

UNIVERZITA KARLOVA V PRAHE
EVANJELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Bakalárska práca

**Sociálny fenomén 21. storočia
z pohľadu občanov Azylového domu
Speramus Liberec
Nová chudoba**

Ingrid Puskajlerová

Katedra sociálnej pedagogiky
Vedúci práce PhDr. Vladimír Mašát
Študijný program B 75 08 Sociálna práca
Študijný obor Pastoračná a sociálna práca

Praha 2014

Prehlásenie

Prehlasujem, že som túto bakalársku prácu s názvom Sociálny fenomén 21. storočia z pohľadu občanov Azylového domu Speramus Liberec, Nová chudoba, napísala samostatne a výhradne s použitím uvedených prameňov.

Súhlasím s tým, aby práca bola zverejnená pre účely výskumu a súkromného štúdia.

V Českom Dube dňa 1. 5. 2014

Ingrid Puskajlerová

Bibliografická citácia

Sociálny fenomén 21. storočia z pohľadu občanov Azylového domu Speramus Liberec: Nová chudoba: bakalárska práca / Ingrid Puskajlerová DiS.; vedúci práce: PhDr. Vladimír Mašát. Praha, 2014. s. 142

Anotácia

Predkladaná bakalárska práca má za to, analyzovať sociálny fenomén, novú chudobu. V jej skúmanej kategorizácii práca teoreticky pojednáva o sociálnych javoch dnešnej postmodernej spoločnosti. Následne osvetlená vnútorná typologická štruktúra, sociálne javy novej chudoby vyjavujúce sociálnu realitu spoločnosti na základe položeného problému, hypotézy a otázky, sa pokúša byť odpoveďou, či existuje súvzťažnosť a korelovanosť medzi svojim teoretizovaním a jak skutočným stavom spoločnosti a ľudstva, tak skutočne žitým životom občanov, klientov Azylového domu Speramus v Libereckom kraji, v meste Liberec.

Kľúčové slová

Nová chudoba, azylový dom, Ján Keller, John Kenneth Galbraith, oligarchia a či
elita 1%

Anmerkung

Die vorliegende Bachelorarbeit will ein soziales Phänomen, die neue Armut zu analysieren. In ihrer erforschender Kategorisierung behandelt die Arbeit theoretisch über sozialen Phänomenen der heutigen postmodernen Gesellschaft. Anschließend die erklärende innere typologische Struktur, die soziale Phänomenen der neue Armut zeigende die soziale Realität der Gesellschaft des zugrunde liegende Problems, Hypothesen und Fragen, versucht die Antwort, ob man die Wechselbeziehung und die Korrelation zwischen der Theoriebildung existiert und wie zwischen dem Ist-Zustand der Gesellschaft und der Menschheit, so wirklich lebendes Leben den Bürger, den Klienten des Asylhauses Speramus in Reichenbergen Region, in der Stadt Reichenberg.

Stichworte

Neue Armut, das Asylhaus, Jan Keller, John Kenneth Galbraith, die Oligarchie und bzw die Elite 1%

Podakovanie

Touto cestou chcem povedať Ďakujem svojmu vedúcemu bakalárskej práce, profesorovi V. Mašátovi, že sa v úskalí toku času stal vôbec mojím vedúcim práce, za jeho trpezlivosť v čakaní na tvorený text práce a prijatie mojej, nie jednoduchej osoby, takej aká je.

Ďalej vyjadrujem Ďakujem za vydržanie neľahkého spolunažívania počas písania práce môjmu snúbencovi, za študijnú podporu spolužiakovi P. Dudkovi, za podporu v dospelom raste duchovnému radcovi M. Podzimkovi, za možnosť učenia sa od jezuitského (nikdy nespiaceho) filozofa múdrosti V. Umlaufa, za absolútnu filozofickú racionálnosť (taktiež i múdrosť) filozofa O. Fischera, a najväčšmi Tebe Bože za to, že sme My a že i ja môžem spolu s Tebou žiť, písať a tvoriť Tvoje Jedno.

Tvůrci velkých sociologických systémů se vesměs přiklonili k jednomu či druhému táboru (tradícia, moderna) a podpořili jeho apriorní mínění exaktně vyhlížejícími konstrukcemi. Do nich zašifrovali buď přesvědčení, že lidé budou dobrými správci svých vlastních osudů, anebo hluboké obavy z toho, že moderní člověk svých šancí nevyužije a místo toho bude rozdrčen tlaky svého vlastního výtvoru.¹

Ideologie rovnosti všech v podmínkách moderní centralizované společnosti patří bezesporu k nejkrásnějším polopravdám, které si lidé kdy vymysleli. Pravdivé je pouze na ní to, že byla odstraněna privilegia urozených a prakticky všichni dospělí občané si byli postaveni na roveň, a to především po stránce formálně právní.²

Člověku je dovoleno být sám sebou, pokud respektuje výkonnostní předpisy a povely k mobilizaci výkonu. Každý se může zcela svobodně sebezdokonalovat, pokud to firmě přinese vyšší zisk. Člověk může plně disponovat vlastní osobou, pokud je vždy k dispozici a plný ochoty přizpůsobit se požadavkům firmy. Jeho autonomie končí tam, kde by to snižovalo zaměstnavateli vyhlídky v mezifirmním soupeření. Každý může vycházet jen sám ze sebe, pokud to prospěje zájmům těch, kdo ho platí.³

Duševně chorý je skutečně ten, komu se ani v nejmenším nezdařilo dosáhnout alespoň určitého stupně sjednocení, a kdo vězí v zajetí, přestože nemusí sedět za zamřížovaným oknem.⁴

Chudí a izolovaní sociálně vyloučení ... mají jen omezenou schopnost formulovat své požadavky a navrhnout možná řešení. Jsou ze společnosti do té míry vyloučení, že jsou vyloučení dokonce i z debat o své vyloučenosti. Jediné, co jim zbývá, je manifestovat své zoufalství.⁵

Wenn Wissen Macht ist, wird es nicht dort zu finden sein, wo alle sind. Und wenn es dort ist, Word es keine Macht mehr sein.⁶

(Ak je vedenie mocou, nemožno ho nájsť tam, kde sú všetci. A ak tam je, nemôže byť mocou.)

¹ KELLER, Dvanáct omylů sociologie, s. 17

² KELLER, Dvanáct omylů sociologie, s. 54

³ LIPOVETSKY, In KELLER, Sociologie středních vrstev, s. 104

⁴ FROMM, Cesty z nemocné společnosti, s. 31

⁵ KELLER, Dvanáct omylů sociologie, s. 160

⁶ LIESSMANN, Theorie der Unbildung, s. 54

Existuje jen jediná vášeň, která dokáže uspokojit potřebu člověka, jak se sjednotit se světem, a přitom zároveň, a přitom zároveň neztratit pocit integrity a individuality: je to láska. Láska je sjednocení s druhým člověkem nebo věcí mimo sebe za předpokladu, že přitom zůstane zachována jedinečnost a integrita vlastního já.⁷

Ohlásil som im tvoje meno a ešte ho ohlásim, aby v nich bola láska, ktorou si ma miloval a aby som ja bol v nich. (Jn, 17, 26)

Veskrze tedy nerozumní jsou ti, kteří nečekají doby vzrůstu svého a slabost přirozenosti své přičítají Bohu.⁸

Neboť slávou Boží jest člověk, který živ jest; ale životem člověka jest vidění Boha.⁹

⁷ FROMM, Cesty z nemocné společnosti, s. 32

⁸ IRENAEUS, Svatého otce Ireneia Patero kněh proti kacířstvím, s. 391

⁹ IRENAEUS, Svatého otce Ireneia Patero kněh proti kacířstvím, s. 336

Obsah

Úvod.....	1
1. Cieľ bakalárskej práce.....	3
1.1. Metodika.....	5
1.2. Definícia hlavných pojmov.....	6
2. Sociálne javy novej chudoby.....	9
2.1. Vzdelanostná chudoba.....	9
2.2. Individualistická chudoba – chudoba ducha človeka.....	16
2.3. Štátna byrokracia.....	19
2.4. Oligarchia a či elita 1%.....	22
2.5. Kríza rodiny.....	25
2.6. Pracujúca chudoba.....	28
2.7. Ekonomická chudoba.....	32
2.8. Moderna.....	36
2.9. Globalizácia moderny.....	39
2.10. Sociálna rola štátu.....	44
2.11. Globálna depresia ako nezáujem spoločnosti či koniec solidarity.....	46
2.12. Miznúca či stratená stredná vrstva obyvateľstva.....	48
2.13. Starobná chudoba.....	52
3. Sociálne javy novej chudoby mužskej populácie Azylového domu Speramus, o. p. s. Návrat Liberec.....	54
4. Korelácia sociálnych javov novej chudoby a sociálnych javov klientov AD Speramus.....	55
4.1. Nízka vzdelanostná úroveň = Vzdelanostná chudoba.....	55
4.2. Osamelosť = Individualistická chudoba.....	57
4.3. Zadlženie, exekúcia = Štátna byrokracia.....	62
4.4. Nezamestnanosť = Oligarchia a či elita 1%.....	66
4.5. Nefunkčnosť rodiny = Kríza rodiny.....	69
4.6. Nezamestnanosť = pracujúca chudoba a ekonomická chudoba.....	75
4.7. Moderna.....	76
4.8. Globalizácia moderny.....	76
4.8. Bezzemko-branci = Sociálna rola štátu.....	77
4.9. Sociálne patologické javy = Nezáujem spoločnosti či koniec solidarity.....	81
4.10. Miznúca či stratená stredná vrstva obyvateľstva.....	83
4.11. Starobná pouličná chudoba = Starobná chudoba.....	84
5. Záver.....	86
Zoznam literatúry.....	91
Prílohy.....	94

Úvod

V predloženej bakalárskej práci pojednávam a zamýšľam sa nad sociálnym fenoménom, novou chudobou v českej spoločnosti 21. storočia.

Prvým motívom k tomuto rozhodnutiu je moje súčasné zamestnanie – Azylový dom Speramus spoločnosti Návrat, o. p. s., kde pôsobím ako pracovníčka v sociálnych službách, sociálna asistentka. Pracujem s ľuďmi, ktorým hrozí bezprostredné sociálne vylúčenie, ktorí sa ocitli v krízovej sociálnej situácii – na ulici bez domova. V tejto oblasti mám necelú štvorročnú praktickú skúsenosť, preto úroveň poznania danej problematiky považujem ako dostačujúcu pre voľbu takto zameranej práce.

Druhým motívom bolo započatie spracovávaní článkov na toto téma v internetových novinách e-republika, kde som problematiku novej chudoby začala konkretizovať a zamýšľať sa ešte hlbšie nad súčasnými sociálnymi problémami.

Dnešná postmoderná spoločnosť sa prudko mení jak politicky, tak sociálne a s ňou prichádzajú taktiež zmeny chudoby. Zmenami sú nové, postmoderné formy chudoby podieľajúce sa na zvyšovaní počtu ľudí postihnutých sociálnymi pádmi vedúc ich na okraj spoločnosti. Chudoba jestvovala od počiatku existencie ľudstva, avšak dnes je paradoxom, že nová chudoba zapustila svoje korene v moderných, ekonomicky vyspelých štátoch, kde rozum človeka hovorí, že by sa chudoba rozvojom spoločnosti mala logicky znižovať. Opak je však pravdou.

Táto postmoderná chudoba zaujíma stále vo väčšej miere i odborníkov v akademických kruhoch, ktorí sa ňou aktívne zaoberajú

Nová chudoba získava neustále na intenzite a jedným z jej najväčších následkov sa prezentuje sociálny pád človeka vedúci k sociálnemu vylúčeniu, „bezdomovstvu“. Predpovedajú sa až apokalyptické vízie, že sa súčasná postmoderná spoločnosť vracia do 19. storočia a hrozí tak jej rozpad.

Současná společnost se rychle mění způsobem, který odporuje tomu nejlepšímu z ducha modernity a který nás vrací do dob, kdy postavení i vyhlídky různých vrstev byly zcela neporovnatelné. Jako kdyby různí lidé už zase žili ve zcela odlišných sociálních světech.¹⁰

Z vyššie predstavených dôvodov mienim pojednávať prostredníctvom odbornej literatúry a internetu a teoreticky objasňovať štruktúru novej chudoby, a tú

¹⁰ KELLER, Tři sociální světy, s. 7

následne korelovať s reálnym životom občanov v Českej republike. Pokúsim sa o koncipovanie odpovedí, či občania Českej republiky, mužská populácia AD Speramus v meste Liberec skutočne sociálnymi javmi novej chudoby podliehajú spôsobom vedúcim až k sociálnemu vylúčeniu, ktorého koncom môže byť rozklad spoločnosti.

Očakávaným výsledkom tejto práce je prispieť do praxe jak sociálnych pracovníkov a k poznaniu ľudského spoločenstva, tak i do vlastnej praxe a života. A predovšetkým tým, že príčiny sociálnych pádov ľudí ako novej chudoby sa jak teoreticky, tak prakticky rámcovo konkretizujú.

Na záver úvodu je nutné uviesť riziko pri takto koncipovanom ciele práce. Ním je náročnosť obhajoby z dvoch dôvodov. Za prvé, nedostatok odbornej literatúry o novej chudobe a pritom jej rozsiahlosť, a za druhé, zvolená metodika pri zbere dát – obsahová analýza dokumentu. Tu je riziko chyby môjho ľudského faktoru a riziko nedostatočného zistenia kvantitatívnych a kvalitatívnych dát pre tvorbu štatistiky, ktorá predpokladá odpoveď nielen na výskumnú otázku č. 2, ale taktiež na výskumný problém č. 1. a v posledku splniť vôbec cieľ práce. Napriek uvedeným rizikám som sa rozhodla o zodpovedanie stanoveného cieľa a s určitou dávkou smelosti predpokladám i obhájenie samotnej bakalárskej práce.

1. Cieľ bakalárskej práce

Cieľom tejto sociologickej výskumnej štúdie bude rámcovo ukotviť a čitateľa zoznámiť s problematikou sociálneho fenoménu novej chudoby; potvrdiť alebo vyvrátiť súvzťažnosť novej chudoby s praktickým výskumom; pokúsiť sa podať adekvátne vysvetlenie skúmaného výseku danej reality, teda vnútornú štruktúru novej chudoby a jej existenciálnych následkov; exemplifikovať príslušnú kategorizáciu novej chudoby; zodpovedať postavený výskumný problém, hypotézu a výskumnú otázku.

Podstatou bakalárskej práce bude zodpovedanie stanoveného cieľa – **výskumný problém** – pomocou príslušných metodických nástrojov: **hypotéza, výskumná otázka**.

Výskumný problém:

1. *Nakoľko korelujú sociálne javy spôsobujúce spoločenský pád ľudí bez domova z Azylového domu Speramus so sociálnymi javmi teoretických odborníkov o novej chudobe v spoločnosti 21. storočia?*

Hypotéza:

1. *Zanalyzované sociálne javy novej chudoby sú v korelácii a sú príčinou sociálnych pádov mužskej populácie na území Libereckého kraja, ktoré v posledku vedú k rozpade českého štátu.*

Výskumná otázka:

1. *Aké kategorizované sociálne javy novej chudoby sú u odborných teoretikov?*
2. *Aké príčinné sociálne javy na základe štatistického zberu dát sú u sociálneho vylúčenia mužov Azylového domu Speramus?*

1.1. Metodika

Základom vôbec, ako správne štrukturalizovať bakalársku prácu, bola odborná literatúra od Gavory – Úvod do pedagogického výskumu; od Šimka a Kubátovej - Od abstraktu do záverečnej práce: jak psát (a možná i napsat) závěrečnou práci ze sociologie nebo z andragogiky; od ETF Manuál k formálním náležitostem akademických písemných prací a v neposlednej rade odborné vedenie zo strany vedúceho autorovej bakalárskej práce, Vladimíra Mašáta.

Pracovný postup predloženého sociologického výskumu na zodpovedanie výskumného problému, pracovnej hypotézy a výskumnej otázky spoločenského vývoja bol zvolený kvalitatívny, empirický výskum – explorácia.

Ako odborný nástroj pri tvorbe vnútornej typologickej štruktúry novej chudoby bola použitá odborná literatúra a internet.

Na vymedzovanie sociálnych javov klientov Azylového domu Speramus, Návrat o. p. s. bol aplikovaný štatistický zber dát v jeho relatívnej početnosti v percentách prevedený do absolútnych a relatívnych grafov. Na sledovanie časového trendu bola použitá regresná analýza, polynomickej spojnice trendu. K tomu bola použitá kvalitatívna obsahová analýza sekundárnych, osobných dokumentov prostredníctvom ručného spracovania. Zo základného súboru, českej populácie, bola vybraná kvótnym výberom vzorka 696 mužov AD Speramus, Návrat o. p. s. mesta Liberec. Na vyhodnotenie pre záver výskumu bola zvolená slovná interpretácia.

1.2. Definícia hlavných pojmov

Nová chudoba

Jako všeobecný zjev přestala bída existovat v důsledku zvýšení produkce, z níž přes všechno nedokonalé rozdělování připadal podstatný podíl lidem pracujícím pro svou obživu. Výsledkem toho bylo, že chudoba už není problém většiny, nýbrž jen menšiny. Z obecného případu se stal případ zvláštní moderní podoby.¹

Nová chudoba má naopak často podobu „pracující chudoby“.²

Je důsledkem procesů přechodů ke znalostní společnosti, de-industrializace a globální extenze ekonomické soutěže.³

Celá záležitost byla diagnostikována jako „nová chudoba“. Ani v době prudkého ekonomického vzestupu doprovázeného enormním růstem bohatství společnosti ostrůvky chudoby nemizí, naopak se zdatně zvětšují.⁴

Hoci termín novej chudoby nie je doteraz jednoznačne vymedzený, využíva sa pre opis efektu zmenených ekonomických a sociálnych podmienok, prinášajúcich relatívnu zraniteľnosť chudobou pre rozdielne sociálne kategórie.⁵

Fenomén novej chudoby bol teda výsledkom mnohohrstvových socio-ekonomických a demografických procesov s rôznymi implikáciami pre rôzne skupiny obyvateľstva.⁶

„Neexistuje-li společenská intervence, zmobilizuje soukromá výroba všechny zdroje.“⁷

¹ GALBRAITH, Společnost hojnosti, s. 300

² NOVÁ CHUDOBA, pozn. 6

³ SIROVÁTKA, T., MAREŠ, P., pozn. 4

⁴ KELLER, Dvanáct omylů sociologie, s. 155

⁵ GORDON, SPICKER, The International Glossary on Poverty v DŽAMBAZOVIČ, GERBERY, Od chudoby k sociálnemu vylúčeniu, s. 145

⁶ DŽAMBAZOVIČ, GERBERY, Od chudoby k sociálnemu vylúčeniu, s. 145, pozn. 5

⁷ GALBRAITH, Společnost hojnosti, s. 289

Termín nová chudoba bol daný ad hoc, mimo zavedené kategórie myslenia. Hlbší náhľad do problematiky novej chudoby a jej podrobnejší rozbor je v 1. prílohe – článok Nezapomeň na bližního svého III., kde východiskom je Ján Keller a Ján Patočka.

Denominovanie novej chudoby v podobe vyššie uvedených citátov bolo zvolené z dôvodu jej problematického vymedzenia v súčasnej chvíli. Pridružuje sa k tomu fakt, že doteraz nikto z akademickej obce nepodal jasnú a ustálenú definíciu novej chudoby. Tým sa natosťujú dve zamyslenia. Či sú zo strany akademikov dostatočne skúmané nie len následky chudoby, ale taktiež kauzálne národné faktory zakoreňujúcej sa chudoby - causa proxima, causa remota. A či sa raz sociálny fenomén novej chudoby ako jedna dejinná epocha ľudstva zapríčinená i vzdelanostnou chudobou nestane tak dejinne epochou silnou, že budúcnosť prinesie založenie novej katedry, katedry novej chudoby, ktorá by tak zároveň poslúžila k jej jasnému definovaniu.

Azylový dom Speramus společnosti Návrat o. p. s. Liberec

Azylový dom Speramus (AD) společnosti Návrat, o. p. s. pro lidí bez domova vznikol v roku 1994 z bývalého reštauračného zariadenia Žitava. Pôvodným názvom AD bol Okresný ústav sociálnych služieb.

Transformácia Okresného ústavu sociálnych služieb na Azylový dom Speramus ako neštátna nezisková organizácia (NNO) prebehla v roku 2007. NNO poskytuje registrovanú sociálnu službu „azylový dom“ podľa §57 zákona č. 108/2006 Zb. o sociálnych službách.

Posláním azylového domu Speramus společnosti Návrat, o.p.s. je prevence a snaha odstraňování sociálního vyloučení osob, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení. Zejména na území Liberecka či Libereckého kraje. Toto se děje především prostřednictvím individuální podpory a změny vnitřní motivace uživatelů k zlepšení jejich životní situace.¹

Pobytová služba AD je určená mužom od 18 rokov s trvalým pobytom na území Libereckého kraja a štátnym občianstvom Českej republiky, ktorí sú schopní seba obstarania sa. Poskytnutie tejto sociálnej služby klientom z iného než Libereckého kraja je možné v závislosti na obsadenosti AD.

¹ ŽALEK, PRADE, Standardy kvality sociálních služeb azylového domu Speramus, s. 1

2. Sociálne javy novej chudoby

2.1. Vzdelanostná chudoba

Je dnes moderná spoločnosť v tzv. „ére rozumu“ rozumná?

Podle výroku jednoho starého opičáka z Planety opic predstavuje ľudstvo zvláštni smes geniality a naprostého idiotství. Nechceme-li zůstat intelektuálně příliš pozadu za citovanou opicí, měli bychom se snažit pochopit, proč tomu tak vlastně je.¹

Faktom ostáva, že človek je najväčšmi príbuzný so zvieracím druhom šimpanzom bonobom (*Pan paniscus*) a šimpanzom učenívým (*Pan troglodytes*), s ktorými máme spoločnú DNA z 98,5 %. Ľudská odlišnosť spočíva v darovanom rozume a myslení. Jedným z dôsledkov je ľudská práca. Pracovná rozumová činnosť dochádza k záveru, že je povinnosťou človeka starať sa, aby ľudská genialita netransformovala do účelového idiotstva, ako to zmieňuje Ján Keller.

Človek sa v toku času neustále vyvíja, získava stále väčšie množstvo vedomostí. Globalizácia spoločnosti sa rozpútala najskôr na konci 17. storočia vynálezom parného stroja r. 1784 Jamesom Wattom a od tej doby sa generácia čo generácia snaží viesť svoje deti k rozumnosti a racionalite. O človeku sa vraví, že je tvor racionálny, jedná racionálne, čo je fakt. No bez múdrosti jedná človek ako rozumové zviera. Neprestajné mýtické presvedčanie o racionalite bez múdrosti sa stalo samozrejmosťou. Človek bol dovedený k pocitu rozumkára, čo všetko vďaka informovanosti médiami „vie“, omyl nepripúšťa a dôkladnejšie vzdelávanie nepotrebuje. Koľko minút za deň premýšľa človek racionálne múdro? Odstránením múdrosti sa rodí nepravdivá realita rozumnej spoločnosti.

Proto také všechny učebnice novověku obsahují kapitolu nazvanou „Věk rozumu“, žádná však nevěnuje ani jediný odstavec rozmachu nerozumu, nekontrolovanému bujení sociálních dysfunkcí a četným projevům omezenosti lidského ducha.²

Kanadsko-americký ekonóm a profesor John Kenneth Galbraith používa výraz „konvenčná múdrosť“, ktorou upozorňuje na osudové chyby myslenia či vlád či občanov. Ľudia miesto hľadania pravdivosti, nechajú sa strhnúť myslením a ideami,

¹ KELLER, Nedomyšlená spoločnosť, s. 7

² KELLER, Nedomyšlená spoločnosť, s. 8

ktoré sú pre nich tie najpohodlnejšie, stoja najmenej úsilia a nemusia vnútorne prijímať bolestivú zmenu sociálnej reality či obmedzovať svoj blahobyť.

...konvenční moudrost se nepřizpůsobuje světu, který by měla objasňovat, ale názorům posluchačstva na tento svět. Protože pak tyto názory se přidržují toho, co je pohodlné a dobře známé, zatímco svět se pohybuje kupředu, hrozí konvenční moudrosti stálé nebezpečí, že zastará.¹

Moderný štát s centrálnou mocou podľa Kellera postuluje k sebe modernú vedu. To preto, že štát potrebuje vysvetliť vedecky komplikovaným obrazom poväčšine skorumpované politické dianie a moderná veda môže svojim nástrojom, bezzmyselným až iracionálnym vzdelávaním vedecky interpretovať logiku javov i tam, kde rozumnosť skutočne neprevláda. K tomu nahráva i fakt, že vzdelanie ekonomicky aktívnych občanov v Českej republike nie je na príliš vysokej kultúrnej úrovni.

Podíl populace ve věku 25-64 let s ukončeným terciárním vzděláním (15%) je nicméně stále ještě výrazně nižší, než činí průměr dvaceti sedmi členských zemí EU (24%, oba údaje za rok 2010). České vysoké školy dovedou relativně dobře připravit pro řešení akademických úloh; výrazně horší je to v praktických dovednostech.²

Rysom modernej spoločnosti v modernom, vzdelanostne upadajúcom demokratickom štáte je dištancovanie sa od tradícií. Jedným z jej cieľov je tvoriť nové, dokonalo demokratické, sociálne systémy. Bez tradície a histórie však nie je možná spoločenská existencia. Úsilie tvoriť nové moderné idey z bodu nula na základe rozumnej vzdelanej spoločnosti bez múdrosti je prinajmenšom tolkou pomätenosťou, ako úsilie spoločnosti naučiť opicu modernej idej, že najvyššia nemúdra rozumnosť je odtrhnúť banán z nákupného vozíka miesto banánovníka.

Člověk se liší od zvířat také tím, že je schopen nepoužívat svého rozumu, zatímco zvířata nejsou schopna neřídít se svými pudy a zapomenout na to, že je vůbec mají.³

Keller odôvodňuje vzdelanostnú chudobu tým, že svoj rozum nevyužívame natoľko, aby sa mohlo tvrdiť, že sme racionálne ľudské bytosti. Uspokojíme sa s prvým riešením, ktoré sa naskytne, nepremýšľame nad inými premennými veličinami. Na rozdiel od zvierat dokážeme rozum vytesniť našou lenivosťou, čím pre nás vzdelanie nie je významné. Pre mnoho ľudí je škola nedôležitá a ak sa aj učíme, učíme sa mechanicky, rutinne, nezamýšľame sa nad hĺbkou daného učenia.

¹ GALBRAITH, Společnost hojnosti, s. 34

² POTŮČEK, Cesty z krize, s. 55

³ KELLER, Nedomyšlená společnost, s. 88

Rozum je zaslepený emóciami, pudmi a rutinou. Problémom je nepremýšľanie nad dôsledkami našich činov.

Ztrátou schopnosti rozlišovat moudrost vznikne skutečná krize, protože nikdo z dané generace není dostatečně moudrý, aby něco rozumného viděl. Vinou ztracené schopnosti rozlišovat nastane krize čili „oddělení“ (krisis) dané epochy či civilizace od moudrosti. V dlouhodobé perspektivě to znamená zánik dané kultury či epochy.¹

Samotná racionalita a rozum nestačí. Spoločnosť vyvíja úsilie o zaistenie blahobytu pre všetkých, no nedomyšleným krokom v pracovnej činnosti, rozum bez múdrosti, jest krok ohrozenia všetkých; a to napríklad rozpad spoločnosti, strata sociálnych istôt, ekologická kríza. Český jezuita, filozof, teológ, publicista Václav Umlauf tieto ohrozenia, nevzdelanosť, zhŕňa do dvoch slov (kríza a oddelenie), ktoré tomu predchádzajú; z nášho pohľadu do troch štádií: oddelenie, kríza, zánik.

Objavenie sa vôbec kríze vzdelanostnej chudoby nastoľuje otázku, ako nevzdelanosť začala prenikať z nevedomej skrytosti do existenciálneho bytia. Oddelenie je kauzalnosťou, je pred dejom krízy. Toto prvé štádium, oddelenie súčasnej kultúrnej epochy, teda súcna vysvetľuje postmodernú hlúposť a je jej predstupňom bytia krízy a zániku.

Kríza ako možnosť prelomu sa dostáva na svoj povrch vo chvíli otrasu, straty schopnosti múdro analyzovať. Neanalyzovanie predznačuje nekritické myslenie hodiace sa pre ekonomické jednanie a pridružená moderná choroba „stres“ bráni zastaveniu sa z údajného časového presu. Čas je však ten, čo všetko vyjavuje. Bludným kruhom potom je, že človek neustále chváta, pretože nestíha a nestíha, pretože chváta. V zablúdenosti chvátania tak stratil jednotnú celistvosť už dejinne vyjavenej múdrosti, nevie, kam by šiel a v nevedení zabudnutia ako stave znudenosti ho konanie múdreho dobra nudí natoľko, že sa necháva v dôsledku utlačovanej fantázie fascinovať zlom.

Druhé a tretie štádium, krízu a zánik, je možno aplikovať na príklade z praxe, na skutočnej realite a oprávnenosti začlenenia vzdelanostnej chudoby do kategorizácie novej chudoby.

„Pokud otevřu lednici v přítomnosti svého psa, oba na tento akt zareagujeme jakožto živočichové stejně. Vzhledem k tomu, že člověk dobře vidí a pes ještě lépe cítí, dostaví se u obou pocit radosti a zároveň touhy po dostupném jídle. Pokud je pes navíc dobře cvičený, přinese si k lednici svoji

¹ UMLAUF, Traktát o postmoderní hlouposti, s. 7

prázdnou misku. Avšak člověk má navíc možnost přemýšlet o tom, jestli je pro něho dobré jíst. Třeba si uvědomí svoji obezitu a nebezpečí přejídání a rozhodne se jídla vzdát. Pes však již tohoto poodstoupení od své touhy není schopen, a pokud mu to organismus dovolí, dá se do jídla...“¹

Keďže súčasným štýlom života je obezita a jej verejné presadzovanie či už nenásytnými mediálnymi reklamnými spotmi firiem s cieľom čo najväčšieho finančného zisku zo svojich „zdravých“ výrobkov alebo lahostajnými až hlúpymi rodičmi nechávajúcich svoje budúce generácie žiť heslom „obezita je cool“, potom sa človek týmto racionálnym konaním maximálne približuje k živej bytosti, zvieratú. Konečným rozdielom medzi zvieratú a človekom vzhľadom k predloženému praktickému príkladu môže byť, že ak si pes prinesie misku k chladničke, človek si prinesie či rovno z pohodlia domova dovezie svoj nákupný košík pred „dvere k Tescu“ s platobnou kartou v ruke.

Rakúsky sociológ Konrad Paul Liessmann v knihe *Theorie der Unbildung* (Teorie nevzdělanosti) osvetľuje vo svojej podstate zhora načrtnuté, patologicky zakoreňujúce prijímanie obezity ako prirodzenosti spoločnosti. Toto jednanie sa deje čisto kapitalistickým, ekonomickým kalkulovaním. Cieľom nie je múdre jednanie, ale ekonomické jednanie; najvyšší zisk za najnižšie náklady. Účelom pre dosiahnutie cieľa je vytesniť mravnosť a absolútnu skutočnosť múdrosti vzdelania. Vzdelanie moderny odtrhnuté od tradície podľahlo kapitalistickej industrializácii a vnútro zmyslový duch vzdelania bol vytlačený, aby svojou múdrosťou nezhatil ekonomické plány korporatívnych svetových firiem a ich miliardové finančné zisky v mene predôležitej iluzívnej „reformy“. Historicky usilovalo vzdelanie verejne o vyslobodenie sa spod nadvlády politickej či náboženskej. V súčasnosti však vzdelanie tragickým spôsobom vedome a dobrovoľne podlieha privatizácii ekonomickému sektoru elite 1%.

V globálnej moderne prestalo takmer platiť, že vzdelaním sa človek učí byť človekom. V dejinnej minulosti bola realita iná. *„Nejprve působila škola jako jakýsi chrám věděni, jako monumentální instituce dostupná pouze úzké elitě vyvolených.“*² Hodnotou sa stalo Liessmannovo „vonkajškové vzdelanie“, kde pravda a pravdivosť

¹ PODZIMEK, Principy morality, s. 29

² KELLER, Vzdělanostní společnost?, s. 23

vedenia ako skutočného poznania nemôže mať čestné miesto, pretože v mene ekonomickej globalizácie musí ustúpiť. Podstatou vonkajškového vzdelania je chorobný syndróm evalvácia, byť prvým na špici celkového klasifikovaného hodnotenia, ako napríklad, ktorá škola sa v celorepublikových testoch znalostí vedenia stane tou najlepšou. Liessmann toto uvádza na príkladoch televíznych show ako napríklad Milionár, kde pre ukojenie ľudskej nehanebnej zvedavosti stačí mať prosté vedenie toho, aký je názov danej veci a duchovne vnútorná, transcendentná podstata ako skutočná pravda stráca na dôležitosti.

*Formate wie die Millonenshow indizieren den Stand der Bildung auf der Ebene der massenmedialen Unterhaltung: als eine Erscheinungsform der Unbildung. Und nicht zuletzt kokettieren diese Sendungen mit einer Urszene unserer Kultur: der Rätselfrage, deren Beantwortung das weitere Schicksal des Menschen entscheidet.*¹

(Televízne relácie typu Milionár indikujú stav vzdelania na úrovni masovej mediálnej zábavy, ako jednu z foriem, ako sa prejavuje nevzdelanosť. A v neposlednej rade si relácie tohto typu hrajú s prazákladom našej kultúry: hádankou, ktorej zodpovedanie rozhodne o ďalšom osude človeka.)

Postmoderný človek ako vzdelaná zindustrializovaná mašina nemôže a nadvládou ekonomiky nemá právo tušiť, čo znamená fantázia, byť kritický, dôvtipný a miesto vedenia prostredníctvom bolestného myšlienkového úsilia mať poznanie tradičnej, teda pravdivej vzdelanosti. Ak by k tomu totiž došlo, spoločnosť by sa logicky vznietila proti moci ekonomizácii a stav ľudstva by nebol v stave modernej vzdelanostnej chudoby, v stave nevzdelanosti, ktorú Liessmann (2008, s. 87) charakterizuje takto: „...den Phantasmen der Effizienz, der Verwertbarkeit, der Kontrolle, der Spitzenleistung und der Anpassung verpflichtet“ (...fantazmy eficiencie, aplikácie, kontroly, špičkové výkony a prispôsobenia).“

Na začiatku bola prednesená otázka. Je dnes moderná spoločnosť v tzv. „ére rozumu“ rozumná?

Uvedený citovaný príklad zo strany jedenásť odpovedá, že rozumná spoločnosť uplatňujúca racionálny rozum bez pridruženia múdrosti rozumná je. Avšak, ako už bolo predoslané, bez procesu rozlišovania múdrosti v súvzťažnosti s Umlaufovým oddelením a bez nevyjavenosti vzdelanostnej chudoby dôjde najskôr k epochálnemu zvratu nedejúcim sa bez následkov. Následkom rozluky múdrosti

¹ Liessmann, Theorie der Unbildung, s. 17

s racionalitou a rozumom je zabudnutie, „*oddělení (krisis) dané epochy či civilizace od moudrosti*“¹, a teda zánik.

V prípade však začatia procesu hľadania pravdy, vyjavenosti, Umlaufovým „rozlišovaním múdrosti“ o súcne, môže kultúrna epocha ako obraz sveta dôjsť k liečbe vzdelanostnej chudoby a predísť zániku kultúrnej spoločnosti. Je možné, že liečba nevedomky začala vďaka rozmachu vysokých škôl, takmer samozrejmosti vzdelania i v najchudších vrstvách a globalizovanému slovičkáreniu o vzdelaní „vysokú školu má každý druhý“. Toto spoločnosti už vadí, ale adekvátne riešenie ešte nemá. A taktiež musí zistiť, čo múdrosť je.

Táto múdrosť sa charakterizuje ako Dobro, ktoré ako absolútna hodnota buď je a ak nie je, nastupuje zlo. Bez vyššieho významu a zmyslu vecí či vyjavenosti totiž približuje súčasný kapitalistický život človeka k jeho záhube.

„*Zdá sa, že každé umenie a každé vedecké skúmanie, práve tak ako aj všetko konanie a rozhodovanie smerujú k nejakému dobru; preto je správna definícia, že dobro je to, k čomu všetko smeruje.*“² Pre Aristotela je tým najvyšším významom, dobrom blaženosť. Blaženosť ako to, čo je človeku prirodzene najvlastnejšie, sa v ľudskej činnosti prejavuje ako dobré žitie, správne jednanie a dobré konanie. Učením k tomuto je učenie sa byť cnostným, teda mravným, čím dejiny na takéto konanie nezabudnú. Človek tak nebude zabudnutý, môže prežiť a žiť.

Múdrosti sa celoživotne učil Sokrates. Predznamenaním múdrosti je ľudskou vôľou ovplyvňovaný rozum, teda poznanie, nie len vedenie, ako rozvažoval Platón..... *filozof je schopný dosáhnout poznání (epistémé), ne jen mínění (doxa).*³

*Musíme totiž začínať od toho, čo je známe, a to je dvojaké: to, čo je nám známe, a to, čo je známe absolútne (osebe). My musíme zrejme začať od toho, čo je nám známe. Preto musí mať dobré mravné vzdelanie ten, kto chce s úžitkom počúvať prednášky o veciach krásnych a spravodlivých, slovom o veciach politických. Východiskom je totiž skutočnosť; a ak ona bude dosť jasná, dôvod už nebude potrebný.*⁴

A biblia vyjavuje: „*Boh stvoril človeka na svoj obraz; na Boží obraz ho stvoril*“ (imago dei) (Gn 1,27). Konkrétnejšie o múdrosti ako videní sveta vyjavuje i súčasný pápež František (2. príloha).

¹ UMLAUF, Traktát o postmoderní hlouposti, s. 7

² ARISTOTELES, Etika Nikomachova, s. 27

³ THOMPSON, Přehled etiky, s. 56

⁴ ARISTOTELES, Etika Nikomachova, s. 31

Začatím učení sa láske k múdrosti (lat. sofia), poznaniu a z pohľadu kresťanského, hľadáním daru Ducha svätého, múdrosti, počína zachraňovanie sa pred zánikom ľudstva. Múdrost' ako Dobro je Láska a Láskou je Boh.

Skvúca je a nevädnuca múdrost', lahko ju uzrú tí, čo ju milujú, nájdú ju tí, čo ju hľadajú. Predbieha a dáva sa poznať tým, čo po nej dychtia. Tomu, kto zrána hľadá ju, netreba sa namáhať, bo nájde ju sedieť pri svojich dverách. V myšlienkach sa zapodievať ňou je vrchol rozumnosti, kto však pre ňu bdie, je skoro bez starostí. Lebo ona sama obchádza a hľadá tých, čo sú jej hodni, blahosklonne im kráča v ústrety na cestách, pri každej myšlienke sa s nimi stretáva. Jej začiatok je túžba úprimná dať sa poučiť, snaha o poučenie je zasa láska (k nej), láska (k nej) značí však zachovávanie jej zákonov, zachovávanie jej zákonov je potom zaistenie nesmrteľnosti a nesmrteľnosť vedie do blízkosti Boha. Takto teda túžba po múdrosti vedie nahor, k vladárstvu. Preto ak sa trónom tešíte a berlám, panovníci národov, ctite múdrost', by ste panovali naveky.¹

¹ KBS, pozn. 1.

2.2. Individualistická chudoba – chudoba ducha človeka

Štát svojou centralistickou politikou vyvyšuje konzumné a materialistické potreby ľudského individua. Demokraciou nastáva v rámci možnosti zákona povolené násilne totalitné uprednostňovanie samého seba, čoho dôsledkom je rozklad na z my – ja - nie ja. Utekanie sa do zavretej bytovej jednotky medzi štyrmi stenami za účelom súkromia je totiž veľmi blízke režimu totalitnému.

Nastala legitimizácia násilia v mene demokratického slobodného rozhodovania sa. Človek je tlačný dolu, do konfliktu jedine so sebou samým. *Konflikt* vyvolať nesmie, aby demokraticky nebránil druhému v jeho slobodnom jednaní. Onen nevyriešený a nevypovedaný konflikt s druhým zostáva v prítomnom vedomí človeka a zároveň ho zatlačuje do svojho nevedomia, keď pod hrozbou odsúdenia nemôže svoj protest vyjadriť a konflikt vyriešiť. Veď sa hovorí, „nerob problémy, nechaj ho tak“. Tak človek, sám so svojim konfliktom, utieka do cely svojej izby. Svoje uspokojovanie v konflikte rieši materiálnom.

Človek na základe vzostupu rozumu, dlhšej vekovej hranici života s už reálnou možnosťou získavania materiálna prahne po uspokojovaní svojich individuálnych potrieb. Faktom ale je, že ľudská osobnosť na zemi neexistuje sama. Tým však nastáva konflikt 10 miliárd ľudí s individuálnymi potrebami. Rozpadá sa tak vhodný, komunikatívny, solidárny spôsob chovania k druhému.

Pracovníkmi v založených inštitúciách na každú ľudskú potrebu už nie sú spoloční členovia domácností, ale jednotlivci.

*Člověk osvobozený od pout svého stavu, svého cechu, své širší rodiny, své tradiční komunity... neunesl svou svobodu. Nabytá svoboda se z volnosti snadno změnila v opuštěnost.*¹

Na scénu prichádza moderná komunita, ktorá svojím údajným pokrokom zapríčiňuje budovanie mikro sociálneho sveta makro sociálnym svetom cudzích ľudí z ničoho. Pomocou cudzích a neznámych ľudí buduje človek svoj sociálny svet, ktorý má byť jeho ontologickou istotou. K budovaniu iluzórnej reality slúži sociálna sieť facebook a globalizačným nástrojom je internet. Ľudia si tak „konstruuji též typologie, s jejichž pomocí klasifikují své partnery v interakci, partnery, o nichž

¹ KELLER, Nedomyšlená společnost, s. 101

*mohou spoľehlivo viedť dopredu jen velice málo.*¹ Ľudská tvár prestáva byť jedinečnou, čas a priestor je príliš rýchlo virtualizovaný. Človek vo svojom vývoji nie je v terajšej dobe ešte pripravený na žitie v abstraktnom svete.

*Rutinizované činnosti, ktoré jsou strukturovány abstraktními systémy, mají prázdny, morální indiferentní charakter...neosobní stále pohlcuje osobní...jde o skutečnou transformaci podstaty osobního života samého. Osobní vztahy, jejichž hlavním cílem je sociabilita,...se stávají stejně tak součástí sociálních situací modernity jako všeobsahující instituce časoprostorového rozpojení.*²

Človek postihnutý zmätenosťou opustenosti rodinnej a tradičnej komunity zostrojuje fantazijnú ilúziu obrazu svojho partnera, kamaráta. Osobnosť postihnutá chudobou ducha stráca objektívnu schopnosť prijímať odlišné vlastnosti a názory druhej osobnosti a vďaka virtuálnemu internetovému svetu ocitá sa v polovičnej realite. Človeku vo svojej slabosti trvá veľmi dlho, než dokáže prijať zmenu a ešte dlhšie trvá, než sa s ňou dokáže vyrovať. Toto potvrdzujú partnerské vzťahy, ktoré sa stávajú jednorázovou, krátkodobou a striedavou záležitosťou. Málokto vzťahy vytrvávajú z lásky. Oni pomaly nevedia, čo ta láska je. Rozvodov pribúda, čo ukazuje, že rozpadmi manželstva ľudia nechcú tvoriť pravdivú tradíciu a tým ani históriu, chcú sa s ňou rozviesť a zabudnúť. A chudoba ducha sa prejavuje i napríklad na ponechávaní ženských priezvisk za slobodna, ktoré sa predsa len manželstvo rozhodli uzavrieť. Akoby sa týmto ženy nevedome bránili zvláštnej strate svojej identity, ducha samej seba. A nakoniec chudobu ducha podporujú rozpadajúce sa stredné vrstvy, ktoré so svojimi predchodcami majú malo čo spoločné, čím ale postupne zanikajú. „*Se starými středními vrstvami mají společnou touhu po samostatnosti, chybí jim však jejich střídmost a odříkavost. Namísto povinností pěstují potěšení. Pídí se po stále nových zážitcích, žijí vyloženě bohémsky, náruživě se věnují hyperkonzumu.*“³

Radikálny individualizmus je schopný v snahe človeka o usporiadanie chaotického stavu sveta do stavu poriadku priviesť človeka do iluzórneho vnímania sociálnej reality. Stav iluzórneho vnímania predchádza štádium odcudzenia sa človeka od človeka. A štádiu odcudzenia predchádza reakcia ľudí.

Zareagují apatií nebo takovým omezením vlastní inteligence, iniciativy a schopností, že postupně přestanou plnit funkce ve službě nadvlády. Nebo zareagují takovým nahromaděním

¹ KELLER, Dvanáct omylů sociologie, s. 33

² GIDDENS, Důsledky modernity, s. 109

³ KELLER, Nová sociální rizika a proč se jim nevyhneme, s. 123

nenávisti a deštruktivity, že spolu s vládcem a jeho systémom zničí i sami sebe. Jejich reakce se ale může vtělit i do takové touhy po svobodě a nezávislosti, že začnou tvůrčími podněty budovat lepší budoucnost. Pro kterou z reakcí se rozhodnou, závisí na mnoha hospodářských i politických faktorech i na duchovním prostředí, ve kterém tito lidé žijí.¹

Frommovo dávanie na vedomie môžeme aplikovať na súčasné rozpoloženie spoločnosti. Tá česká spoločnosť reaguje ľahostajnou apatiou, nič nerobením, prizieraním sa, čím obmedzuje svoju inteligenciu a posieľa ju do vzdelanostnej ničotnej chudoby. Spoločnosť nenávisti a deštruktívnosti je taká Ukrajina s Putinom či islamistické barbarské krajiny. Spoločnosť budujúca lepšiu budúcnosť bude najskôr zázrakom 21. storočia. Možno ňou bude tá brazílska a pápež František. Apatia a deštruktívnosť ukazuje na človeka ako individuum, ktoré sa svojim individualizmom dopracováva k chudobe ducha, k svojmu duchovnému rozkladu. Ak neberieme do úvahy plody dnešnej spoločnosti ako narcizmus, depresia, obezita, osamelosť, radikálny individualizmus zásadne múdre plody ovocia tomuto svetu neprináša.

Jednou z ciest, ako nestratiť ducha samého seba a zachovať sociálny zmier, je napríklad táto.

Sociologická imaginace umožňuje těm, kdo ji mají, pochopit širší historickou scénu v jejím významu pro vnitřní život a pro vnější životní dráhu různých jednotlivců. ...jednotlivec může pochopit své vlastní zkušenosti a ovlivňovat svůj osud pouze tehdy, zjistí-li své místo v tomto období; že může poznat své životní možnosti, jen když si uvědomí možnosti všech individuí ve stejných okolnostech.²

¹ FROMM, Cesty z nemocné společnosti, s. 22

² MILLS, Sociologická imaginace, s. 9

2.3. Štátna byrokracia

Korene byrokratického systému siahajú na kniežací dvor do 15. storočia, kedy sa začali rozvíjať mestá prostredníctvom kniežat ovládajúcich stále väčšie územia, čím boli nútení ustanovovať úradníkov riadiacich ich provincie. Význam slova byrokracia je však iný, aký poznáme dnes – hanobný. Pôvodne bolo cieľom úradníkov dozerať a zabráňovať v okrádaní kniežata a cieľom kniežata, aby úradníci sami nebudovali svoje panstvo počas jeho neprítomnosti. Teda byrokracia bola pozitívnym nástrojom lepšiac chod kráľovej organizácie. Byrokracia, pojem prvý krát použitý francúzskym ekonómom a fyziokratom Vincentom de Gournay roku 1745, je:

Mechanizmus, ktorý zabránil úředníkům stávat se novými pány a přeměňovat svěřený úřad ve zdroj své vlastní, zcela nezávislé osobní moci. Ve skutečnosti se nejedná o vládu úředníků, nýbrž o vládu nad úředníky.¹

Byrokratický režim je spoločne s ďalšími exemplifikovaný taktiež v 3. prílohe.

Postupom času sa rozvinul proces byrokratizácie úradov, pomocou ktorého sa úrady mali kontrolovať na základe disciplinovaného chovania. Rozvíjala sa pyramída úradníkov, v ktorej jedny mali kontrolovať na základe príkazov a nariadení druhých. Popritom nikto nepozná nikoho, pretože vstupom do byrokracie sa úradník stáva peším vojakom a rodový pôvod nehrá žiadnu úlohu. Následkom nekonečnej pyramídy nastáva nemožnosť kontaktu s ľuďmi, o osudoch ktorých rozhoduje byrokratický úradník pečiatkou na formulári (napríklad odňatie dávok hmotnej núdze). Abstraktnosť sociálnych vzťahov zavádzaná do chodu štátu ako snaha o racionálnejšiu a výkonnejšiu byrokraciu nie je vo svojom evolučnom procese na tak kvalitatívnej úrovni, aby dokázala nahradiť osobný vzťah a kontakt človeka s človekom.

Medziludské vzťahy ako individuálne rôznorodé tak strácajú na zmysluplnosti a prvoradými sa stáva vecná stránka „prípadu“, ktorá spoločná všetkým tvorí strohý, počítačový formalizmus. Práca je to, čím sa človek odlišuje od zvierata. Jej podstatným rysom je osobnostné formovanie človeka. Práca znamená zmysluplnosť života. Byrokratické práca však takýmto spôsobom človeka neformuje. Byrokrat

¹ KELLER, Nedomyšlená spoločnosť, s. 31

nemá nárok na sebarealizáciu, ale na poslušnú, filistersko-rationálne formovanú zaostalosť či zakrpatenosť, na retro-rationality. Kvanta čakajúcich prípadov vyžadujú efektívnosť, rýchlosť, preto sú nutné zreteľne definované a formulované normy ako kritériá pre rozhodovanie, ktorými sú dnešné, komplikované legislatívne zákony. Čím lepšie výsledky úradník má, čím je lepší vo svojich byrokratických manévroch, tým sa objavuje možnosť väčšej finančnej odmeny od nadriadeného, ktorému sa z tohto dôvodu snaží úradník čo najväčšmi zapáčiť. Úradníci zabúdajú na mravy cti a čestnosti. Do popredia kladú mravy klamné a podvodné len kvôli možnosti nadobudnutia majetku či povýšenia. Úradníci zaujatí nutnosťou predstieraného, vtieravého jednania voči nadriadeným, túžia väčšmi po chovaní povýšenom voči svojim podriadeným, čím ale vzniká nedostatok času na vybavovanie záležitostí skutočne potrebných občanov. Byrokrat však netrpí pocitom vinným voči ničeniu ľudského života, keďže jeho pracovný výkon zodpovedá kritériám práce žiadaných od nariadeného, mocou ustanoveného pána poskytujúceho finančné odmeny za dobre odvedenú prácu. Zdvorilé chovanie sa stáva nástrojom na dosiahnutie moci vo všetkých oblastiach ľudského života, kde táto náказа spôsobujú zbyrokratizovanie celej spoločnosti vedie k pomyselnej ilúzii o rozumnej, racionálnej, inteligentnej spoločnosti a za úradnícke chyby či podvody platia obyčajní ľudia.

*Muži se nezmocňují žen násilím, nýbrž dávají přednost zdoluhavému dvoření, zaměstnanci se chovají vrcholně zdvořile ke svým zaměstnavatelům a politikové ke svým voličům, jejichž hlasy potřebují.*¹

Slušná zdvorilosť ako mravnosť bola zdeformovaná v slušnú zdvorilosť ako barbarstvo, čím nastáva chaos v poznávaní, kto je slušne cnostný a kto slušne barbarský ničiaci životy ľudí.

Opatrenia, zákonné predpisy na ochranu občanov viedli k formalizovanému, rutinovému, neuvedomovanému, mechanickému jednaniu byrokratických úradníkov s občanmi, ktorí týmto o pomoc a podporu čakajúcu od štátu prišli a prichádzajú. A byrokratickí úradníci vo svojej prostoduchej organizovanej činnosti si myslia svoju pokrokovú racionálnosť ako excelentný pracovný výkon homo sapiens, podporujú len svoju vzdelanostnú chudobu a miesto mysleného, cielene tvoreného poriadku proti chaosu, ktorý tak človek prirodzene k životu potrebuje,

¹ KELLER, Nedomyšlená spoločnosť, s. 39

tvorí sa väčší chaos. A štát si akosi myslí, že bez byrokracie ako riadiacej zložky by sa rozpadol a tak nijako nezasahuje a štát sa môže rozpadávať. „Vytvoríme-li jednou pravidla, která redukuji chaos, nemůžeme lidem zabránit, aby na těchto pravidlech lpěli. Lpějí-li na nich příliš, stávají se byrokraty. Je však krajně nesnadné naučit je, aby na nich lpěli jenom trochu.“¹

Umelá hmota sa prirodzene rozpadne, kdežto prirodzený výtvar zostane. Tak je pravdepodobné, že umelá byrokracia sa rozpadne a prirodzená byrokracia zostane. Otázkou je, aká je to prirodzená byrokracia.

¹ KELLER, Sociologie organizace a byrokracie, s. 12

2.4. Oligarchia a či elita 1%

Za rozmachom moci 1% - oligarchických korporácií, oligarchov stojí minulý komunistický režim.

Kapitalisticko-korporatívne firmy a podnikatelia sa vďaka nastoleniu demokracie a slobody vrhli bez racionálnej múdrosti do nadobúdania majetku a peňazí, ktorý v nepoznaní zodpovednosti za slobodu a strachu zo zabavenia majetku štátom, pretvoril štedrosť človeka v chamtivosť a podlosť. Podľa Galbraitha (1967, s. 98) sa na ich meniacej mentalite ako hrabivej a na ich dnešnej neschopnosti zastavenia tejto pachtivej moci chtivosti podieľajú tri základné blahá: 1. euforizmus z dominantnej nadvlády; 2. hmotné držanie statkov umožňujúce ich kúpu za svoje financie, 3. spoločenské ocenenie za svoje bohatstvo.

V minulosti sa bohatstvu prisudzoval šľachtický titul a šľachtici si udržiavali svoj štatus spoločenským kultivovaným chovaním. Dnes bol titul a pojem šľachtic deklasovaný na najhoršiu zhýralosť a iný kultúrny titul bohatému človeku vytvorený nebol, čím len korporatívna pachtivosť graduje do kultúry barbarskej.

Potenciálom elity v ukotvení novej a jedinej vrstvy môže byť zakorenenie ich titulu prostredníctvom mystifikovania, ktoré ako jediné v celosvetovej kríze viery vie ohlupovať ľudskú myseľ (alternatívne neprirodzené, iracionálne náboženstvá). A drobní podnikatelia podporujú vrstvu elitu svojou dobrovoľnou roztrieštenosťou. A Umlauf dodáva, áno, „tento svet je pro 1%.“

Místo toho, aby se pokusili spojit se v existenčním zápase proti nastupujícím velkým firmám, jež je začaly drtit nejprve ve sféře výroby a o něco později také v oblasti distribuce, stávají se drobní podnikatelé na těchto firmách stále závislejší. Pokud se jim daří ještě přežít, pak jen ve škvírách velkého byznysu.¹

Ekonomické vzťahy začali diktovať socializačné vzťahy ľudí v spoločnosti a na miesto socializácie nastúpila ekonomizácia človeka. Ostáva na zdravom rozume človeka posúdiť, či ekonomizácia a honba za ziskom vychová spravodlivú spoločnosť bez rizika vyňatia slova solidarita zo slovníka ľudstva či vyvážovania sa z reálnosti ľudského sveta do abstraktnosti sveta fantazijnej virtuálnosti.

¹ KELLER, Sociologie středních vrstev, s. 44

Druhý režim, ktorý umožnil rozvoj mocenskej nadvlády korporácií je liberálny kapitalizmus. „Globalizační procesy způsobily, že státy se počaly orientovat na liberálně tržní ekonomiku. Byl to důsledek poznání, že veřejný sektor příliš zatěžuje státní rozpočet a je přitom neefektivní, na rozdíl od trhu a efektivity soukromých firem.“¹

Ekonomická sféra sa pri tomto oddelila od sféry politickej. Nielenže korporácie získavajú ekonomickú moc vo svojom domácom štáte, ale svoje pole pôsobnosti môžu slobodným trhom šíriť do zahraničia, získavať na moci a spájať sa s ďalšími korporáciami po celom svete. Jednotlivé kapitalistické ekonomiky štátov sú natoľko previazané, že pri páde jednej z nich sú globálne interferované všetky ďalšie. Vzájomne sa môžu taktiež vydierať, čím sa ovplyvňuje i zamestnanosť a spôsob prístupu k zamestnancom, z ktorých sa môžu stať a stávajú novodobí otroci v hre oligarchických korporácií.

Oligarchia korporácií sa bez intervenovania znásobuje trojitým spôsobom.

*Mohou přesouvat výrobu či její části do zemí s nízkou cenou pracovní síly. Svě výrobky mohou prodávat v zemích s vysokou kupní silou. A konečně své daně či jejich část mohou přiznávat v zemích, kde je to pro ně nejvýhodnější.*²

Bežnému občanovi neostáva, než len pristúpiť na hru korporácií a firemných organizácií, aby v štáte mohli vôbec spoločensky existovať. Týmto sa však rovnosť, ktorú demokracia žiada, stiera neznámo kam. Do kultúry spoločnosti sa vedome či nevedome implementovalo, „silnejší a bohatší vyhráva“. Kto je slabší, v mene moderny a pokroku musí prijať svoj osud a sám seba ako nevyhnutný evolučný, vedľajší a nepotrebný produkt. Rodenie potomkov, následne produktov v tomto prípade je takmer nemožné, keďže v hre, kto bude flexibilnejší a stane sa elitou, rodenie a výchova detí už svoje miesto stráca, ak nestratilo. Slabší odchádzajú do exilu, sociálneho vylúčenia, stredná vrstva vymiera neustále sa znižujúcou pôrodnosťou a živnostníci, najväčšia hrozba pre elitu, je vďaka legislatívnym opatreniam štátu (práca nie je právom zaplatená, zvyšovanie daní) postupne zatlačovaná a filtrovaná do chudoby. Oligarchia 1% sa tak môže postupne stať tou vyvolenou a čistou vrstvou, a tak naplňovať svoj cieľ vlastne bez vojny a legálne. Vrstvou čistou, pretože sociálne slabí a vylúčení pracovať nechcú, ľudia bez domova

¹ MEZŘICKÝ, Globalizace, s. 18

² KELLER, Soumrak sociálního státu, s. 37

sú za svoj sociálny pád zodpovední sami a od štátu nezasluhujú sociálnu pomoc ani primerané sociálne bývanie, len špinavé ubytovne; a preto sú oni tí špinaví. A štát je nadbytočný, pretože bráni oligarchii vo svojom zhromažďovaní hmotných a nehmotných statkov, bráni slobodnému trhu. „*Stát je jen balvanem na bedrech podnikajících jedinců. A s ním i daně, které vybírá, aby mohl existovat – a nemístně omezovat a zatěžovat podnikající občany...*“¹ Dahl k tomu hovorí: „*Horní jedno procento Američanů vlastní 57 % všech podnikových akcií, 60 % všech obligací a 26 % veškerého bohatství (podle údajů za rok 1980).*“²

Galbraith predznamenáva vznikom a celosvetovým rozmachom korporácií (depresí) zánik spoločnosti nie ako koniec sveta, ale ako zánik kultúrnosti a návrat k barbarstvu. Demonštruje to napríklad skrz Marxa. „*Zdrojem Marxova věhlasu byla předpověď vskutku hrůzyplných depresí. Pro tradiční ekonomii byla deprese..., běžným neštěstím. Pro Marxe byla stále pustošivější skutečností kapitalistického života. Posléze deprese zničí existující řád.*“³

Nezodpovedanou otázkou ostáva, kto bude po vyčistení a vymretí najslabších článkov spoločnosti tejto elite slúžiť a kto bude obeťami nového barbarstva. Autor vyjadruje názor, že v Českej republike sú možnými adeptmi na pozíciu sluhov, a to dobrovoľne bez boja, rómska, ukrajinská, vietnamská menšina. Rómska menšina, ako vďaka za novo postavené bytovky, domy, štedré sociálne dávky; ukrajinská, ako vďaka za akúkoľvek prácu a vietnamská, ako vďaka za demokratický domov. A obeťami barbarstva môžu byť tak ako kedysi černosi, tak v budúcnosti pokojne pôvodní domorodí obyvatelia, potomkovia praotca Čecha, Česi a s nimi ich malí bratia, Slováci.

¹ POTŮČEK, Cesty z krize, s. 75

² KELLER, Dvanáct omylů sociologie, s. 76

³ GALBRAITH, Společnost hojnosti, s. 84

2.5. Kríza rodiny

„Rodina je místem bojů mezi tradicí a modernitou, ale také jejich metaforou. Snad kvůli žádné jiné z institucí, které mají kořeny v minulosti, není slyšet tolik stesků jako nad ztraceným rájem rodiny.“¹

Sociálnym javom novej chudoby je kríza (lat. crisis) rodiny spôsobená i centralizáciou moci a modernou. *„S rozvojem mocenského monopolu stále méně platí, že žít bez rodiny je nebezpečné a sociálně degradující.“²*

Než nastúpila moderna, centralizácia moci a s ňou rozvoj moderných inštitúcií, problémy rodín ako hospodárenie, výchova detí, spory členov, sa riešili vždy na úrovni domácností. Neexistovala možnosť inštitúcie, ktorá by prevzala rolu sudcu a rodiny volky-nevolky museli udržiavať spoločnú súdržnosť. Uzatváranie manželského zväzku sa konalo skôr z dôvodu spojenectva ako korporácie.

Dnes stráca manželský zväzok na atraktivite a spoločnosť pomaly nepoznáva, aký je v absolútnosti význam manželstva a rodiny. Mladé páry sa už pre sobáš nerozhodujú, keďže nevedia, akú pravdu v sebe sobáš skrýva a deti sú v nepravdivosti privádzané do nemanželských zväzkov. O to sa popritom zasluguje taktiež štát, ktorý manželskému páru neposkytuje už takmer žiadne výhody v podobe finančného príspevku či mestského bytu pre novomanželov. Ba naopak. Mladé páry, ktorým sa narodí dieťa, zámerne neuzatvárajú manželstvo, pretože by tak prišli o tie posledné príspevky, ktoré štát poskytuje matke samoživiteľke alebo nemajú deti vôbec, pretože je to luxus. To dokazuje i fakt, že Česká republika má jednu z najnižších pôrodností v Európe, rozvodovosť a neúplné rodiny neustále rastú. Štatistika v 6. prílohe tento úsudok potvrdzuje. Český štát tak pomaly vymiera. *„Rodiny středních vrstev nejsou státem téměř nikterak finančně motivovány dítě si pořídit. O to více jsou motivovány k tomu, aby si děti nepořizovaly a kompenzovaly tím ztráty, které pro ně reformy představují.“³*

Nehovoriac o tom, že v roku 2011 bol zrušený sociálny príplatok na dieťa a zrušené bolo i pôrodné, ktoré ostalo len sociálne znevýhodneným rodinám, ktoré

¹ GIDDENS, Unikající svět, s. 71

² KELLER, Nedomyšlená společnost, s. 44

³ KELLER, Nová sociální rizika a proč se jim nevyhneme, s. 110

majú príjem len do 2,4 násobku životného minima. Z pohľadu občanov patria medzi tieto predovšetkým rodiny rómske, čo u väčšinového obyvateľstva podnecuje len hnev a nenávisť. K vlastnému bývaniu sa rodina vďaka zregulovanému stavebnému sporeniu dostáva ešte ťažšie a motivácia ľudí vďaka štátu mať deti sa len vytesňuje a ničí.

Štát bol závislý na ekonomickom hospodárení domácností a domácnosti boli závislé sami na sebe. Dnes vplyvom kapitalizmu a sociálnou politikou štátu v znížení rizík pri opustení rodiny je štát závislý na súkromných korporáciách a rodiny nie sú závislé na nikom. Každý vedie boj v súťaži o zisk sám za seba. Štát podporil individualizmus životného štýlu vedúci však k rozpade nukleárnej rodiny.

Konzumný spôsob života, strata určitej moci (finančnej, sociálnej), každoročne zvyšovaná zadlženosť českých domácností a nepotrebná spolupráca členov rodiny privádza rodinu do crisis jej existencie ako základnej, funkčnej jednotky štátu. Už nie je v kompetenciách rodinných členov rozhodovať sami o sebe. Rodina v biznise ostáva bez hlavnej roly.

„Profesní status jednoznačně převážil při hodnocení lidí nad jejich rodinným statusem.“¹ Profesijný štatút sa stal dôležitejším než štatút rodinného člena, Majetok vládne nad človekom. Z dôvodu nevyhnutnej flexibility pracovného nasadenia je rodina len prekážkou. V biznise vďaka novodobým exekúciám rozkvitá lichva a rodina tak vypadáva z centra dôležitosti a padá do centra skrytých ľudí bez domova žijúcich v podnájdoch bez vlastného bývania. „V roce 2007 jich bylo 428 tisíc, v roce 2008 554 tisíc a v roce 2010 už 702 tisíc.“²

Vznikom modernej spoločnosti prišla rodina o hospodárske, sociálne, mocenské oprávnené právomoci.

„Proces centralizace moci, který na svém postupu odstranil celou řadu tradičních struktur a institucí, se kupodivu nedotkl archaické instituce svátků.“³

Sústredená moc štátu na štát je znakom, že sa na rodinu nesústredí a zameriava sa len na seba ako inštitúciu, ktorá bude konkurovať iným štátom v ilúzii posilňovania štátnych organizácií ako rastúcich v prosperite. Rodina ostáva stáť za

¹ KELLER, Nedomyšlená společnost, s. 62

² POTŮČEK, Cesty z krize, s. 62

³ KELLER, Nedomyšlená společnost, s. 76

či už štátnymi alebo súkromnými organizáciami. Nestojí na prvom mieste. Štát rodinu nepreferuje, nepodporuje.

Dôsledkom chamtivosti a túžby po moci „vyvolených“ v oligarchických firmách sa deje rozpad a odsunutie rodiny na okraj spoločnosti. Svojim mocenským rozmachom odňali rodine jej spoločenské funkcie zaisťujúce zviazanosť. Rodina sa tak stala vďaka štátu vyvlastnenou a moderna ju vyvlastnila takmer úplne. Moderna v rozvode s tradíciou, rozvádza sa s rodinou a jej rodinným tradičným životom vyjadrujúci pravdivosť žitého života. Rodina zaniká, no miesto nej sa buduje holé nič, a tak preto asi vyjadruje svet toľkú nechápavú clivotu. Rodina sa rozkladá z my na ja. No osoba, ja ako ja sám, sa táto osobnosť neformuje prirodzene ani pravdivo. Konflikt nastáva automaticky globálnosťou. Globálnosť vyžaduje jedno a súčasné, modernou formujúca sa nová rodina, je zatiaľ nijaká rodina alebo rodina ako len ja sám otec, ja sama samoživiteľka. To v súčasnej postmodernej dobe nefunguje a spoločnosť je roztrieštená na všetkých stranách. Kríza rodiny pokračuje neznámo kam.

2.6. Pracujúca chudoba

Spoločnosť po skončení druhej svetovej vojny túžila po hojnosti. Naplňovanie tohto cieľa sa rozbehlo ekonomickým rozmachom. Svojou kolosálnosťou však spôsobil opomenutie, že človek je bytosť chtivá. Nedostatočné štátne opatrenia priviedli societu do krízy, ktorej vyriešenie vďaka chamtivosti ľudského charakteru je takmer nemožné. A ekonomika ako samostatný sektor ukončil so spoločnosťou komunikáciu. Vyžaduje od všetkých prispôsobenie sa. Avšak matematicky je ťažké uspôsobiť 10 miliónov občanov Českej republiky jednému ekonomickému sektoru. Štátna moc tak v procese globalizácie prichádza o možnosti zaistiť svojim občanom sociálne istoty.

S odvolaním na svoji konkurenceschopnosť sa firmy snažia flexibilizovať pracovné úvazky, čo vedie ke stlačovaniu mezd zamestnanců. Souběžně s tím usilují státy o prosazení pouze minimálních sociálních dávek. Evropě tak má být implantován původně americký vynález „pracující chudoby“.¹

„Pracujúca chudoba“ sa touto stáva vďaka vzniknutým korporatívnym spoločnostiam, pre ktoré je dôležitý čo najväčší zisk za čo najmenšie náklady, čo je príčinou znižovania platového ohodnotenia občanov. Firemný sektor začal zneužívať svoje zvyšujúce sa ekonomické postavenie v spoločnosti k vydieraniu štátu. Vyvíja neustály tlak na znižovanie svojich daní. Výsledkom sú chýbajúce financie z týchto daní v rozpočte štátu, ktorý automaticky hľadá financie u daňových poplatníkov. Keďže mzdy týchto občanov nedosahujú z valnej väčšiny ani len priemer v Českej republike (hrubá mzda 26.637 Kč), nie sú schopní dodať do štátnej pokladnice potrebný obnos. Štát smeruje preto svoju iniciatívu i do zdravotníctva. Zvyšujú sa ceny liekov, spoluúčasť pacienta na zdravotnej starostlivosti. Výsledkom je však len porušovanie sociálneho práva na primeranú zdravotnú starostlivosť pre každého občana a zhoršujúci sa zdravotný stav obyvateľstva.

Stáva sa takmer pravidlom, že svet pri globalizovaní rád generalizuje a pri generalizovaní zavádza do slovníku a bohužiaľ i do života zglobalizované slovné spojenia. *Generalizovanie* všetkého však nie je vždy v každom prípade rozumne múdre. Štát sa v tomto prípade dopúšťa chybnéj rozumovej činnosti a iracionálne používa zglobalizovaný výraz „trvalá udržateľnosť“. Tento ohlupujúci, fantómový

¹ KELLER, Soumrak sociálního státu, s. 7

výraz má svoje korene v správe Svetovej komisie z roku 1987, Naša spoločná budúcnosť, kde sa zaviedol pojem „udržateľný rozvoj“. A keďže človek od prírody nechce, aby sa to či ono vybudované zničilo, za každú cenu sa to či ono musí trvalo udržať. Hlúposť spoločnosti sa prejaví potom, čo chce trvalo udržať udržateľný rozvoj smerujúci k svojej „trvalej poškodenosti“. Tu sa prejavuje rozdiel medzi racionalitou a múdrosťou. Firemný sektor a štát šikovne zaviedli ďalší zglobalizovaný výraz „flexibilizácia práce“.

Flexibilizace práce v podstatě znamená, že člověk by měl zvláštním způsobem zkombinovat obě strategie. Od rentiéra by se měl naučit upřednostňovat nižší zisk. Zároveň by však od typu podnikatelského měl převzít ochotu k vysokému a všudypřítomnému riziku.¹

Občanovi registrovanému na Úrade práce (ÚP) sa postupne znižuje jak časová frekvencia poberania podpory v nezamestnanosti, tak jej výška. Štát sa snaží z dôvodu takmer prázdnej štátnej kasy znižovať, skracovať a sprísňovať sociálne nároky občana. Usiluje o ciele zbravenie sa zodpovednosti o občana v sociálnej kríze. Pod hrozbou odňatia sociálnych dávok sú nezamestnaní nútení prijať i podpriemerne platenú prácu, čím štát touto politikou svojich občanov ženie k hraniciam chudoby a exklúzii. K strachu o stratu zamestnania sa pridáva i možnosť okamžitej náhrady ďalším pracovníkom čakajúcim v rade na ÚP. A ÚP, kam sa nezamestnaný čo i len raz nedostaví na schôdzku napríklad z rodinných dôvodov a nestihne si zaistiť pečiatku od lekára, bude nemilosrdne vylúčený a podpora v nezamestnanosti (PVN) alebo dávky hmotnej núdze (DHN) mu budú samozrejme odobrané. Tým sa strach u nezamestnaných znásobuje a štát sa tak amorálne a efektívne zbavuje zodpovednosti a produkuje sociálne vylúčených a hladujúcich ľudí bez domova.

A keď človek i nakoniec má zamestnanie na hlavný pracovný pomer (HPP), je druhými osočovaný pre fiktívne protekcionárstvo, čím sa do vedomia občanov zakoreňuje bratovražedná závišť a žiarlivosť. A vysokoškolské vzdelanie, dnes už väčšou samozrejmosťou, sa k istote udržania si zamestnania nepridáva.

Ďalším donucovacím prostriedkom je prijatie práce na skrátenej úväzok, čím sa štát zbavuje povinnosti vyplácať finančnú podporu a opticky znižuje nezamestnanosť. Miesto navrhovania štátnej pokladnice sa však deje opak. Firemný sektor vo svojej ľstivosti zavádza skrátenej pracovné úväzky (dohoda o provedení

¹ KELLER, Dvanáct omylů sociologie, s. 86

práce, DPP, dohoda o pracovné činnosti, DPČ) opäť globálne, čoho výsledkom je znižovanie odvodov na sociálnom, zdravotnom poistení a taktiež minimálne zdanenie. Nehovoriac o tom, aké novodobé otroctvo zaviedli pracovné agentúry, a to opäť povolením sociálneho štátu. Keller (2011, s. 22) takýmto neplnohodnotným typom zamestnaneckých zmlúv hovorí „prekarizace práce“.

Takýmto postupom sa zvyšuje sociálne napätie medzi vrstvou okráданou o sociálne práva a vrstvou, ktorá o sociálne práva v posledku vôbec nemusí bojovať. Tá je totiž proti sociálnym rizikám finančne zaistená prostredníctvom generujúcich finančných ziskov pracujúcej chudoby. Tak vláda peňazí určuje nielen, kto bude mať právo na ľudský život a kto nie, ale i samotné hodnoty. Demokracia vo vákuovej prázdnote hodnoty peňazí prechádza procesom oddemokratizovania ľudských hodnôt.

„Pracujúca chudoba“ je výsledkom inštitucionalizácie práce, iracionálnym implementovaním pojmu „flexibilizácia práce“ či „trvalá udržateľnosť“, zaumienenej disciplíny pracovnej morálky pracovníkov. Dôsledkom je i napríklad odtrhnutie pracujúceho od rodiny.

Samotné rozširovaní továren, tedy pracovišť oddělených od domovů, bylo podle některých badatelů spíše důsledkem snahy zajistit zvýšenou disciplínu dělníků než prostým důsledkem technického pokroku.¹

Príkaz poslušnosti, formálnosti prevláda nad samotnou náplňou práce, jej zmysluplnosťou a nad spoluprácou či komunikáciou pracovníka s pracovníkom. Práca vykonávaná z donútenia a osamelosti sa v procese v snahe o vývoj nezdokonaľuje, ale spomaľuje.

¹ KELLER, Dvanáct omylů sociologie, s. 29

2.6.1. Novodobé postmoderné otrokárstvo – pracovné agentúry

O vznik pracovného otrokárstva sa zaslúžili pracovné agentúry a samotný štát, ktorý im bezostyšne poskytuje priestor. V 4. prílohe je ako príklad predstavenie 27. pracovných agentúr pôsobiacich v Liberci. Je dosť pravdepodobné, že toto číslo nie je konečné. 5. Príloha, článok Nezaměstnanost z pohledu některých českých politiků, sa snaží osvetliť dôvody pôsobenia a implementovania sa pracovných agentúr ako pravá ruka elity 1% do štruktúry štátu.

2.7. Ekonomická chudoba

Vyspělé společnosti představují unikát v tom, že nutně, nezmění-li radikálně způsob svého fungování, budou rozvráceny v důsledku fungování právě těch principů, na nichž jsou založeny.¹

Zlyhávající principy riadiace súčasnú kapitalistickú ekonomiku sú podľa Kellera predovšetkým idea konzumu, materializmu, pasívnej demokracie, ekonomického rastu. K tomuto sa pridala i samotná premena ekonomiky. *„Přesun pracovní síly z průmyslu do různých oblastí služeb, který měl přinést novou kvalitu ekonomiky, způsobil výrazné zpomalení tempa růstu produktivity práce.“²*

Svet poznáva, že idea maximalizovaného ekonomického blahobytu nefunguje a krajiny sa miesto zbohatnutia dostávajú do chudoby. Učiniť však krok k zmene pre dnešnú depresívnu ekonomiku je takmer samovražda, keďže jej stratégiou jednania sa stal jedine možný *fantóm ekonomický rast, fantóm výroba* a zmena je neprípustná.

„Ještě uprostřed devadesátých let 20. století teoretici odhadovali, že čím větší objem výroby, výměny a spotřeby zboží a služeb se bude oddělovat od státní struktury, tím větší důsledky to bude představovat pro autoritu státu, jeho legitimitu, tvorbu politik a jejich realizaci.“³

Keď by sa ľudia mali vzdať súčasného rastového konzumného života a materiálnych výrobkov ako jedinej zostávajúcej sociálnej a identickej istoty, a ktoré sa produkujú len preto, že keď sa vyrobí jeden, okamžite sa chce nový a lepší a hlavne lepší, než má ten druhý a zmyselnosť výroby je nulová, vyvolalo by to ešte depresívnejšiu ekonomiku a novšiu chudobu. Ak totiž zmena, celý ekonomický systém a celé ľudstvo zahynie.

Pod záminkou emancipace tlaků mocenské zvláde, od konzumních bariér stavovství a od iracionality tradic se stal sektor ekonomiky nejvyšším a jediným arbitrem v celé oblasti společenských vztahů.⁴

O neustálu snahu zvyšovania ekonomického rastu, o zníženie chudoby vo svete pomocou posilňovania ekonomík a poskytovania pôžičiek chudobným štátom usiluje svetová banka i medzinárodný menový fond. A krajiny neučiac sa múdrosti povoľujú takýmto inštitúciám, bránia sa bolestivej zmene, zakorenenie pomätenej idej, fantómu ekonomického rastu, Galbraithovému pôsobeniu „konvenčnej

¹ KELLER, Až na dno blahobytu, s. 12

² KELLER, Nová sociální rizika a proč se jim nevyhneme, s. 14

³ MEZŘICKÝ, Globalizace, s. 20

⁴ KELLER, Dvanáct omylů sociologie, s. 50

múdrosti“. Za touto dobročinnou zásterovou ideou stojí len príprava živnej pôdy týchto inštitúcií k definitívnemu oddeleniu sa od akéhokoľvek právneho podriaďovania sa štátu, aby mohla nastúpiť ich oligarchická vláda. Tomuto ekonomickému sektoru sa tento cieľ darí úspešne naplňovať a zároveň formovať do nového elitného politického zoskupenia, ktorého otrokom sa stáva už vytvorená pracujúca chudoba. Ekonomika elity 1% sa stáva tou, ktorá ponúkne občanovi zamestnanie a živobytie. Týmto môže štát vydierať, ako bude chcieť. Mlčoch (Mezřický, 2003, s. 73) hovorí o zavedenom pojme „financionalizácii sveta“. Táto financionalizácia, teda finančný sektor pribral na váhe v celosvetovom hospodárstve. Finančný sektor získava nadvládu nad ekonomikou, ktorú potrebuje spoločnosť produkovať k zaisteniu slušnej životnej úrovne. Keller Mezřického tvrdenie podporuje (2011, s. 17) vyjadrením, že na konci 20. storočia vďaka slobodnej konkurencii sa na scéne objavili veľkí akcionári, ktorí svoje finančné zisky získavajú krátkodobým ziskom, čím držia vo svojej moci podnikateľské firmy, organizácie a zaslúžili sa o umelé znižovanie daní najbohatším vrstvám a tie chudobné ostávajú chudobnými i čo sa týka porušovania sociálnych práv.

Ekonomická chudoba sa bude zvyšovať, pokiaľ ľudia budú len retro – racionálne produkovať svoj fantóm, nadbytočnú ekonomiku rastu pre finančný sektor a jeho financionalizáciu sveta – elitu 1%.

Ďalším sofistickým postupom ekonomiky je mediálne klamstvo o chudobe v českom štáte. Hlása sa, že Česká republika je deviatou krajinou s najnižšou mierou chudoby. Chudobou je ohrozených len 9 % obyvateľstva. Potůček (2011, s. 27) však toto vysvetľuje tak, že to je

„...procentní podíl těch občanů, jejichž příjem nedosahuje ani 60% v dané zemi se nejčastěji vyskytujícího příjmu. Tento ukazatel vypovídá především o tom, jak jsou příjmy v dané zemi rozloženy. Nevypovídá o tom, zda se někdo aktuálně ocitá v bídě či dokonce živoří.“

Osudovou chybou štátu je jeho pristupovanie na pokryteckú ekvilibristiku týchto ekonomických subjektov. Štát necháva neprimeranými obrovskými dotáciami financovať verejný sektor, ktorý sa postupne súkromnými podnikmi vďaka beztréstnej korupcie privatizuje a taktiež presúva dotovanie štátneho rozpočtu na jednotlivých občanov, ktorých je najviac.

To, že sa zvyšuje bohatstvo vyspelých ekonomík, teda neznamená, že sa budú zvyšovať chudobné ekonomiky v chudobných zemiach. A realita toto dosvedčuje. Bohaté ekonomiky sú bohatšími len na svojom poli pôsobenia a chudobné sa

stávajú vďaka bohatým chudobnejšími a vykorisťovanejšími. Do blahobytu sa dostávajú len elitní majitelia korporácií a väčšinová spoločnosť smeruje len k pauperizmu. K rýchlejšej chudobe sa pridružuje zadlžovanie občanov hypotečnými úvermi, lichvovými pôžičkami. Zdá sa, že zadlžovanie, dlhy a exekúcie sa postupne môžu prirovnávať k vtípnemu, pôvodom slovenskému slangovému prísloviu („to je také slovenské“), „to je také české.“

Je ťažko pochopiteľné a rozum sa pozastavuje, prečo sa chudobné krajiny nezačnú obzerať po vlastných zdrojoch a prostriedkoch, čo uspokojia ich vlastné potreby miesto neustáleho zadlžovania sa pôžičkami, ktoré zhltnú tak či tak súkromné korporácie.

Výsledkom umelo vytvoreného ideologického fantómu ekonomického rastu a fantómu výroby je rozpojovanie ekonomiky so sociálnom. V českom štáte to začala realizovať Topolánkova a Nečasová vláda, vďaka ktorým sa chudoba priamoúmerne rozšírila. Kroky vedúce k sociálnym pádom občanov sú tieto:

„rovná daň z príjmu; nahrazovanie prímých daní daniami nepřímými; omezování podpory v nezaměstnanosti; existenční minimum 2.020 Kč měsíčně; poddimenzovaná aktivní politika zaměstnanosti; omezování podpory služeb – zdravotní péče, vzdělávání, sociální pomoc, veřejná doprava, věda a výzkum, kultura...“¹

Cieľom ekonomického sektora je v podstate oklamať myseľ človeka tak, že bez vecí či služieb vyprodukovaných konzumnou ekonomikou neprežije ani deň a v posledku nastane jedine krach, chudoba a zničenie jak ekológie krajiny, tak jej konzumných obyvateľov. Keller nazýva takýto typ konzumujúcich ľudí „homo consumens“. Ekonomický sektor svoj cieľ vďaka „homo consumens“ naplňuje. Mentalita dnes postmoderného ekonomického človeka bez múdrosti sa evolučne mení. „Pro racionálně ekonomického člověka je hlavním motivem jednání maximalizace finančního zisku.“² Málokto si uvedomuje, že súčasná ekonomika neuspokojuje ľudské potreby väčšinového obyvateľstva, ale len potreby inštitúcií produkujúcich nevyužiteľné výrobky a služby. Jedným zo záverov pri pasívnom

¹ POTŮČEK, Cesty z krize, s. 26

² KELLER, Sociologie organizace a byrokracie, s. 36

chování sa k demokracii môže byť, že osud budúcich generácií je spečatený žitím v chudobe či otroctve.

Zmena, ak nebude neskoro, môže prísť v podobe tohto citátu:

Teprve až bude objeveno, že vysoký príjem niekoľika jednotlivců nemůže lidstvu zajistit odolnost vůči choleře, tyfu a nevědomosti, že mu tím méně může zabezpečit možnost vzdělání a hospodářskou jistotu, teprve pak začne společnost pomalu, váhavě a s hlasitým prorokováním morálního úpadku a hospodářské katastrofy pečovat o některé potřeby, které by žádný obyčejný jednatel, i kdyby pracoval celý svůj život přechas, nemohl sám pro sebe zaopatřit.¹

¹ TAWNEY, in GALBRAITH, Společnost hojnosti, s. 239

2.8. Moderna

Definícia moderny:

„Historie jako postupné osvojování racionálních základů vědění.“¹

Výsledkom zodpovednej racionálnej analýzy v každej oblasti ľudského života sa stávajú správne dedukované hodnoty. Je nevyhnutné porozumieť moderne samej, aby moderná spoločnosť porozumela samej sebe. Giddens hovorí o prozreteľnom pokroku, ktorý nahradil božskú prozreteľnosť. Nechať sa však viesť prozreteľným pokrokom, teda istotou našich zmyslov, empirického pozorovania je nanajvýš nerozumné a naivné. Rozum človeka je ľahko ovplyvniteľný pocitom nadvlády a mocou. Je nemožné zastávať názor nespochybniteľného základu rozumu vysvetľujúci svet. Filozof Zenón to dokázal založením dialektiky, umením dokazovať argumentmi a protiargumentmi. Každé vedenie je zakaždým spochybniteľné. Jeden ľudský rozum nemôže byť atribútom jednému ľudskému rozumu. Následkom tohto nastáva expanzia tisícov moderných inštitúcií, sociálnych hnutí, politických programov, ktoré vytvárajú chaos a nerovnováhu.

Iným spôsobom, ako vyjadriť v podstate rozpad spoločnosti, sú štyri slová v dvoch vetách (generalizácia, racionalizácia, individualizácia, formálnosť).

Moderní společnost je definována jako systém s vysokým stupněm generalizace vztahů, jako systém funkčně diferencovaný a vysoce racionalizovaný, v jehož rámci dochází k výrazné individualizaci jednotlivých členů. Na stejných principech fungovaly a pomocí stejných kategorií se vymezovaly i velké formální organizace.²

Dôležitá je preto sebareflexia moderny pomocou moderného človeka; nerozchádzať sa s historickou minulosťou, ale učiť sa a získavať z nej nové vedomosti. Spracovaním minulosti a historicity môže ľudstvo smerovať k budúcnosti. Ak podstatu histórie uchopíme nesprávne, ako napríklad, že „*Historicita znamená použitie vedomostí o minulosti k rozchodu s ní*“³, k pokrokovému vývoju sa budeme uberať ťažko až vôbec.

„Vymístění a znovunavázání; intimita a neosobnost; expertiza a znovuosvojení; uzavírání se do soukromí a angažovanost.“⁴

¹ GIDDENS, Důsledky modernity, s. 47

² KELLER, Sociologie organizace a byrokracie, s. 9

³ GIDDENS, Důsledky modernity, s. 50

⁴ GIDDENS, Důsledky modernity, s. 125

Technickým pokrokom sa dostávame za hranice budúcnosti, ktoré sú pre nás ako ľudskú spoločnosť časopriestorom obmedzené. Čas, priestor strácajú na význame skrze prepojenosť technikou potlačujú priamu interakciu sociálnych vzťahov a miesto (svet) vyňaté z priestoru má štatút prízraku, prázdnej, fantazijnej dimenzie. Moderna sa odlúčením od minulosti približuje k svojmu pádu. Spoločnosť sa rýchlo modifikuje nielen kapitalizmom, technikou, ale i zbytočne zložitou deľbou práce, zaťaženu byrokraciou.

Modernou racionalizáciou i vďaka rutinnej byrokracii dochádza k strate nových skúseností, k odluke minulosti, ktorá prináša odluku od tradície a náboženstva. Tradícia je pred stupeň budúcnosti. Svojou zasadenou štruktúrou času, zmysluplnosťou poskytuje ontologický pocit bezpečia svojho bytia. V moderne sa táto podstata vytráca. Spoločnosť dôveruje a zároveň je i nútená životným štýlom dôverovať väčšmi abstraktným systémom než ľudským vzťahom. Osobné vzťahy sú potlačované masovou spoločnosťou. Pritom človek hľadá úporne svoju identitu, ktorá sa však v mase opäť vytráca. Človek je nútený vývoj svojej intimity prispôbovať vývoji globálnej spoločnosti, čo je prinajmenšom vnútorne náročné, ba v nadľudských silách.

Historický prechod bol príliš krátky pre adaptáciu byť modernou spoločnosťou. Max Weber vysvetľuje modernu takto:

„Moderní svět je jako paradoxní svět, v němž je materiálního pokroku dosahováno pouze za cenu růstu byrokracie, jež ničí individuální tvořivost a autonomii.“¹

Podstatný rys moderního světa, výrazná sociální atomizace, rozdrobení společnosti na izolovaná individua a převládnutí zprostředkovaných a ryze formálních kontaktů mezi lidmi, vytváří snad docela stylové pozadí pro ideologii liberalismu a svobodného trhu.²

¹ GIDDENS, Důsledky modernity, s. 16

² KELLER, Dvanáct omylů sociologie, s. 20

Tak ideálne nastupuje vláda súkromných korporácií, ktoré zlepšujú spoločenské a životné podmienky sebe a svojim vyvoleným. Vďaka tomuto liberalizmus získava na moci a všemocný trh konzumu je v procese ovládania človeka práve pre svoj trh a finančný zisk.

Záujem moderny o osobnosť s jedinečnou tvárou a jeho mikrosvet sa vytráca. Akoby sa človek mal adaptovať na život v trvalej neistote svojho bytia.

2.9. Globalizácia moderny

Pod globalizáciou, stále viac prezentovanou akousi ideológiou, si môžeme predstaviť čokoľvek, preto krátke priblíženie. Globalizácia zahŕňa celý svet, je to nikdy nekončiaci proces zjednocovania sa do prostého jedno a nie je teda možná jedna jediná definícia.

„Není pevně daná a bezpečná, ale naopak plná obav a úzkostí a zbrázděná hlubokými rozdíly.“¹

„Globalizace je především spontánní, neřízený proces. Globalizace je tak nejdříve vnímána jako soubor ekonomických aktivit a procesů, které ovšem vyvolávají celé řady společenských důsledků.“²

Globalizácia moderny sa tak svojou rozpoltenou definíciou a tým zmätenosťou stala jedným z neblahých dôsledkov krízy národného štátu. V globalizácii sa zabúda na jedinečnosť každého národa, každej kultúry, každého človeka. Každého z nás hlboko vnútorne ovplyvňuje čokoľvek sa globálne stane. Všetko a všetci sa nakoniec stávajú jedným výrobným produktom kapitalizmu.

Mentalita postmoderného človeka sa mení, ale nikto nevie, aký bude človek na konci globalizačného procesu. V súčasnej dobe to vyzerá na návrat do čias barbarských a pomätenosti človeka samého, pretože spoločnosť ani nevie, akých základných hodnôt sa na ceste pridržiavať. Podľa Halíka (Mezřický, 2003, s. 133) znamená globalizácia *„vznik kvalitativně nové civilizace, která poznamenává a proměňuje i tu společnost, z níž dynamika vzájemného propojování „světů“ původně vycházela.“* Moderna bez zviazanosti so svojou históriou len ťažko zvládne svoju modernú globalizáciu bez ontologických následkov.

Globálne moderné sociálne vzťahy sú ťažko zrozumiteľné pre implementovanie porozumenia do súkromných sociálnych vzťahov života jednotlivcov. Globálnosť a lokálnosť sociálnych vzťahov sa však v evolúcii stali navzájom na sebe štruktúralne závislé. Suverénosť je tak potlačovaná a riešenie subjektívnych životných problémov je ovplyvňované udalosťami v celom svete. *„Cenou, ktorou je*

¹ GIDDENS, Unikající svět, s. 31

² MEZŘICKÝ, Globalizace, s. 10

*nutno platit za snahu vzít do úvahy naprosto všechny, se nutně stává naprostá neosobnost.*¹ Už teraz sa ukazuje, že globalizácia moderného človeka je neúspešná.

Abstrakcia globalizovaných moderných inštitučných systémov má za následok nemožnosť ich ignorovania z dôvodu rizika vzniku jadrovej vojny či ekologickej katastrofy a spoločnosť je nútená viesť diskusiu s predstaviteľmi daných abstraktných inštitúcií. Abstrakciou jadrovej vojny, „*cirkulací sociálneho vědění*“² robiacou chyby v zdravom fungovaní spoločnosti sa podľa Giddensa globalizuje koniec modernej civilizácie, čím človek stráca zmysel každodenného života a to, že život ľudského druhu bude večný. Globalizácia moderny súčasnej postmodernej je cesta k zániku kultúrnej spoločnosti. „*Globalizace tak tvoří vlastně optimální rámec pro vznik sociálního ovzduší, pro něž je příznačné to, co je označováno termíny jako sociální a kulturní pesimismus a kultura strachu.*“³

Európa, dedičstvo gréckej polis a rímskej polis, a jej jednota sa modernou rozpadá.

*Právě ty obrovské síly vědy a techniky a všechno, co jimi bylo získáno, bylo zapojeno do podniku vzájemného zničení. Ne vznějšku, nýbrž byl to vnitřní osud,..., vnitřní logika evropské situace. A nezapomeňte, že to je moderní situace. Její komponenty jsou věda a technika jakožto mocenské vědění, suverénní státy...v nejednotě. Tato nejednota...znamená, že tyto státy nemají nad sebou nic vyššího, co by je spojovalo.*⁴

Celý svet sa rozpadá, pretože Platónom a Aristotelom sa cieľ, vytvoriť spravodlivý a ideálny štát, Európu, splnil a nový cieľ zatiaľ vyjavený nie je.

Novým cieľom moderného, dnes postmoderného sveta je vytvoriť možno ideálny, demokratický globálny štát ako globálne jedno, keďže neveriaci i kresťanský svet sa snaží o svoju globalizáciu. Pritom ale nevie samotný pojem globalizácia definovať. Možno ho ani nikdy nedefinuje, keďže mnohostný svet sa chce stať oným jedným. Možno to je tá, pre človeka tak ontologická nevyhnutnosť istoty, nikdy nekončiaca budúcnosť a nádej onej globality. Globálne jedno nemusí byť nikdy definované, aby tak ostala neveriacim nádej tajomného cieľa, globálneho kráľovstva, tak ako ani kresťanský Boh nebude nikdy definovaný a zostane nekonečne tajomným cieľom Božieho kráľovstva. Neveriaci a kresťanský svet tak

¹ KELLER, Dvanáct omylů sociologie, s. 18

² GIDDENS, Důsledky modernity, s. 137

³ PETRUSEK, in MLČOCH, Globalizace, s. 104

⁴ PATOČKA, Péče o duši II., s. 157

môžu nájsť týmto symbolicky podobným cieľom spoločnú reč a pochopenie ako konečný mier.

Spoločnú globálnu a kresťanskú nádej v jedno máme dnes v Hospodinovom poslovi, pápežovi Františkovi, ktorý dúfajme, že bude pokračovateľom Božej múdrosti a na ceste k Božiemu kráľovstvu, a pokračovateľom v boji; zatiaľ studenej vojny, za slobodu a za práva ľudí na život v boji proti Rusku a narcistovi bez mimických gest Putinovi, tak ako jeho predchodca pápež Ján Pavol II. bojujúci proti komunizmu a komunistickému Rusku; spojac neveriacich a kresťanov do jedného. A česká cirkev, dnes na kolenách, sa po desaťročí učiac sa chýbajúcej pokore, dvihne a s pomocou Božej múdrosti povedie českú zem nie k rozpadu, ale k múdrosti.

2.9.1. Klientelizmus

Klientelizmus je institucí, která reguluje distribuci statků a služeb mezi skupinky vyvolených. Nerovnost přestává být vnímána jako tragédie, pokud umožňuje vstupovat do klientských sítí a získávat žádané statky a služby mimoekonomickou cestou.¹

V oligarchii korporacíí prevláda skorumpovaný klientelizmus, v ktorom sa vzťahy užívajú ako prostriedok nie ako účel.

Protektčné vzťahy v klientelizme si taktiež prešli svojim vývojovým procesom. Degradovaním šľachtického titulu na najnižší post spoločenského uznania sa vzťahy museli pretransformovať do iného titulu, vďaka ktorému by si vyvolení mohli poskytovať výhody. Vzťahy sa tak rozmachom finančnictva zreformovali na úroveň prostriedku, ktorý začal slúžiť k presadzovaniu vlastných ekonomických cieľov. A vlastne klientelistické vzťahy stoja pri zrode dnešných globálne previazaných sietí, korporatívnych organizácií, fungujúce len vďaka svojim poddaným, klientom. Miesto otrokov sú tu dnes postmoderní klienti. V klientelizme neexistuje žiadna rovnosť či zmenný trh. Privilegovaným sa stáva ten, kto má v systéme konexie umožňujúce ovplyvňovať rozhodnutia na vyšších postoch formálnej organizácie. Často krát už neplatí žiadny étos pracovníka ku klientovi, platia len vzťahy vybudované v zákulisí organizácie a osobný prospech. Keďže ľudia takmer alebo už sociálne vylúčení nedisponujú potrebným „sociálnym kapitálom“ (pojmem zavádza Pierre Bourdieu)², teda konexiami na získanie statkov a služieb, nepatria do radu vyvolených.

Sociální kapitál představuje zdroje druhých lidí, které můžeme mobilizovat ve svůj prospěch, pokud jsme s těmito lidmi propojeni a máme k nim přístup. Bourdieu klade důraz na to, že tento přístup musí mít podobu trvalé, více či méně institucionalizované sítě vztahů mezi těmi, kdo se navzájem nejen znají, ale také uznávají.³

Človek dôjde vo finančne - mocenskom rebríčku tak vysoko, ako sa bude snažiť ponižovane a klamne získavať sociálny kapitál. Miesto vyzvania človeka na súboj, ako to bolo v minulosti, vedie sa dnes boj, kto bude mať lepšie zdvorilé jednanie. Je pritom zvláštne, že ešte nevznikli napríklad vysoké školy rečnícke zdvorilého

¹ KELLER, Dvanáct omylů sociologie, s. 58

² KELLER, Dvanáct omylů sociologie, s. 66

³ KELLER, Nejistota a důvěra, s. 54

jednania pre klientelistických vyvolených, elitu 1%, ktorá by si týmto mohla prideliť titul a považovať sa za *zdvorilú elitu 1%*.

2.10. Sociálna rola štátu

V nezadržiteľnom procese globalizácie slábnie rovněž role národního státu. Občanskou společností dnes už zdaleka nereprezentují tak silně jako před sto lety klasické instituce – stát, politické strany, odborové organizace. Budoucnost zřejmě i zde patří ve větší míře sociálním hnutím a mezinárodní síti nevládních organizací všeho druhu.¹

Samotné postavenie štátu v štáte stráca postupne na svojej sile vlastnou neschopnosťou, skorumpovanosťou, hospodárskou krízou, rastúcou nezamestnanosťou. Miesto aby štát posilňoval kompetencie občianskej spoločnosti, rodiny, umocňoval a umocňuje kompetencie súkromných firiem, organizácií, korporácií, čím sám touto politikou dopúšťa, že prichádza o nástroje ich kontroly a národná ekonomika sa neustále zadlžuje a podlieha moci súkromnému a finančnému sektoru. Mlčoch (Mezřický, 2003, s. 75) vyjadruje už len prianie, aby sa ľudstvo a podlomené štáty vo svojej snahe o globalizáciu nedostali do stavu chaosu, bezvládia, bez organizovanej autonómnej vlády a anarchie.

„... osudy států a jejich ekonomická, sociální a politická stabilita jsou závislé na pohybech na světových finančních trzích. Opakované krize jsou důkazem, že národní státy jsou objektem aktivit subjektů, které působí nekontrolovatelně a které neodvozují svou legitimitu od demokratických forem konstituování své moci.“²

Štát sa viac či menej zameriava na kontrolu kapitálu než na samotnú výrobu, od ktorej sa odvíja životaschopnosť krajiny. Majetok určitého percenta ľudí dokáže sťažka zaistiť prosperitu celého štátu i s jeho obyvateľmi. Súkromný zisk poväčšine ostáva i v súkromných rukách.

Podle pravice neohrožuje svobodu a demokracii ústup od sociálního státu, nýbrž sociální stát sám. Představuje neúměrné rozšíření moci byrokracie, která přísnou regulací a centralizací jen snižuje rozsah svobody individuí.³

Sociálny štát funguje pri funkčnosti dvoch zložiek: nukleárna rodina a trh práce. V súčasnosti nefunguje ani jedna, čím nastáva rozpad štátu. Tieto dve zložky predstavujú taktiež sociálne práva, ktoré v demokratickom štáte mali byť jeho ideálnym vrcholom a bezproblémovo naplnené. Sociálne práva však naplňované nie sú a v dejinách sú síce až ako tretie vzniknuté (predtým občianske a politické),

¹ HALÍK, MEZŘICKÝ, Globalizace, s. 139

² MEZŘICKÝ, Globalizace, s. 19

³ KELLER, Soumrak sociálního státu, s. 17

avšak práve ony sú podmienenou a nosnou časťou funkčného demokratického štátu.

Okrem nenaplnovaných sociálnych práv sa taktiež rozpadá sociálny systém štátu. V minulosti bolo poistenie bez problémov fungujúce jak pre občana, tak pre štát. Dnes, vďaka globalizačnej informovanosti a stierania nevedenia už samotné poistenie človeka proti sociálnemu riziku nestačí. Sociálne poistenie ako krátkodobá finančná štátna záťaž už nestačí na dlhodobú nezamestnanosť. Pritom sa poistenie všetkého druhu privatizuje neštátnymi súkromnými organizáciami, ktoré z tohto len profitujú a ďalej prispievajú k sociálnej neistote a oslabovaniu role sociálneho štátu, čím sa mimo iné búra i národná identita štátneho občana. „*Bourání státu*“ nemusí znamenat, že stát docela zanikne. Zatím jde „pouze“ o přesun řady jeho činností pod kontrolu finančně silných skupin, jež soupeří o to, kterou z dříve veřejných funkcí státu si přivlastní, aby z ní vydatně profitovaly.“¹

Sociálny štát prichádza o svoje historické postavenie. „*Éra národního státu je pryč.*“² Chybou je, štát že pracuje neustále globálne, no štát je jeden a jeho občania potrebujú pomoc lokálne. Štát sa stal abstraktným a z vedomia občanov mizne myšlienka osobnej identifikácie sebou samým jak so štátom, tak s jeho hlavou. Postarali sa o to mimo iné bývalý prezident Václav Klaus a súčasný prezident Miloš Zeman. Nedokázali byť takými vodcovskými osobnosťami s duchovnými a morálnymi hodnotami ako bol prezident Václav Havel.

Nakoniec sa môžeme zamýšľať nad tým, či by českým občanom a v posledku i ľudstvu vôbec vadil zánik štátu ako štátu. Toto zamyslenie je tu preto, že štáty sa finančne zjednocujú jednotnou menou, „divným“ eurom, čo v obľube nie je, no nikomu to nevadí, spoločnosť to prijíma, no štát sa pritom vzdáva meny ako svojej určitej historickej identity. Euro nie je v obľube možno i preto, že jeho historická identita visí niekde v ovzduší. Nakoniec je otázkou, či má vôbec pojem „štát“, „český štát“ u jeho občanov nejakú svoju historickú identitu, aby stál za záchranu.

¹ KELLER, Nová sociální rizika a proč si jim nevyhneme, s. 92

² GIDDENS, Unikající svět, s. 19

2.11. Globálna depresia ako nezáujem spoločnosti či koniec solidarity

Nezáujem spoločnosti ako „stratégiu jednanía“ rozoberá Ján Keller. Synonymum k slovu nezáujem môžeme priradiť ľahostajnosť, apatia, schválne prehliadanie.

Globalizácia spôsobila obrovský prísun informácií, požiadaviek. Priniesla so sebou sto násobnú radosť, poznanie, vedenie, ale i zodpovednosť, trápenie, obavu. Len pred niekoľkými rokmi sa ľudstvo začalo učiť, ako zachádzať s mobilnými aparátmi a znenazdania sa objavil nový vynález – internet, skype, youtube, facebook, nové a nové druhy médií a ich nenásytné reklamné kampane, snažiace sa pre svoj zisk ovládnuť každého potenciálneho konzumenta. Človek ako bytosť zraniteľná, nezvláda prechod z intímnej súvzťažnosti do globálnosti bez následkov.

Každá novosť má svoju daň. Tak si i psychika človeka vyberá svoju daň vo forme nezáujmu ako obranného mechanizmu, spôsobujúceho v nie obozretnosti nenávratné poškodenie zdravej funkčnosti society. *„Moderní dějiny společnosti znají jen málo věcí, které by vystupovaly tak evidentně, jako pokles zájmu o nerovnost jakožto ekonomickou otázku.“*¹ Nezáujem spoločnosti ako spôsob aproximácie každej patálie využijú napríklad byrokratické inštitúcie pre svoj ekonomický záujem.

*Byrokratictí úředníci jako první nabyli přesvědčení, že lhostejnost, indifferenčnost a nefalšovaný nezájem mohou být výhodně použity jako prvky naprosto racionální strategie jednání.*²

Ľudstvo empirickou skúsenosťou poznalo, že nezáujem je zdravá imunita fungovania v spoločnosti. V skutočnosti je to tragická ilúzia, ktorá vytvorená v nevedomí je vysoko nákazlivá infekcia a nebezpečne rýchlo napadá zdravý imunitný systém spoločnosti. Jadro, ktoré je napadnuté ako prvé, tvorí rodina, práca, politika, demokracia. Tieto základné bunky štátu sa tak menia v ľahostajnosť a neschopnosť občana tento postup nezáujmu prerušiť, čím nastáva rozpad všetkého a všetkých.

Ľahostajnosť postihuje solidaritu, ktorá sa v rámci nevyhnutnosti modernizácie sveta musí odstaviť. Medzi postihnutými sa ocitajú staršie generácie, ktoré sa svojim zvyšujúcim vekom podieľajú na demografických, ekonomických problémoch. Ako uvádza Keller (2009, s. 94), dôchodcovia berú na dnešné pomery

¹ GALBRAITH, Společnost hojnosti, s. 93

² KELLER, Dvanáct omylů sociologie, s. 135

vcelku vysoké dôchodky, využívajú v omnoho väčšej miere zdravotné služby, kdežto ekonomicky aktívni občania platia jedny z najvyšších penzijných poistení a zdravotný systém, do ktorého odvádzajú najvyššie príspevky, využívajú omnoho menej než dôchodcovia. Ekonomicky sú staršie generácie viac menej záťažou, ktorú by bolo za hodno odstrániť a solidaritu utilitaristicky potlačiť.

Solidarita zaniká i vďaka ďalekosiahlej, internetovej informovanosti. Nebezpečenstvom pre väčšinu populácie je utváraná solidarita 1%.

Existuje pritom nezanedbatelné riziko, že jediná či prevládajúca forma solidarity, pro kterou se v Evropě reálně vytváří prostor, je solidarita uvnitř celoevropské mocenské elity.¹

¹ KELLER, Soumrak sociálního státu, s. 103

2.12. Miznúca či stratená stredná vrstva obyvateľstva

Po skončení druhej svetovej vojny nastal boom priemyselnej revolúcie, ktorá priniesla na jednej strane materializmus, konzum a spotrebu, na strane druhej zvýšenie zamestnanosti a získanie práce pre ľudí z vrstvy najchudobnejšej. Priemyselnou revolúciou sa tak stvorila stredná vrstva. Najchudobnejší začali zrazu zastávať pracovné pozície mešťanov a z mešťanov však len malá hŕstka prešla do vrstvy skutočne bohatých.

Vymedziť, kto v súčasnej epoche patrí do strednej vrstvy je dilemou pre samotných sociológov. Nikto presne nevie určiť, kto vlastne strednou vrstvou je. Ak sa bude hľadať termínovanie strednej vrstvy ako korelácia s vrstvou meštianskou a šľachtickou, v posledku je to takmer nemožné. Moderna svojou rozlukou s historickou minulosťou je v súčasnosti maximálne oddelená. Fungovanie a premýšľanie spoločnosti je technologicko-vedeckým pokrokom príliš abstraktné a virtualizované na to, aby bola schopná nájsť definovanie strednej vrstvy vo svojej dejinnej histórii ako akúsi naviazanosť.

Střední vrstvy současnosti už nejsou lokalizovány ani podle existence vlastnictví, ani podle umístění v organizační a širěji i v sociální struktuře, nýbrž stále více jsou pojímány jen na základě svého životního stylu, popřípadě hodnotových preferencí. Je opuštěna dimenze ekonomická i rozměr sociální, nastupuje dimenze čistě kulturní.¹

Životný štýl ľudí sa prispením demokracie, štátu a nezvládnutou slobodou radikálne individualizoval. Ľudia už nemajú spoločné, kultúrne tradície. Tradície takmer vymreli a každý sa stará o seba, o svoju ulitu. Kultúra spoločnosti sa vytráca. Je preto na pochybách, či sú stredné vrstvy lokalizované dimenziou kultúrnou, keďže ani kultúra nie je spoločná, ak ešte vôbec nejaká je. Keller ďalej pojednáva o cnostiach starých stredných vrstiev, kde správne ukazuje na ony cnosti, ktoré kedysi existovali, a ktoré dnešná stredná vrstva, ako svoj cnostný kapitál nemá a nevlastní, pretože vzdelanosťou chudobou nevie, čo to cnosť znamená.

Keller sa zamýšľa nad tým, či sú súčasné ambivalentné stredné vrstvy perspektívnou nádejou budúcnosti, či sú ešte vrstvou zodpovednou vo svojom demokratickom štáte. Súčasná stredná vrstva zatiaľ smeruje k rozkladu, keďže sa

¹ KELLER, Sociologie středních vrstev, s. 15

zrodila vzdelanostná chudoba ako „postmoderná hlúposť“, „konvenčná múdrosť“ či „racionalita bez múdrosti“.

Kultúrou postmodernej spoločnosti sa stáva, ak nie stala, materialistická, konzumná ekonomika. Stredná vrstva by sa tak v postmodernom kapitalistickom režime dala charakterizovať ako kapitálová vrstva a patrí do nej ten, kto vlastní finančný, klientelistický kapitál. Otázka je, kto tento kapitál vlastní a ako ho vymedziť. „*Ti, kdo kontrolují velký nadnárodní kapitál a rozhodují o směřování investic, mají v podmínkách globalizace možnost pronikavě zvyšovat své zisky.*“¹

Nielen svoje zisky a tak moc a nadvládu, ale i prideľovanie financií tej ktorej korporácii, teda elite 1%. Podľa autora sa postupne konštituuju dve vrstvy obyvateľstva: elitní bohatí – vrstva opulent a obyčajní chudobní bez politického vplyvu – vrstva plebs. Stredná vrstva bez patričného kapitálu prestáva existovať. Vrstve plebs sa prideli len základné, to moderné sociálne zaistenie (napríklad ubytovňa) a vrstva opulent si solidárne prerozdeli výnosy z práce obyčajných chudobných, ktorí zákonite musia tvoriť väčšiu časť populácie, aby dokázali uspokojiť moderno-materialistické potreby a pudy elitných bohatých.

Opulenti svoj cieľ plnia sofistickovane. Zrušením šľachtických titulov patria medzi bežnú populáciu a ako uvádza Galbraith (1967, s. 103), vďaka médiám, vtipnou a nenátlakovou reklamou sa občanom ukazujú ako nie nebezpeční, čím si zaisťujú mier a skoro nulové vzdorovanie. Sami opulenti tak stoja za vznikom nerovnosti a rozmachu chudoby vo vyspelých, ekonomicky bohatých štátoch. A pomocníkom k ich vzniku napomohla samotná industrializácia a nebývalý vzostup životnej úrovne a blahobytu všetkých ľudí.

Mimo iné, nerovnosť existovala v každej dejinnej epoche. Komunizmus bol pre opulentov ďalším pomocníkom pri vzniku, pretože práve komunisti zatlačili chudobných a zberbu na ubytovne, bezdomovstvo neexistovalo a tak žiadna sociálna nerovnosť nebola. Všetci pracovali a každý dostával skoro rovnakú odmenu a nikto neprotestoval. Ani chudobní, ani bohatí.

Stredná vrstva, ako miznúca a nevedomá je prostredníkom a oným nástrojom práve sa formujúcej elity 1% a 99% chudobných. „...*střední vrstvy mohou být*

¹ KELLER, Soumrak sociálního státu, s. 36

*podřízenou složkou řídicích elit, jak se domnívali němečtí a britští teoretici služebné třídy...*¹ Kto bude patriť do vrstvy plebs je naznačené v kapitole 2.8.

Keller predstavuje ďalších významných odborníkov a autorov, ktorí osvetľujú postupné miznutie strednej vrstvy. Pre nedostatok miesta daných autorov len spomenieme. Sú to napríklad americký sociológ nemecký socialista, právnik a sociológ Theodor Geiger, Charles Wright Mills, katedrový socialista Gustav Schmoller, austromarxista Karl Renner, nemecký sociológ a právnik Theodor Geiger, americký filozof James Burnham, americký právnik a sociológ David Riesman, americký urbanista William H. Whyte, americký sociológ Erving Goffman, americká žurnalistka Amanda Bennettová, francúzsky sociológ Pierre Bourdieu.

Zhrnutím názorov všetkých týchto autorov je postupný vznik novej triednej vrstvy, ktorá získa všetku moc v štáte. Mocnármi, pravá ruka elity 1% budú a už sú noví „manažéri“. A Whyte predstavuje človeka ako „organizačného človeka“, ktorý sa industrializáciou stal chudobným na duchu, strateným vo svojej identite a štatúte. Whyte podľa Kellera (2012, s. 60) upozorňuje *„na hlboký mentálny bezdomovecvi,..., strach ze statusové nevýraznosti a snahu odlišit se alespoň výši své víkendové prestiže od nižších vrstev, s nimiž je v práci nepříjemně spojuje stejná podřízenost velké organizaci.“*

Možno práve kvôli tejto štatusovej bezfarebnosti a takmer stratenej identity idú na odbyt mobily slúžiac ľuďom ako posledná istota nevirtualizovaného sociálneho kontaktu. Ľudia majú vďaka plnému telefónnemu zoznamu prostoduchý pocit, že majú priateľov a vďaka technologickému pokroku, ktorý zaisťuje každý mesiac nový typ telefónu, si nezmyselne pripadajú „in“ či pripisujú nevedomý štatus miznúcej „strednej“ vrstvy. A fantóm výroby mobilov zvyšuje vzdelanostnú, učenlivú chudobu ducha človeka a napomáha elite 1% k moci.

Títo ľudia, mysliac si, že sú ešte strednou vrstvou, trpia spomínaným radikálnym individualizmom, ktorí sa formujú do narcistických osobností využívajúc ľudí k formovaní svojho vnútorného života k slobode seba samého. Jediné, čo však rozvíjajú, sú bez zmyslu k životu úpadky do prázdneho nič, fascinácie zlom, patologické formy mentality, už sa prejavujúce ako boj človeka proti človeku

¹ KELLER, Sociologie středních vrstev, s. 15

v hrabivosti či egoizme, keďže si je každý svojim pánom a globálnou autoritou nie je nič a nikto. „Trpí paranoidními představami, že jim chtějí druzí škodit, chovají se vyloženě egoisticky, neboť jsou přesvědčeni, že ani jim by nikdo v případě potřeby nepomohl. Názorově bývají rigidní a krajně xenofobní, trpí strachem z neznámého.“^d

A mimo iné, ďalšou novou vrstvou budú pravdepodobne noví „homelessáci“, ktorí sú rozvedení v kapitole 2.13.

Alebo je súčasný narcizmus ako fantóm výroby návrat do detských čias, aby sa tak potom človek a ľudstvo dokázalo zglobalizovať do jedno. Lebo narodené dieťa na počiatku svojho vývoja vníma len svoje telo, pudové potreby. Dieťa myslí, že svet je ono jedno, však realita jedného je iná a pri dospení to poznáva. I ľudstvo sa chová ako narcistické dieťa. Myslí, že je jedno, chce uspokojiť každú potrebu, vyrobiť zakaždým novú potrebu mohúcu ju uspokojovať, no sociálna realita je iná. Snáď nebude príliš neskoro, než si človek a ľudstvo uvedomí evolučný krok dopredu, krok dospievania umožňujúci globálneho jedno, ako sa o to usiluje.

Nádejou ostáva Kellerovo konštatovanie pomocou francúzskeho sociológa Tocquevilla.

Jediným způsobem, jak této permanentní hrozbě čelit, je pomáhat si navzájem v rámci občanských organizací a sdružení. Bez tohoto sdružování, bez ochoty ke vzájemné pomoci, soudí opět Tocqueville, by svobodní občané nakonec přišli o hlavní zisky civilizace a časem by klesli zpět do stavu barbarství.²

Nie radikálny individualizmus, neukojiteľná hrabivosť a pominuteľné materialistické pôžitkárstvo; fantóm ekonomického rastu či fantóm výroby, ale demokratický, individuálny kolektivismus a cnosť blahobytnej skromnosti. Individuálny kolektivismus sa stáva potenciou, ako byť jedno; byť globálni a zároveň demokraticky slobodní. Potom môže nastať mimo iné i mier medzi neveriacimi a kresťanmi, ktorých od počiatku stvorenia je cieľ byť Jedno. „...aby všetci boli jedno, ako ty, Otče, si vo mne a ja v tebe, aby aj oni boli v nás, aby svet veril, že si ma ty poslal.“³

¹ KELLER, Sociologie středních vrstev, s. 86

² KELLER, Sociologie středních vrstev, s. 35

³ BIBLIA, Jn 17, 21, s. 116

2.13. Starobná chudoba

Zakladanie rodiny je neekonomické a zvráteným trendom je deti nemať ako mať. Pôrodnosť sa dramaticky znižuje a starnutie populácie tak nevyhnutelne rastie. Ústav zdravotníckych informácií a štatistiky (ÚZIS) ČR štatisticky dokladuje časový vývoj poklesu pôrodnosti a ďalšie sociálne javy (6. príloha).

„Pracujúca chudoba“ sa graduje a etapy nezamestnanosti sa predlžujú. Sirovátka a Mareš vo svojej štúdii, Trh práce, nezamestnanosť, sociálna politika (7. príloha), štatisticky dokladujú nárast opakovanej nezamestnanosti v živote človeka, a to predovšetkým u ľudí ohrozených sociálnym vylúčením. 8. Príloha obsahuje časový trend priemernej nezamestnanosti od roku 1993. Túto štatistiku uvádza Český štatistický úrad (ČSÚ). K roku 2013 je zreteľne vidieť, že nezamestnanosť sa neustále zvyšuje.

„Nezli člověk odejde někdy před šedesátkou jako neperspektivní do předčasného důchodu, bude jeho pracovní aktivita přerušována kratšími i delšími obdobími nezaměstnanosti.“¹

Pri faktore nefunkčnosti rodiny sa ľudia v dôchodkovom veku ocitajú v neschopnosti zaobstarania svojej osoby. Ak by totiž rodinné vzťahy fungovali a boli postavené na báze solidarity a boli i narodené deti, ktoré by sa o svojich starých rodičov a vediac o ich existencii starali, nekončili by v azylových domoch, na ubytovniach či sami v domovoch dôchodcov. Pre deti by taktiež bolo výhodnejšie, ak by sa veková hranica dožitia nezvyšovala a ľudia by umierali aspoň v 60. rokoch. K tomu sa česká spoločnosť môže i dopracovať, keďže sociálne a zdravotné služby sú každým rokom viac a viac poddimenzované a dotácie z verejných rozpočtov nie sú i vďaka korupciou postihnutým politikom či podnikateľom. Štát preto neustále zdražuje lieky, zdravotná starostlivosť sa znekvalitňuje a veková hranica dožitia sa tak bude najskôr opäť znižovať.

V prípade ďalšieho faktora, neodpracovania potrebných rokov, ostáva dôchodca bez nároku na dôchodok. Pritom, praxou v AD, mu je štátom sofistikovane odobraný nárok na sociálne dávky, invalidný dôchodok mu priznaný nie je, a teda vo svojom veku a zdravotnými ťažkosťami si môže nájsť zamestnanie. Týmto sa zvyšuje počet občanov v starobnom veku ocitajúcich sa pod hranicou chudoby a bez možnosti primeraného bývania.

¹ KELLER, Soumrak sociálního státu, s. 32

Starobná chudoba sa bude rozrastať tým viac, čím dlhšie v súčasnom kapitalistickom režime spoločnosti budú zavedené socialistické dôchodky, ktoré sú nedostačujúce na súčasné deregulované nájomy, takmer neexistujúce mestské byty, vďaka učenívej chudobe politikov neexistujúca koncepcia sociálneho bývania, neustále sa zvyšujúce poplatky za sociálne či zdravotnícke služby.

Postupne sa zo starobných, štátom povinovaných, „ekonomicky aktívnych“ dôchodcov formuje podľa autora pravdepodobne nová vrstva chudobných, vrstva bezzemkov či vrstva brancov (bezzemko-branci, bezbranci) pre elitu 1% v nádeji dostať strechu nad hlavou.

3. Sociálne javy novej chudoby mužskej populácie Azylového domu Speramus, o. p. s. Návrat Liberec

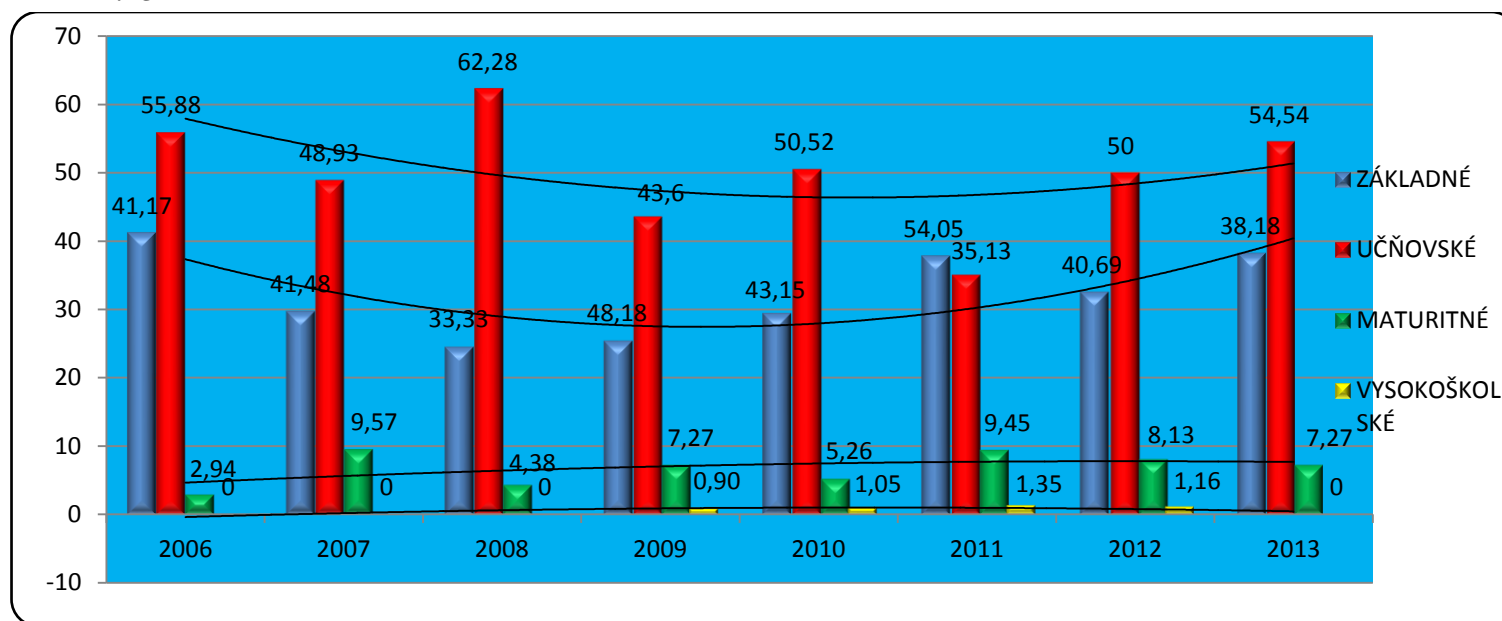
Kvalitatívnou obsahovou analýzou príslušných dokumentov klientov Azylového domu Speramus boli zistené nasledujúce sociálne javy zapríčínujúce ich sociálne pády:

- nízka vzdelanostná úroveň
- osamelosť
- zadlženosť, exekúcie
- nezamestnanosť
- novodobé postmoderné otrokárstvo - pracovné agentúry
- nefunkčnosť rodiny
- nová vrstva ľudí bez domova, tzv. bezzemko-branci (bezbranci)
- sociálne patologické javy: alkohol, drogy, gamblerstvo
- starobná pouličná chudoba
- neexistencia sociálneho bývania

4. Korelácia sociálnych javov novej chudoby a sociálnych javov klientov AD Speramus

4.1. Nízka vzdelanostná úroveň = Vzdelanostná chudoba

Relatívny graf č. 1. Vzdelanie

- základné vzdelanie klesá priemerne o 0, 4831 %
- učňovské vzdelanie stúpa o 0, 648 %
- maturitné vzdelanie klesá o 0, 0893 %
- vysokoškolské vzdelanie klesá o 0, 0756 %

I keď učňovské vzdelanie nepatrne stúpa, maturitné a vysokoškolské vzdelanie klesá. Taktiež celkový počet klientov s maturitným a vysokoškolským vzdelaním, 224, neprevažuje nad základným vzdelaním, 401. Kvantitatívne, znižujúce sa vzdelanie odpovedá vzdelanostnej chudobe, ale kvalitatívne je nízka vzdelanostná úroveň (NVÚ) v rámci tejto práce nepreukázateľná. Autor môže maximálne subjektívne vyjadriť názor, že vzdelanostná chudoba u klientov je.

Možné odporúčenie

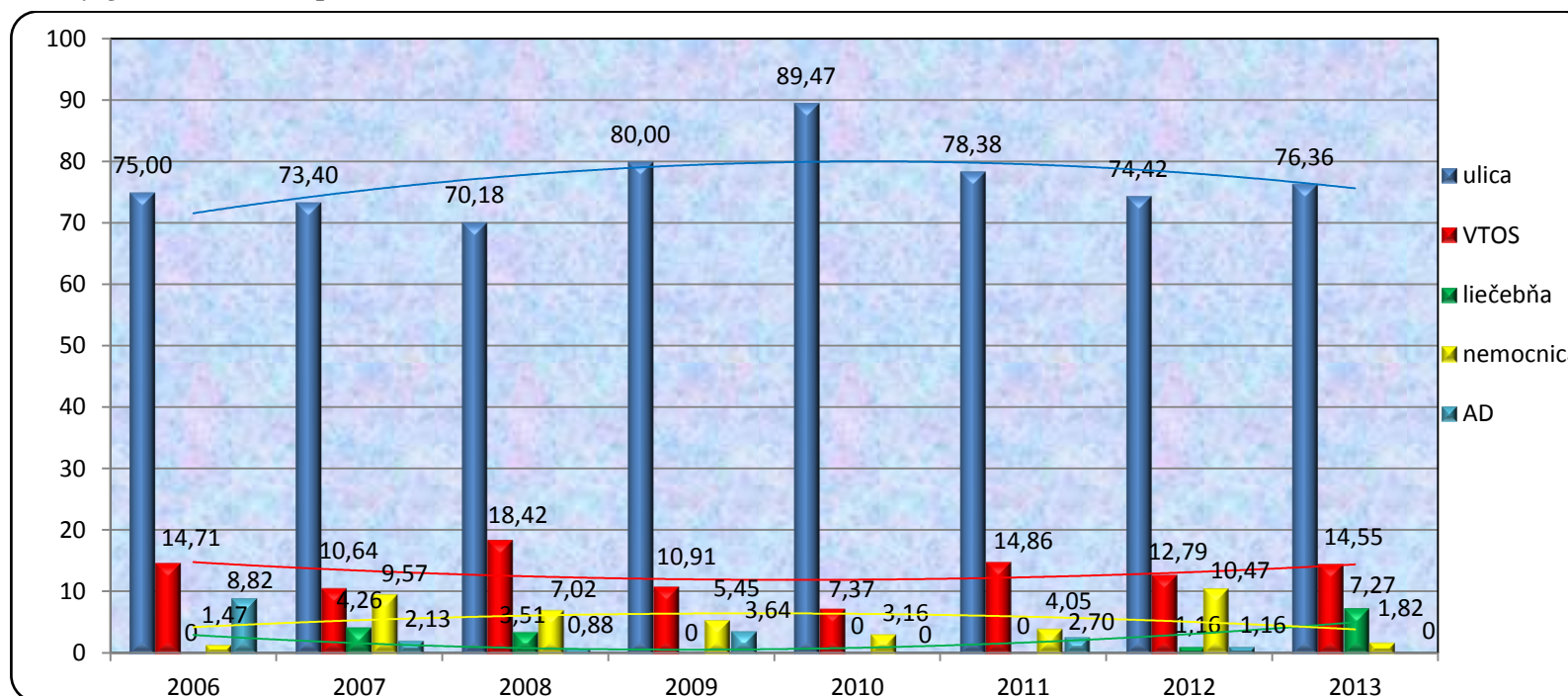
Zistením odpovede by boli najskôr nejaké vzdelanostné dotazníky. To už môže byť výzva pre iných odborníkov, ktorí by sa mohli takýmto výskumom zaoberať.

Korelácia NVÚ so vzdelanostnou chudobou je 50 %.

4.2. Osamelosť = Individualistická chudoba

4.2.1. Dôvod príchodu

Relatívny graf č. 2. Dôvod príchodu

- počet prichodzích klientov z ulice priemerne klesá o 0, 5099 %
- počet prichodzích klientov z VTOS (výkonu trestu odňatia slobody) priemerne stúpa o 0, 2199 %
- počet prichodzích klientov z nemocnice priemerne klesá o 0, 19772738 %
- počet prichodzích klientov z liečebne priemerne stúpa o 0, 2726 %
- počet prichodzích klientov z AD priemerne stúpa o 0,2151 %

Dôvody príchodu ukazujú, odkiaľ k nám klienti prichádzajú. Ich životy sú nenaplnené.

4.2.2. Spôsob ukončenia pobytu v AD

Spôsoby ukončenia sú tieto: ubytovňa, podnájom alkohol, drogy, neplatenie, ulica, rodina, nespolupracovanie, AD, absencia, nemocnica, liečebňa, VTOS, DPS (Dom s pečovatelskou službou), agresivita, smrť, CHB (chránené bývanie), kolotoče, MB (mestský byt).

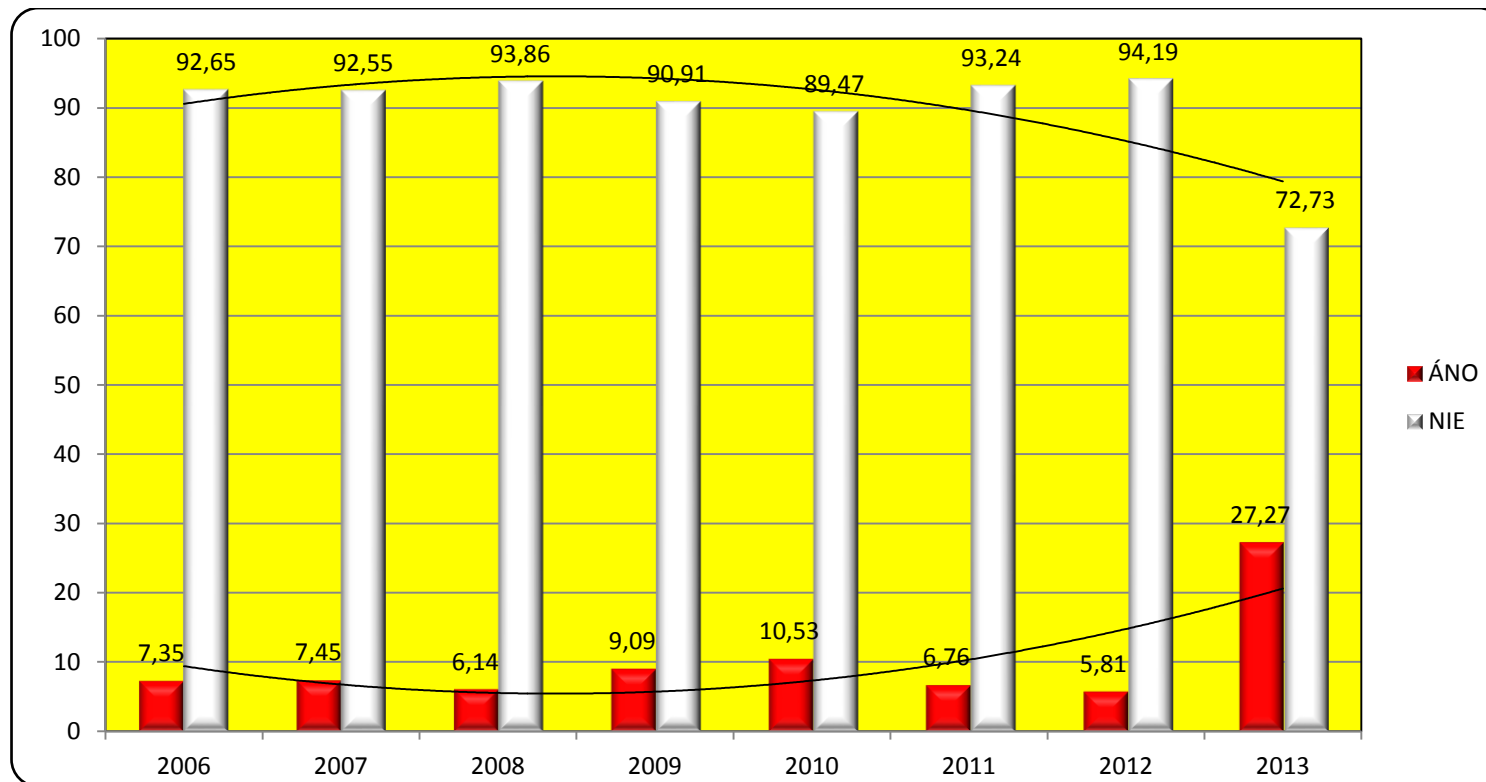
Vzhľadom k rozsiahlosti spôsobov ukončenia a kvôli svojej čitateľnosti je príslušný graf uvedený v 10. prílohe.¹

Na základe dôvodov príchodu do AD a spôsobov ukončenia v AD môžeme konštatovať, že osamelosťou trpí 100 % mužov AD. Nikto z nich neprichádza z rodiny, rodinné väzby sú spretŕhané a len nepatrná časť klientov sa vracia z AD späť k rodinám alebo aby udržovali či už partnerské vzťahy alebo vzťahy s blízkymi priateľmi. Muži v AD sú akoby „stratené duše“.

¹ Graf je čitateľný len v tlačovej podobe

4.2.3. Duševná porucha

Relatívny graf č. 3. Duševná porucha

- počet klientov trpiac duševnou poruchou priemerne stúpa o 0,7075 %
- počet duševne zdravých klientov priemerne klesá o 0,7075 %.¹

Najviac rozšírenými duševnými poruchami klientov sú schizofrénia, depresia.

Graf vykazuje zhoršujúci sa zdravotný stav klientov a autor svojou praxou v AD objektívne vypovedá, že duševný a psychický stav klientov sa stáva neustále horším. Muži sa utiekajú do svojich vlastných svetov, bránia sa bolesti nepriznávaním svojho skutočného sociálneho pádu a taktiež zodpovednosti jak za svoj život, slobodu, tak i za svoje deti, voči ktorým majú vyživovaciu povinnosť.

Individualistická chudoba koreluje s osamelosťou.

Možné odporúčenie

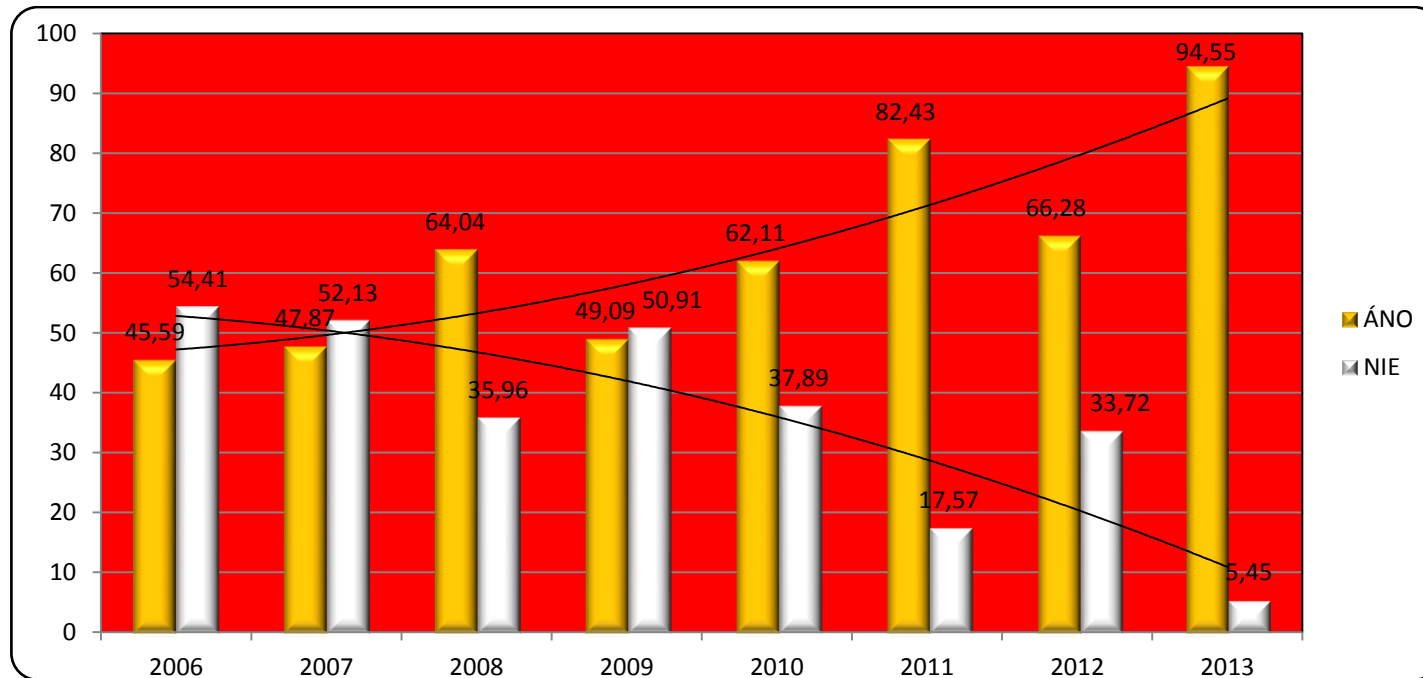
Konkrétnejším a hlbšie preukázateľnejším dôkazom k individualistickej chudobe by boli možné špecializované dotazníky či psychologické prieskumy.

¹ Polynomická spojnice trendu v grafe č. 3 a v ďalších vypočítala u áno a nie rovnaké percento poklesu i vzostupu. Vysvetlením najskôr je, že ide len o "dva" porovnávané údaje a polynomická spojnice trendu pri relatívnom prepočte to takto počíta.

4.3. Zadĺženie, exekúcia = Štátna byrokracia

4.3.1. Zadĺženie

Relatívny graf č. 4. Zadĺženie

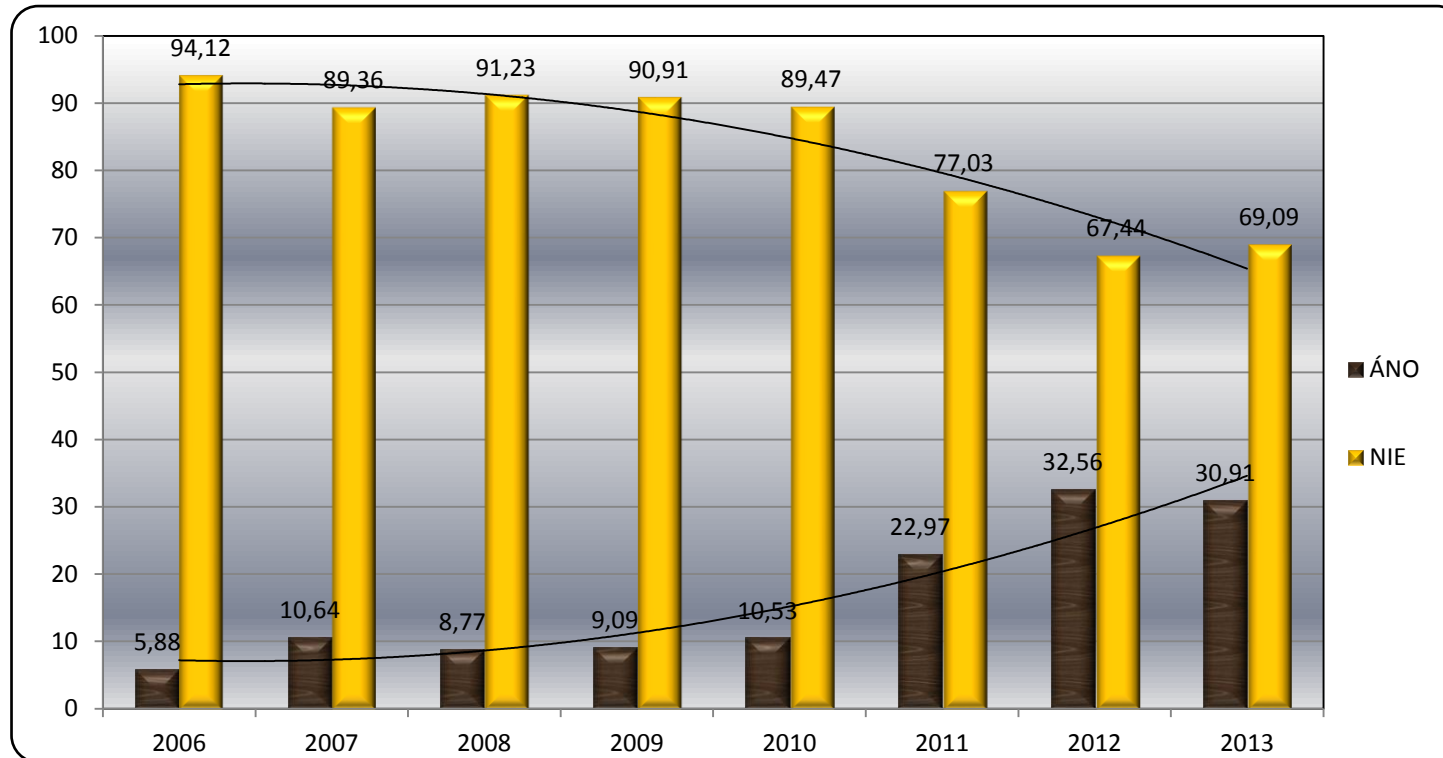

- zadlženie klientov priemerne stúpa o 0, 5935 %
- bezdlžnosť klientov priemerne klesá o 0, 5935 %

Zadlžovanie klientov sa neustále zvyšuje a daním čísla počtu klientov áno (432) a nie (264) do porovnania, zadlženost' je alarmujúca.

4.3.2. Exekúcie

Relatívny graf č. 5. Exekúcie

- počet klientov s exekúciami priemerne stúpa o 0,6394 %
- počet klientov bez exekúcií priemerne klesá o 0,6394 %

Priemerný počet klientov postihnutých exekúciami i s prispením byrokratických úradníkov v časovom slede stúpa, vývoj je veľmi negatívny.

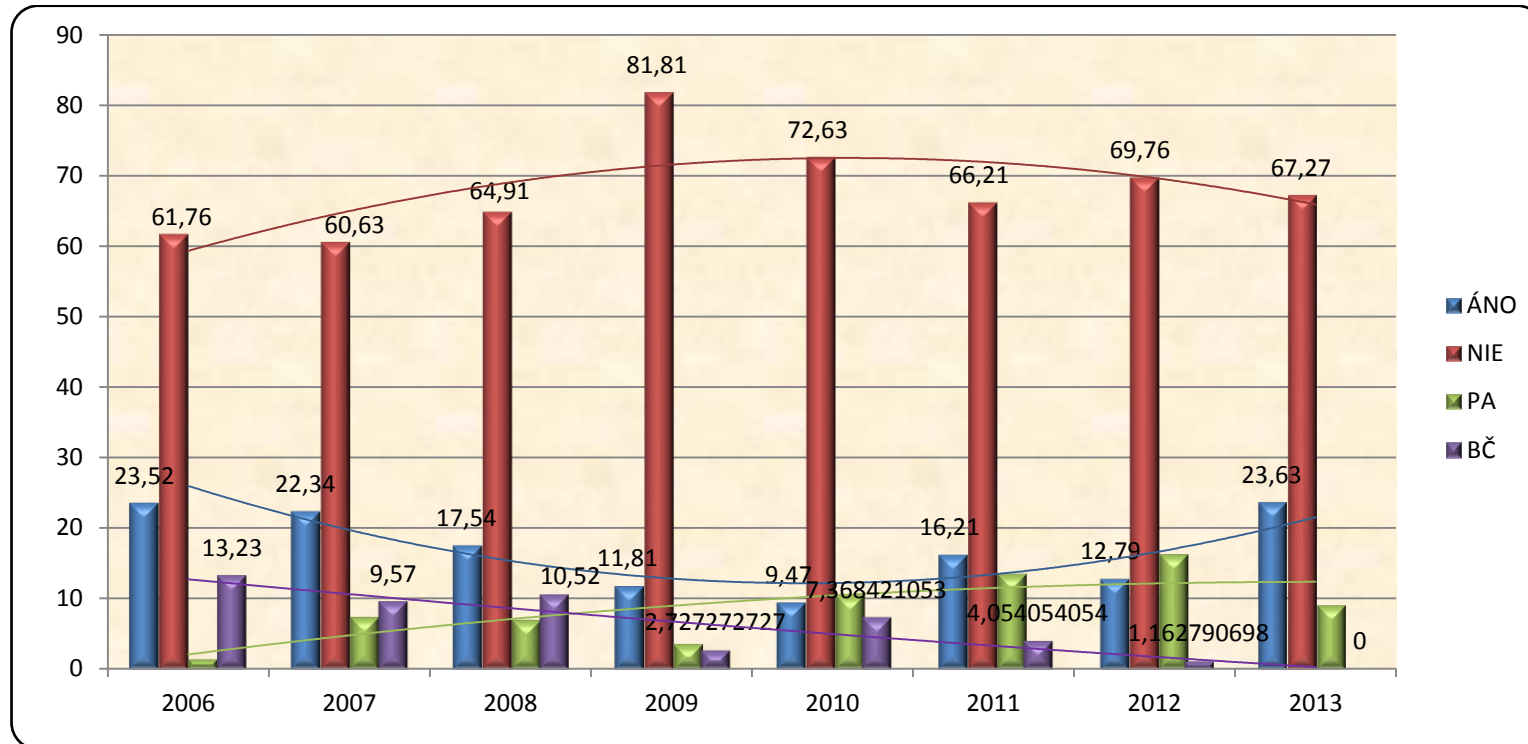
Zadlženie a exekúcie korelujú so štátnou byrokraciou.

Možné odporúčenie

V súčasnosti sa spoločensky vie, že vďaka byrokracii sa občania dostávajú do sociálne krízových situácií, ale vedenie stále nie je poznanie. Preto váhovo silnejším a poznateľným dôkazom by bol nejaký kvalitatívny a kvantitatívne merateľný výskum a odborne nastavené dotazníky, ktoré by dokazovali sociálne pády pričinením byrokratických, štátnych úradníkov.

4.4. Nezamestnanosť = Oligarchia a či elita 1%

Relatívny graf č. 6. Zamestnanie

- áno – priemerný počet klientov pracujúcich na HPP stúpa o 0,9378 %
- nie – priemerný počet nezamestnaných klientov klesá o 0,7855 %
- PA - pracovná agentúra – priemerný počet klientov klesá o 0,2068 %
- BČ - brigádna činnosť – priemerný počet klientov stúpa o 0,0546 %

Elita 1 % sa postupne implementuje do štruktúry štátu a týmto etapovo ovplyvňuje pracovný trh a zamestnanosť. Práca na HPP (hlavný pracovný pomer) sa zvyšuje len nepatrne a nezamestnanosť stúpa vďaka pracovným agentúram. Taktiež Český štatistický úrad (ČSÚ) podáva obecnú, neutešenú informáciu o aktuálnej nezamestnanosti v Libereckom kraji, ktorá je k 1. 4. 2014, 8,76 %.

K hodnote áno je nevyhnutné povedať, že počet klientov zamestnaných na HPP je v skutočnosti ešte nižší, keďže r. 2011 boli 2 klienti zamestnaní na HPP v KP (komunitné práce mesta Liberec za mzdu nižšiu než je minimálna mzda) a v roku 2013 to boli 2 klienti.

Spojnice časového trendu PA ukazujú na nárast, klesá len nepatrne. A v prípade neprepuknutia celosvetovej, najskôr umelo vytvorenej hospodársko-ekonomickej krízy roku 2009, by neklesala vôbec.

Nezamestnanosť a oligarchia a či elita 1 % vzájomne korelujú.

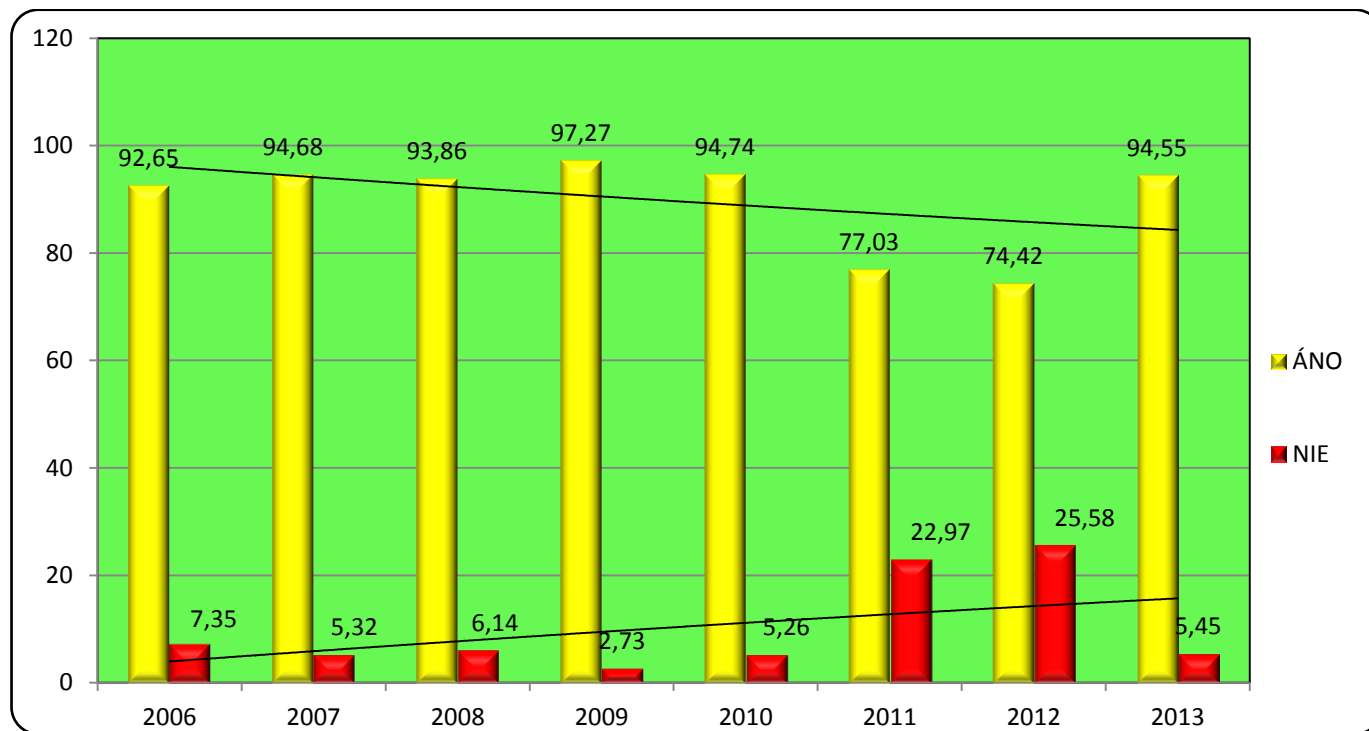
Možné odporúčenie

Tento dôkaz na koreláciu by bol dôveryhodnejším, ak by bola skúmaná celorepubliková vzorka než len vzorka jedného AD v meste Liberec, ale prinajmenšom je toto impulz na výskum práve celej republiky. A taktiež môže byť impulzom štatisticky podložiť pokles pôsobenia ľudí pracujúcich na živnostenský list či drobných podnikateľov.

Autor si príliš neskoro uvedomil, že obsahovou analýzou by bolo zaujímavé štatistické zistenie, aký by bol časový trend sociálnych pádov ľudí v AD, pracujúcich na živnostenský list. Nedostatok času nedovolil toto štatisticky podložiť.

4.5. Nefunkčnosť rodiny = Kríza rodiny

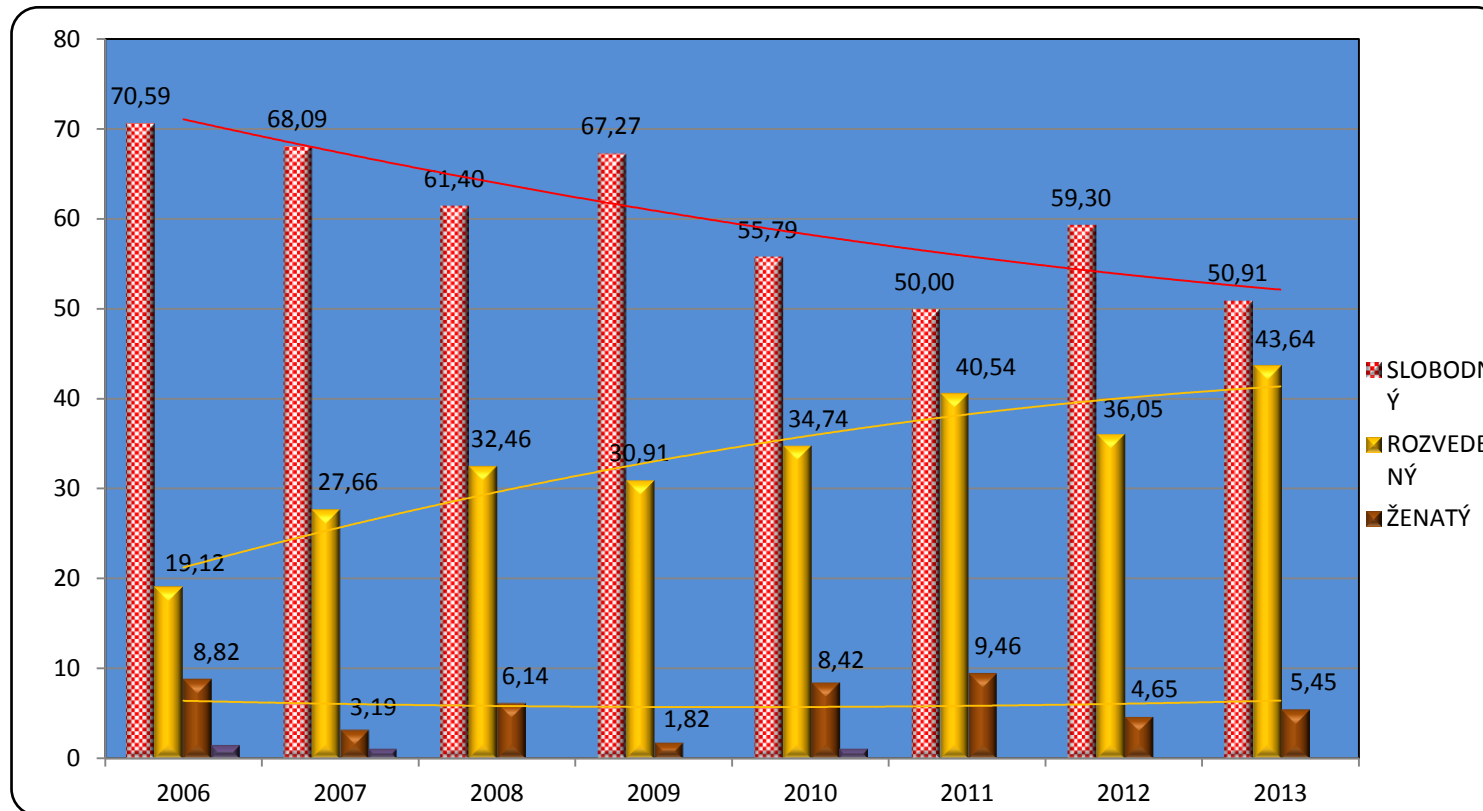
Relatívny graf č. 7. Rodina

- počet klientov majú rodiny priemerne klesá o 0,0401 %
- počet klientov nemajú rodiny priemerne klesá o 0,0401 %

Súhrnný počet klientov, ktorí majú rodinných príbuzných, 629, prevažuje nad počtom klientov, ktorí sú bez rodiny, 67, čo môžeme označiť ako pozitívne konštatovanie.

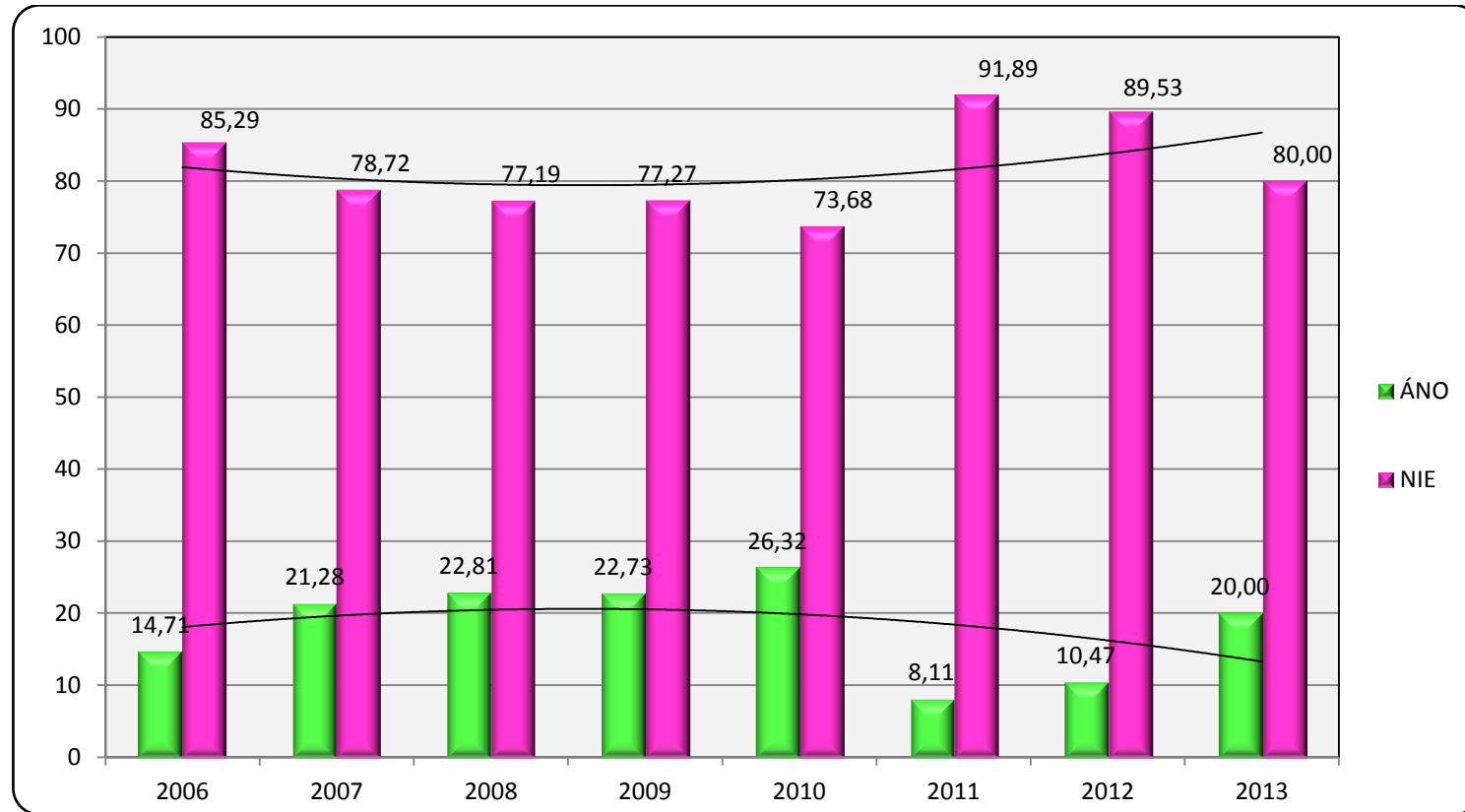
Relatívny graf č. 8. Rodinný stav

- počet slobodných klientov priemerne stúpa o 0,1687 %
- počet rozvedených klientov priemerne klesá o 0,2633 %
- počet ženatých klientov priemerne stúpa o 0,0583 %
- vzorka klientov, vdovcov, je málo vypovedajúca

Časová spojnica trendu slobodných klientov stúpa, rozvedených klesá a ženatých stúpa. Celkový počet slobodných a rozvedených klientov, 653, jasne prevažuje nad ženatými klientmi, 40. Situácia je veľmi znepokojujúca.

Relatívny graf č. 9. Rodinný kontakt

- počet klientov udržujúc rodinný kontakt priemerne klesá o 0,3767 %
- počet klientov neudržujúc rodinný kontakt priemerne klesá o 0,3767 %

Tento graf ukazuje alarmujúci nie len časový trend poklesu udržiavania rodinného kontaktu, ale že z celkového počtu 696 klientov udržiava rodinný kontakt len 132 klientov. Rodinné väzby sú spretrhané.

Kvantitatívne je nefunkčnosť rodiny preukázaná, no kvalitatívny dôkaz podaný nie je.

Štatisticky nefunkčnosť rodiny koreluje so všeobecnou krízou rodiny, ktorej čiastočné obecné štatistické doloženie je i v 6. prílohe, napríklad sobáše, rozvody.

Možné odporúčenie

Námetom pre študentov i odborníkov sú kvalitatívne výskumy nielen v azylových domoch, ale v celej českej spoločnosti.

4.6. Nezamestnanosť = pracujúca chudoba a ekonomická chudoba

Vyššie predoslaný relatívny graf č. 6. odpovedá sociálnemu javu nezamestnanosť.

Možné odporúčenie

Hmatateľnejším dôkazom by bolo štatistické podchytenie číselne vyjadrených finančných súm, ktoré sú klientovými mzdami a poukázali by na chudobu a zdieranie zo strany otrockých pracovných agentúr. Uskutočniť takýto výskum celorepublikovo by bol najjasnejší.

Nezamestnanosť a pracujúca chudoba s ekonomickou chudobou vzájomne korelujú.

4.7. Moderna

Moderna ako dejinnú epochu ľudstva nemožno korelovať s klientmi AD Speramus.

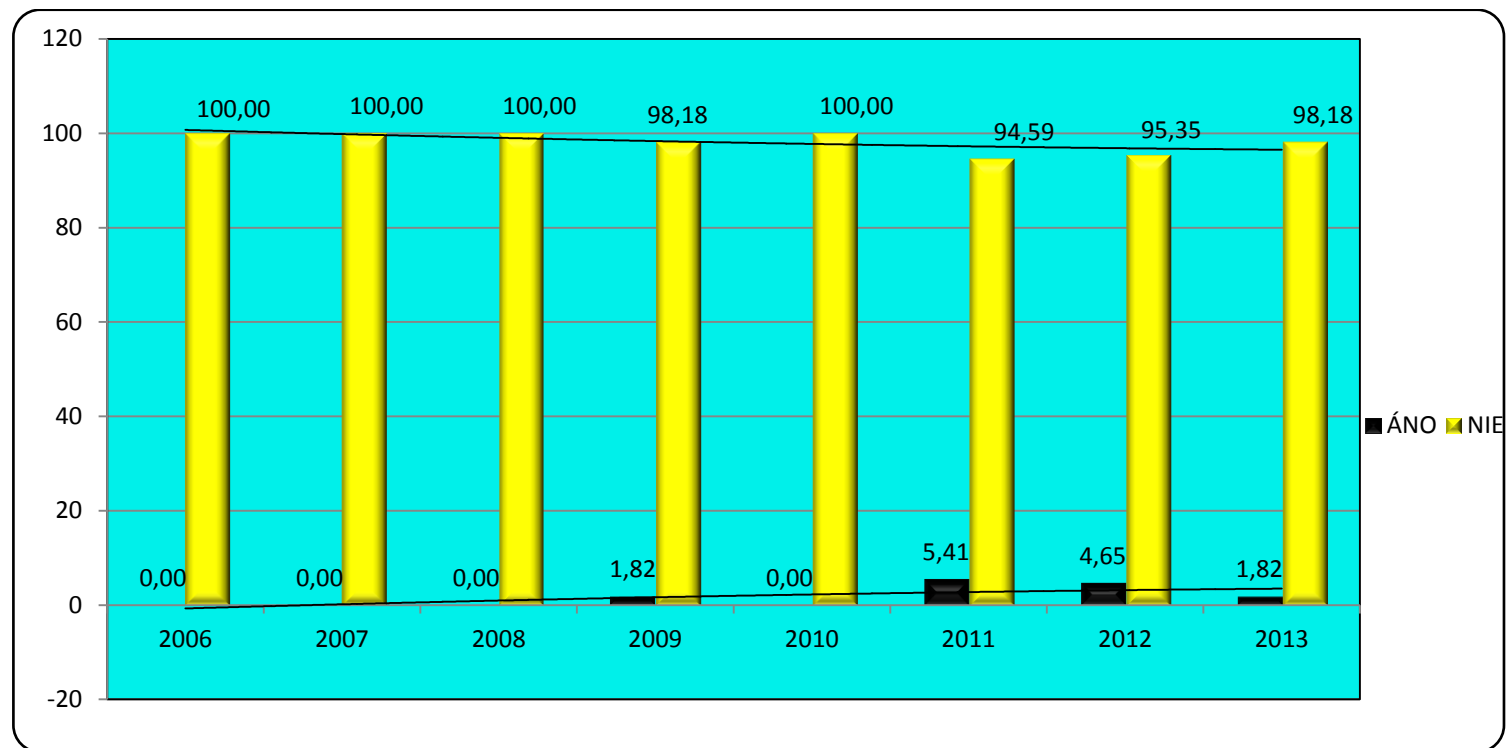
Korelácia v tomto prípade nie je žiadna.

4.8. Globalizácia moderny

Keďže k dnešnému dni nie je známe, čo vo svojej podstate znamená globalizácia moderny, nebolo možné ani vzťahnúť tento sociálny jav na AD Speramus a jeho klientov ani skúmať ich vzájomnú koreláciu.

4.8. Bezzemko-branci = Sociálna rola štátu

Relatívny graf č. 10. Terénni pracovníci

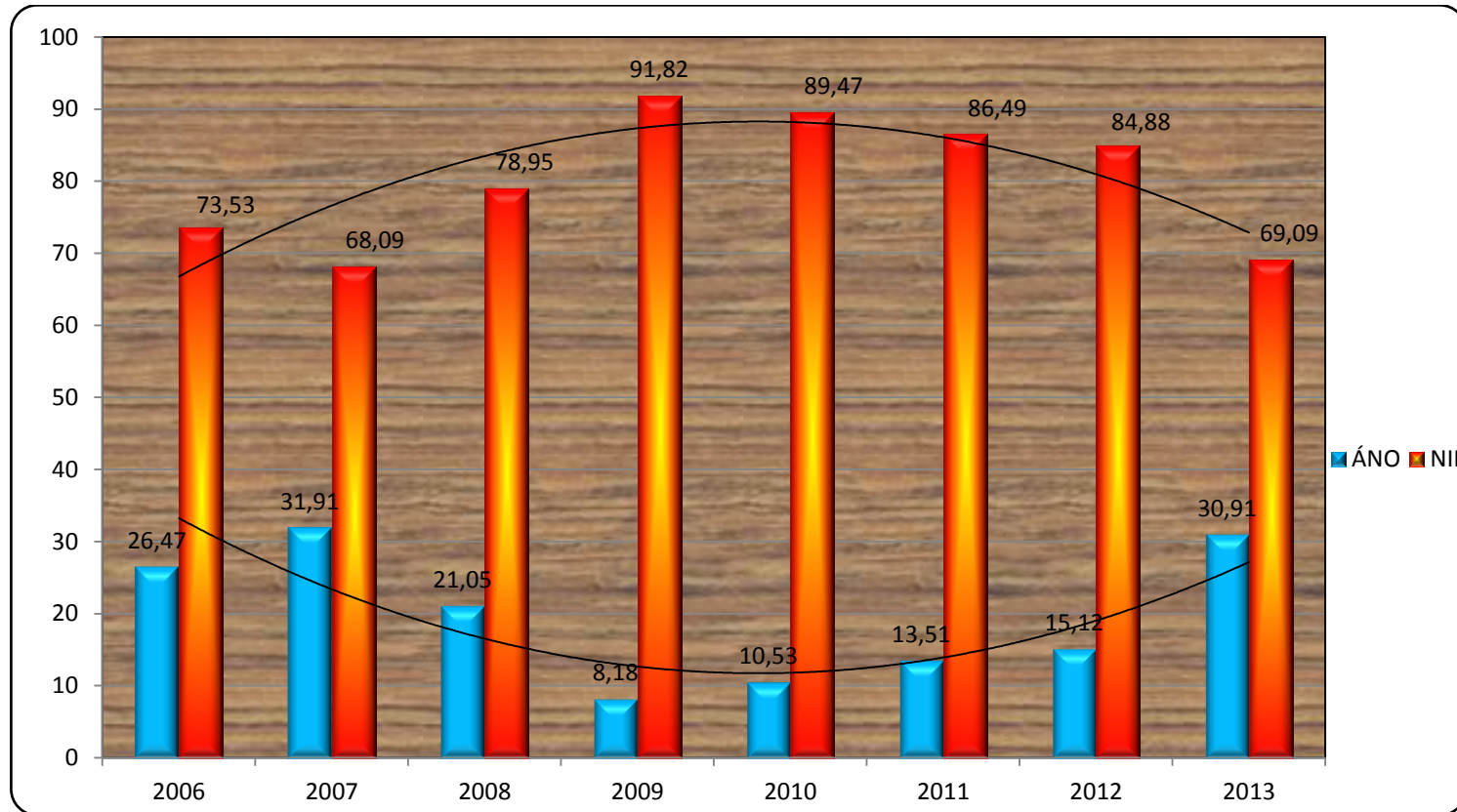

- počet terénnych pracovníkov, ktorí priviedli klienta z ulice do AD a poskytli pomoc priemerne klesá o 0,0472 %
- počet terénnych pracovníkov u nie stúpa o 0,0472 %

Z celkovej skúmanej vzorky 696 klientov len 11 terénnych pracovníkov priviedlo do AD 11 klientov, čo vypovedá na nesmierne poddimenzovanú prácu terénnej sociálnej služby zo strany štátu, ktorá je nenahraditeľnou súčasťou kvalitnej sociálnej pomoci a sociálnej práce, keďže práve terénni pracovníci sú v najužšom osobnom vzťahu s klientom a predovšetkým v jeho prirodzenom životnom prostredí. Sociálny štát neposkytuje adekvátnu sociálnu pomoc svojmu občanovi.

Bezzemko-brancami sa stávajú dôchodcovia (graf č. 12.) a v posledku ľudia bez vlastného bývania končiaci na ubytovniach (príloha č. 11) a tzv. skrytí ľudia bez domova. Význam pojmu bezzemko-branci (bezbranci) je osvetlený v kapitole 2.13.

Relatívny graf č. 11. Dôchodok

- počet klientov poberajúc dôchodok priemerne stúpa o 1, 4967 %
- počet klientov nepoberajúc dôchodky priemerne klesá o 1, 4967 %

Neexistenciu konceptu sociálneho bývania a nedostatok mestských bytov dokazuje graf spôsobu ukončenia pobytu v AD, v prílohe č. 11., konkrétne sledovaný spôsob ukončenia – ubytovňa a MB.

Štát neposkytuje povinnú sociálnu pomoc a cieľavedome sa zbavuje zodpovednosti za svojho občana.

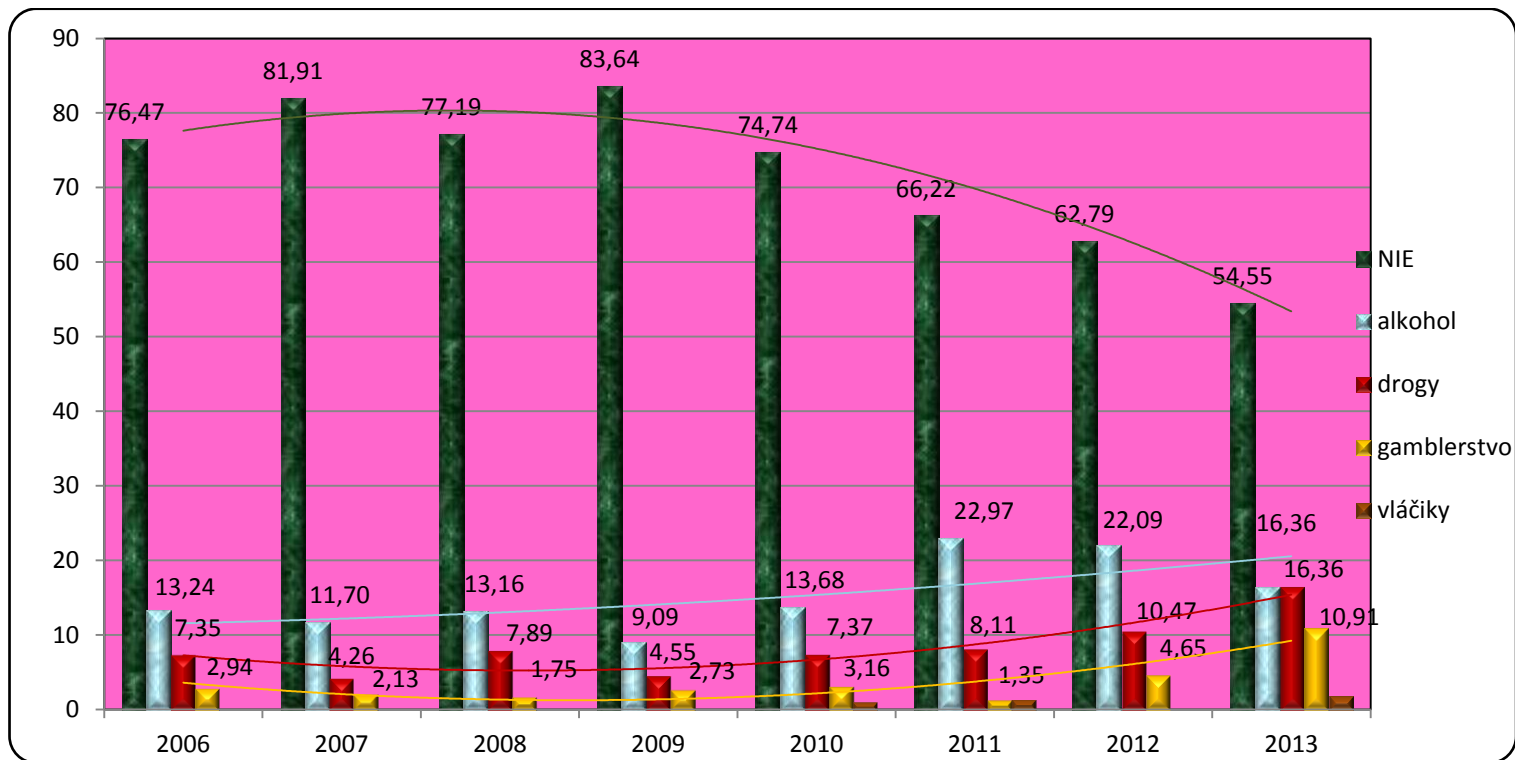
Bezzemko-branci korelujú so sociálnou rolou štátu.

Možné odporúčenie

Sofistikovanejším dôkazom by bolo štatistické rozdelenie dôchodcov na starobných, invalidných ubytovaných v AD a na tých, ktorým invalidné dôchodky neboli priznané a boli odobrané z dôvodu „dobrého“ zdravotného stavu a „bezproblémovej“ možnosti nájdenia si práce, čo súčasná prax v AD mimo iné potvrdzuje.

4.9. Sociálne patologické javy = Nezáujem spoločnosti či koniec solidarity

Relatívny graf č. 12. Závislosť

- nie – počet klientov bez závislosti priemerne klesá o 0,954 %
- alkohol – počet závislých klientov priemerne stúpa o 0,1114 %
- drogy – počet závislých klientov priemerne stúpa o 0,4355 %
- gamblerstvo – počet závislých klientov priemerne stúpa o 0,3868 %

Jedným z obranných mechanizmov u klientov AD je upadanie do rôznych závislostí, prostredníctvom ktorých zabúdajú na svoje životné, existenčné problémy. Alkohol, drogy i gamblerstvo pomaly stúpajú.

Herne sú v meste Liberec dá sa povedať na každom rohu a prístup k drogám sa vďaka konkurencii na trhu prostredníctvom veľmi pravdepodobne Vietnamcov či Číňanov zväčšuje svojou klesajúcou cenou. Preto i ľudia bez domova na tieto drogy finančne dosiahnu a túto ponuku začínajú využívať častejšie než alkohol. A droga marihuana sa stáva mimo iné u detí a mladistvých samozrejmosťou a zakotvuje sa slangové heslo, „kdo nehulí, není Čech“. A vedecky je už potvrdené, že nadmerné užívanie marihuany spôsobuje jak stavy depresívne či euforické (nezájmem o okolitý svet), tak odumieranie mozgových buniek, čím vybraní českí obyvatelia užívajúci marihuanu prichádzajú o rozum.

Okrem závislostí sú dôkazom i duševné poruchy klientov, ktoré sú doložené v grafe č. 3. kapitoly 4.2.

Sociálne patologické javy korelujú s nezájmom spoločnosti a či koncom solidarity.

4.10. Miznúca či stratená stredná vrstva obyvateľstva

Charakteristika a definovanie strednej vrstvy je samo o sebe problém a celosvetovo-spoločenské dilemma. Keďže ani nevieme, kto do strednej vrstvy patrí, nebolo možné v rámci výskumu strednú vrstvu v AD ani kvalitatívne ani kvantitatívne merať.

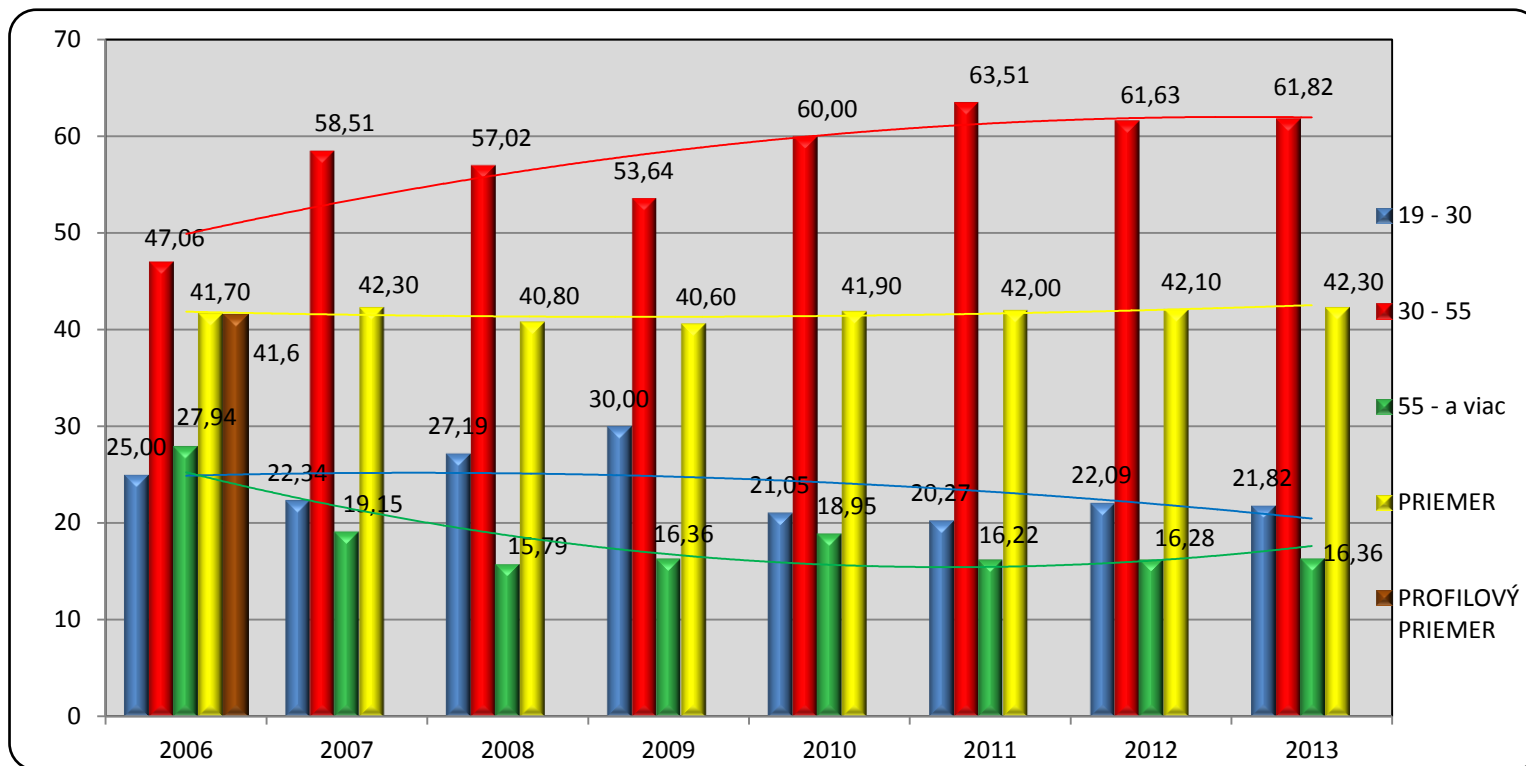
Možné odporúčenie

Prostredníctvom odborne spracovaných psychologických dotazníkov, výskumov by sa zisťovala názorová pravdivosť príslušných autorov: napríklad spomínaný narcizmus, egoizmus, hrabivosť či paranoidné predstavy uvedené v kapitole 2.12.

Korelácia miznúcej či stratenej strednej vrstvy obyvateľstva nemohla byť zistená.

4.11. Starobná pouličná chudoba = Starobná chudoba

Relatívny graf č. 13. Veková štruktúra

- počet klientov vo veku 19 – 30 rokov priemerne klesá o 0, 1517 %
- počet klientov vo veku 30 – 55 rokov priemerne klesá o 0, 2827 %
- počet klientov vo veku 55 a viac priemerne stúpa o 0,4345 %
- priemerný vek stúpa o 0, 0685 %
- profilový vek klienta AD je 41,6 rokov

Súhrnný počet klientov vo veku 19 – 30 rokov, 168, je nižší ako vek 30 – 55, 402, a o niečo nižší, než vek 55 a viac, 126. Vekovou štruktúrou sa ukazuje, že priemerný vek muža bez domova sa zvyšuje, starobná chudoba postihuje i klientov v dôchodkovom veku, k čomu môžeme priradiť i graf č. 11. v kapitole 4.8.

Starobná pouličná¹ chudoba koreluje so starobnou chudobou.

¹ pouličná = muži bez domova cca nad 40 rokov bez svojho ducha a bezcieľne sa prechádzajú po uliciach miest

5. Záver

Výskumný problém:

- 1. Nakoľko korelujú sociálne javy spôsobujúce spoločenský pád ľudí bez domova z Azylového domu Speramus so sociálnymi javmi teoretických odborníkov o novej chudobe v spoločnosti 21. storočia?*

Áno, sociálne javy spôsobujúce spoločenský pád ľudí bez domova z Azylového domu Speramus korelujú so sociálnymi javmi teoretických odborníkov o novej chudobe v spoločnosti 21. storočia na 85 %. Nová chudoba reálne existuje.

Nie korelujúcim sociálnym javom novej chudoby je moderna; vzdelanostná chudoba koreluje s nízkou vzdelanostnou úrovňou na 50 % a sociálny jav miznúca či stratená stredná vrstva obyvateľstva a globalizácia moderny novej chudoby nebolo možné dať do súvzťažnosti s reálnym životom klientov Azylového domu Speramus.

Hypotéza:

- 1. Zanalyzované sociálne javy novej chudoby sú v korelácii a sú príčinou sociálnych pádov mužskej populácie na území Libereckého kraja, ktoré v posledku vedú k rozpade českého štátu.*

Áno, zanalyzované sociálne javy novej chudoby sú v korelácii a sú príčinou sociálnych pádov mužskej populácie na území Libereckého kraja.

Či tieto sociálne javy vedú v posledku k rozpade českého štátu nevieme, pretože stále žijeme v prítomnosti a skúmaná mužská populácia netvorí celý český štát. Jediné, čo vieme, že takýto vývoj, v mene „udržateľného rozvoja“, sa môže stať jednou z príčin podieľajúcich sa na rozpade spoločnosti Libereckého kraja v českom štáte.

Výskumná otázka:

1. Aké kategorizované sociálne javy novej chudoby sú u odborných teoretikov?

Vzdelanostná chudoba; individualistická chudoba – chudoba ducha človeka; štátna byrokracia; oligarchia a či elita 1 %; kríza rodiny; pracujúca chudoba; ekonomická chudoba; moderna; globalizácia moderny; sociálna rola štátu; globálna depresia ako nezáujem spoločnosti či koniec solidarity; miznúca či stratená stredná vrstva obyvateľstva; starobná chudoba.

2. Aké príčinné sociálne javy na základe štatistického zberu dát sú u sociálneho vylúčenia mužov Azylového domu Speramus?

Nízka vzdelanostná úroveň; osamelosť; zadĺženie, exekúcia; nezamestnanosť; pracujúca chudoba; nefunkčnosť rodiny; bezzemko-branci; sociálne patologické javy: alkohol, drogy, gamblerstvo; starobná pouličná chudoba.

Vzhľadom k obmedzenému počtu strán bakalárskej práce a rozsiahlej kategorizácie novej chudoby nebolo možné zahrnúť do použitej literatúry väčšie množstvo autorov zaoberajúcich sa fenoménom novej chudoby a rozširovať tak text jednotlivých kapitol.

V jednotlivých kapitolách je uprednostňovaný Ján Keller, čím tvorí i prevažnú časť odbornej literatúry. Jeho preferovanie bolo z dôvodu, že v súčasnej dobe je to jediný český autor analyzujúci problematiku novej chudoby komplexne a obsírne.

Keďže hlavným cieľom, tvoriaci nosnú časť práce, bolo rámcovo ukotviť problematiku novej chudoby, Ján Keller bol východiskom celej systematickej štruktúry bakalárskej práce a kategorizácie novej chudoby, ktorá je zanalyzovaná v kapitolách 2.1 – 2.13. Ďalej je možné, že sa u čitateľa vyvolá dojem častých citácií. Keďže podstatou práce bolo naplniť cieľ, a k cieľi sa šlo cestou i zodpovedania výskumného problému č. 1., nástrojom k tomuto boli nevyhnutné citáty odborných autorov ako dôkazový tézovitý materiál.

Štúdiom jednotlivých autorov bolo zistené, že novou chudobou sa veľmi pravdepodobne ako prvý už v 60. rokoch zaoberal John Kenneth Galbraith, predovšetkým vo svojom diele Spoločnosť hojnosti. Jasné pomenovanie nová chudoba užho nie je, ale jav tejto novej chudoby je.

Galbraithovou (1967, s. 302) obecnou a stručnejšou odpoveďou na kategorizáciu novej chudoby je jej rozčlenenie na chudobu individuálnu a chudobu oblastnú. Do individuálnej chudoby spadali v Galbraithovej dejinnej epoche nemajetné rodiny a ich špinavé deti na dedinách, farmách, v sociálne slabších štvrtiach. Presunutím sa do epochy 21. storočia, spadajú do tejto chudoby sociálne vylúčení ľudia bez domova, chudobou ohrození ľudia žijúci na ubytovniach, skrytí bezdomovci ako napríklad rodiny bez vlastného bývania žijúci v podnájmoch, matky samoživitelky, seniory a títo si za svoju neľahkú situáciu môžu svojou neschopnosťou.

Oblastná chudoba je „ostrov“, napríklad celý kraj a v ňom sú chudobou postihnutí všetci obyčajnejší ľudia, už len nešťastníci. Odvolávať sa na neschopnosť ľudí v tomto prípade už nie je možné. V našej epoche sú ostrovom jednotlivé kraje, kde každý má svoje hospodársko-ekonomické či geologické problémy.

Menej obšírnejšie je možno konštatovať, že sa novou chudobou zaoberá i Martin Potůček. Potůček (2011, s. 68) mimo iné vyslovuje ďalší typ novej chudoby, a to svojich „osem hriechov štátnej správy“: *„propojení moci politické s mocí ekonomickou; média v politice; parlamentokracie; neosvícené a nevýkonné centrum správy; infarkt mechanismů kontroly; nedostatečné kapacity krizového řízení; podceňování strategického myšlení; uvádající odpovědnost občanů.“*

Štúdiom literatúry v uvedenom zozname nebola nájdená jasná definícia novej chudoby, ale čitateľ bol s predoslanou problematikou dostatočne zoznámený. Priblížiť sa aspoň k o niečo viac prozreteľnejšiemu termínovaniu tak mnohodimenzionálneho fenoménu novej chudoby by možno mohlo byť podľa autora akési moderné sociálne vylúčenie alebo občan bez domova a sociálnych práv – apolita či postmoderná globálna depresia (indepresia či glodepresia).

Taktiež je nevyhnutné si uvedomiť, že závery vyplývajúce z tohto sociologického a kvalitatívneho výskumu nemožno zovšeobecniť na celú Českú republiku, a to vzhľadom k veľmi malej skúmanej vzorke. Napriek tomu má táto práca zmysel ako výzva práve k väčšiemu výskumu.

Pokiaľ autor vyvolal týmto textom u čitateľa reakcie pozitívne alebo poburujúce, má za to, že na tejto práci niečo je a jej tvorba sa od vzdelanostnej chudoby vzdáva.

Autor je toho názoru, že až nastane časový okamih vyliečenia sa z tejto predoslanej postmodernej globálnej depresie a bude naplnený obsah novej chudoby, potom budú kompetentní odborníci či akademické obce učiť sa múdrosti najskôr schopní jasnej terminológie tohto sociálneho fenoménu. (A možno sa vylieči i klinická diagnóza – depresia a jej kolegyňa, obezita.)

„Včerajšok je minulá prítomnosť, zajtrajšok je záhada, platí však to, čo je dneska.“⁹⁷

¹ anonym

Záverom môžeme predniesť vskutku bezprostrednú víziu, že ak sa ľudstvo bude učiť racionálnej múdrosti, uvedomí si chybu generalizovania všetkého, štát začne viesť politiku lokálne a nie globálne, naplňovať sociálne práva, spravodlivo trestať korupciu; ak občania i štát sa budú znova učiť rodinnej súdržnosti a rodine priradia čo najvyššie spoločenské postavenie; ak občania začnú budovať svoju nenájdenu či stratenú identitu, identitu občana Čecha a znovu prehodnotia súčasné materialistické hodnoty; ak po postmodernej dobe príde pravdivý *tradicionalizmus* nerozpojený so svojou dejinnou históriou, pravdivou tradíciou; ak sa celé ľudstvo bude učiť, čo vlastne znamená ona občianska a sociálna zodpovednosť a dokáže pozeráť smerom do budúcnosti, tak ako to vedela spoločnosť tradičná; ak tá ktorá krajina dokáže vskutku porozumieť sama sebe; ak nenastane sociálna deštrukcia či demoralizácia spoločnosti, a tak jej absolútny rozklad, pozitívom napríklad virtuálneho sveta internetu môže byť, že svet abstraktných systémov, sťa transcendentných, pripravuje ducha človeka, kresťana, na hlbšie stretnutie so svojim Hospodinom atemporálne, tj. mimo priestor a čas, a budúce generácie dostanú šancu sa narodiť, prežiť a žiť.

Zoznam literatúry

- AISTOTELES. *Etika Nikomachova*. Bratislava: Kalligram, 2011. 296 s. ISBN 978-80-8101-417-8
- FROMM, Erich. *Cesty z nemocné společnosti: sociálně psychologická studie*. Vyd. 1. Praha: Earth Save, 2009. 342 s. ISBN 978-80-86916-10-1.
- GALBRAITH, John Kenneth. *Společnost hojnosti*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1967. 335, [4] s. Ekonomie a společnost.
- GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. 207 s. ISBN 80-85931-79-6.
- GIDDENS, Anthony. *Důsledky modernity*. Vyd. 2. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. 200 s. Post; sv. 3. ISBN 80-86429-15-6.
- GIDDENS, Anthony. *Unikající svět: jak globalizace mění náš život*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. 135 s. Post; sv. 4. ISBN 80-85850-91-5.
- CHLEBEK, A. *Biblia pre mladých: slovenský ekumenický preklad s prílohami pre mládež*. Banská Bystrica: Slovenská biblická spoločnosť, 2011. ISBN 9788085486599.
- IRENAEUS. *Svatého otce Ireneia Patero kněh proti kacířstvím: s některými dodatky*. V Praze: Nákladem Dědictví sv. Prokopa, 1876. xxxii, 545 s. Dědictví sv. Prokopa; č. 14, za rok 1875.
- KELLER, Jan. *Dvanáct omylů sociologie*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 1995. 167 s. Studie; sv. 9. ISBN 80-85850-09-5.
- KELLER, Jan. *Nedomyšlená společnost*. Vyd. 4. Brno: Doplněk, 2003. 129 s. ISBN 80-7239-091-0.
- KELLER, Jan. *Nejistota a důvěra, aneb, K čemu je modernitě dobrá tradice*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. 173 s. Studie; sv. 54. ISBN 978-80-7419-002-5.
- KELLER, Jan. *Nová sociální rizika a proč se jim nevyhneme*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. 197 s. Knižnice Sociologické aktuality; sv. 23. ISBN 978-80-7419-059-9.
- KELLER, Jan. *Sociologie organizace a byrokracie*. 2., přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2007. 182 s. Základy sociologie; sv. 1. ISBN 978-80-86429-74-8.

- KELLER, Jan. *Sociologie středních vrstev*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. 215 s. Studie; sv. 83. ISBN 978-80-7419-109-1.
- KELLER, Jan. *Soumrak sociálního státu*. 2. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. ii, 158 s. Studie; sv. 40. ISBN 978-80-7419-017-9.
- KELLER, Jan. *Tři sociální světy: sociální struktura postindustriální společnosti*. 2. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. 211 s. Studie; sv. 64. ISBN 978-80-7419-044-5.
- KELLER, Jan a HRUŠKA TVRDÝ, Lubor. *Vzdělanostní společnost?: chrám, výtah a pojišťovna*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 2008. 183 s. Studie; sv. 49. ISBN 978-80-86429-78-6.
- LIESSMANN, Konrad Paul. *Theorie der Unbildung*. Verlag Wien: Paul Zsolnay, 2006. 174 s. ISBN 978-3-552-05382-3.
- MEZŘICKÝ, Václav, ed. *Globalizace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003. 147 s. ISBN 80-7178-748-5.
- MILLS, C. Wright. *Sociologická imaginace*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. 310 s. Most; sv. 2. ISBN 80-86429-04-0.
- PATOČKA, Jan, KOUBA, Pavel, ed. a CHVATÍK, Ivan, ed. *Péče o duši: soubor statí a přednášek o postavení člověka ve světě a v dějinách. II, Stati z let 1970-1977, nevydané texty a přednášky ze sedmdesátých let*. 1. vyd. Praha: OIKOYMENH, 1999. 398 s. Oikúmené. Sebrané spisy Jana Patočky; sv. 2. ISBN 80-86005-91-7.
- PODZIMEK, Michal. *Principy morality: studijní texty*. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2010. 134 s. ISBN 978-80-7372-566-2.
- POTŮČEK, Martin. *Cesty z krize*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. 135 s. Knižnice Sociologické aktuality; sv. 22. ISBN 978-80-7419-057-5.
- SIROVÁTKA, Tomáš, ed. a MAREŠ, Petr, ed. *Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, 2003. 272 s. ISBN 80-210-3048-8.
- ŠIMEK, Dušan a KUBÁTOVÁ, Helena. *Od abstraktu do závěrečné práce: jak psát (a možná i napsat) závěrečnou práci ze sociologie nebo z andragogiky*. Vyd. 1. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1996. 63 s. ISBN 80-7067-619-1.
- THOMPSON, Mel. *Přehled etiky*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. 167 s. Filozofie. ISBN 80-7178-806-6.

Ďalšie zdroje

- Azylový dům pro muže Speramus: absolventská práce / Ingrid Puskajlerová DiS.; vedoucí práce: PhDr. Jarmila Rollová. Praha, 2011. 59 s.
- ŽALEK, B., PRADE, R. Štandardy kvality sociálnych služieb azylového domu Speramus. Liberec: Návrat, 2011

Internetové zdroje

1. KBS. Úvod do knihy Múdrosti. KBS. *Katolícka cirkev na Slovensku: Sväté Písmo* [online]. Bratislava [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://dkc.kbs.sk/dkc.php?frames=1&in=Mud>
2. UMLAUF, V. Traktát o postmoderní hlouposti (De stultitia novissimorum). Traktát o postmoderní hlouposti (De stultitia novissimorum) [online]. 2013, s. 46 [cit. 2014-04-22]. DOI: ISSN 1805-5559. Dostupné z: <http://e-republika.cz/article1954-Traktat-o-postmoderni-hlouposti-De-stultitia-novissimorum&highlight=traktat%20o%20postmoderni%20hlouposti>
3. HALAMA, Jindřich. *Manuál k formálním náležitostem akademických písemných prací*. Praha, 2010, 28 s. Dostupné z: <http://web.etf.cuni.cz/ETF-139-version1-ManualPisPrETF04.pdf>
4. SIROVÁTKA, Tomáš a Petr MAREŠ. *Chudoba, deprivace, sociální vyloučení: nezaměstnaní a pracující chudí*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006, 29 s. Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/79c9ef2919f909b9a9fdf5d794282d2e697aaaad_216_03sirovatka21.pdf
5. DŽAMBAZOVIČ, Roman a Daniel GERBERY. *Od chudoby k sociálnemu vylúčeniu*. Bratislava: Stredisko pre štúdium práce a rodiny (SŠPR), 2005, 17 s. Dostupné z: <https://www.sav.sk/journals/uploads/02061019Dzambazovic.pdf>. *Nová chudoba?* [online]. Praha: OneCode Publisher, 2010 [cit. 2014-03-27]. ISSN 1803-6635. Dostupné z: <http://www.advojka.cz/archiv/2010/11/nova-chudoba>

Prílohy

1. Príloha

Zapomeň na bližního svého III.

Autor: Ingrid Puskajlerová Published At: 03.11.2013 14:15

Jsou noví chudí bez domova a tvory bez jedinečných tváří?

Jsou to lidé nic nedělající, jsou to alkoholici a výtržníci? Můžou si za špatnou sociální situaci jen oni sami?

Předešlý článek, [Zapomeň na bližního svého II](#), rozebíral podivný vztah k bezdomovectví jako neutrálního "problému", který se nás netýká. Jako by se lidé smířili s tím, že bezdomovectví je něco normálního, co do naší společnosti patří. Nyní se podívejme na otázku tzv. "nové chudoby". Lidé, kteří cítí chudobu v dnešním bohatém západním světě jako skandál, se musí zamyslet nad příčinami sociálních pádů lidí. My, vystřízlivělí lidé s pomocnou rukou, kteří jsme dokázali překonat strach a nezavíráme oči, se ptáme: Proč občany postihují sociální pády stále častěji?

1. Problematická definice nové chudoby

Ve svém předchozím článku jsem předznamovala, že jednou z příčin bezdomovectví neboli sociálního vyloučení se stává tzv. "nová chudoba". To je ale široký pojem. Novou může být např. chudoba ducha, chudoba společenská (radikální individualismus), chudoba bytí (nadvláda materialismu a konzumu). A v neposlední v řadě je to „situačně sociální chudoba“. To je nový jev. Jak se máme vypořádat s novou chudobou?

Nová chudoba se k nám začala prodírat od konce 60. let 20. století a od počátku 80. let. Dnes se situace dramaticky zhoršila a vykryštovala do současné nepřehledné podoby. Ta vznikla chaoticky, živelně, bez jakékoliv regulace, s nedostačujícím zásahem státního aparátu. Nikdo se do hloubky nestihl systematicky zabývat kategorizací a terapií nové chudoby. A dané výzkumy a

výsledky akademických polemik se prozatím nedostaly do povědomí širší veřejnosti.

2. Proč novou chudobu ani nevidíme?

Rozmach lidstva je tak prudký, že se s tím nestíháme vyrovnávat. Nemáme „čas“ na vstřebávání změn. Současná společnost je výhradně upnutá na technickou modernizaci. Vše musí být moderní, vše musí stále více prosperovat. Lidstvo je modernější, technizuje se, zdokonaluje v technologickém vývoji, roste produktivita práce a tím i bohatství společnosti. Mělo se za to, že v této postmoderní kultuře se všechny rozměry chudoby postupně a definitivně vymytí. Společenský standart bude vzkvétat a problém hladovění po všem bude minulostí. Opak je však pravdou. Naše neoliberální a postmoderní společnost se místo rozkvětu začíná hroutit, protože ji ovládá oligarchické jedno procento těch nejbohatších. Pak není divu, že chudoba se šíří rychlostí větru. A navíc se mění i smýšlení lidí vzhledem k chudým lidem. Podívejme se na jeden hezký citát k tomuto problému od sociologa Jana Kellera.

Jan Keller napsal (a):

„Dříve se předpokládalo, že bezdomovec je stejný jako ostatní, a pokud dostane příležitost bydlet, integruje se, jako všichni ostatní. Dnes se má stále častěji za to, že je to vlastně tak trochu jiný tvor. Tito tvorové nejsou zapotřebí, není možná jejich integrace, maximálně je můžeme učinit předmětem charity.“

Mentální fašizace společnosti se snaží tyto lidi vyloučit z běžného provozu a snaží se postavit je mimo zbylou skupinu zatím nezchudlých občanů. Nový chudí pak připomínají prozatím nezchudlým, jak dopadnou i oni. Proto novou chudobu nechce nikdo vidět.

3. Obecné příčiny nové chudoby

Jsou tito lidé bez domova a bez jedinečných tváří? Jak to, že jsou postiženi tolika druhy chudoby? Jsou to lidé nic nedělající, jsou alkoholiky a výtržníky, můžou si za

špatnou sociální situaci jen oni sami? Vyjmenujme alespoň heslovitě širokospektrální příčiny nové chudoby:

- státní byrokracie sloužící oligarchii;
- neoliberální moderna;
- nejednota Evropy sloužící bankám a monopolům;
- špatně definovaná demokracie bez sociálních práv;
- ztrácející se fantazie a schopnost vcítit se do druhého člověka;
- nezvládnutá lidská svoboda práv bez morálních povinností a závazků;
- ztráta smyslu bytí a honba za spotřebním šmejdem;
- striktně pojatá individualistická morálka bez kolektivní odpovědnost za druhé a za stav planety;
- a s tím vším související radikální individualismus, až ekonomický fašismus.

Následky nové chudoby odpovídají popsané společenské diagnóze:

- nadvláda soukromých korporací nad sociálním státem;
- pracující chudoba lidí, kteří na plný úvazek neuživí své rodiny;
- vzdělanostní chudoba lidí, kteří rezignovali na vzdělání a krmí se TV-nesmysly;
- důchodová chudoba lidí, kterým neoliberálové zprava i zleva vytunelovali řádně nabyté důchody;
- mizející střední vrstva, která nemá na to, aby ze svých daní živila bezedné jedno procento, a navíc táhla celý stát;
- fascinace zlem, násilím a ničením;
- bezdomovectví a popsané formy nové chudoby.

Tím se dostáváme se k vysvětlení k termínu tzv. "chudoby situačně sociální". K tomuto termínu mne přivedl Jan Patočka jako jeden z nejvýznamnějších českých filosofů 20. století. Slovo "situační" znamená v této souvislosti, že nová chudoba je definována ad hoc, mimo zavedené kategorie myšlení. Stále nevíme, v jaké situaci dané vzhledem k nové chudobě se nacházíme, protože ji neumíme odborně definovat a ideologicky popsat směrem ke společensky nutnému jednání a osvobozující praxi. Nová chudoba je situační, protože uvědomělá situace nové chudoby se stále mění, reflektujeme pouze její jednotlivé složky, nikoliv její společenskou podstatu. Jan Patočka, v knize *Péče o duši II.* napsal toto.

Jan Patočka napsal (a):

„Situace je charakterizována tím, že je to zároveň skutečnost, v níž jsem já, v níž jsou druzí a v níž jsou věci; je to něco zároveň věcného i lidského. Je to něco, v čem jsou elementy dané, ale to nejzajímavější a nejcharakterističtější na situacích je právě to, že jsme si je nedali, že jsme do nich postaveni a musíme se s nimi vyrovnávat. (s. 150)“

Další nezodpovězená témata se vynořují sama od sebe. Po analyzování příčin a následků nové chudoby v její rozmanitosti se objevuje zvláštní druh mocenské a společenské pyramidy, kterou budou tvořit lidé a mocenské aparáty podílející se na vzniku či řešení této nové – situačně sociální – chudoby.

Zdroj: <http://e-republika.cz/article2202-Zapome-na-bli-niho-sveho-III&highlight=zapomen%20na%20blizniho%20sveho>

2. Příloha

9. 4. 2014

Papež: Moudrost je milost vidět Božíma očima

Vatikán. Přibližně 60 tisíc lidí přišlo na generální audienci Svatého otce. Papež František zahájil nový cyklus katechezí o sedmi darech Ducha svatého. Ta dnešní byla věnována moudrosti, o níž hned v úvodu řekl:

„Nejde však o pouhý lidský důvtip, který je plodem poznání a zkušenosti. Bible podává, že

Šalomoun ve chvíli své korunovace na izraelského krále prosil o dar moudrosti (srov. 1 Král 3,9). Moudrost je milost dívat se na každou věc Božíma očima. Je zkrátka viděním světa, viděním situací, okolností, problémů a všeho Božíma očima. To je moudrost. Někdy hledíme na věci podle svého zalíbení či podle stavu svého srdce, tedy s láskou či nenávisí, se závistí... To však není Boží vidění. Moudrost v nás působí Duch svatý, abychom viděli všechny věci Božíma očima. To je dar moudrosti.“

PLNÉ ZNĚNÍ katecheze je **ZDE**

Dobrý den, drazí bratři a sestry,

Dnes začínáme cyklus katechezí o *darech Ducha svatého*. Víte, že Duch svatý tvoří duši, životní mízu církve i každého jednotlivého křesťana. Je Boží láskou, která z našeho srdce činí Svůj příbytek a vstupuje s námi do společenství. Duch svatý je stále s námi, vždycky v nás, v našem srdci.

Duch samotný je povýtce „Božím darem“ (srov. *Jan 4,10*). Je to dar Boží a uděluje tomu, kdo jej přijímá, rozmanité duchovní dary. Církev jich vypočítává *sedm*. Toto číslo symbolicky vyjadřuje *plnost, úplnost*. Jsou to ty dary, které se probírají při přípravě na svátost biřmování a o něž prosíme ve starobylé modlitbě zvané „Svatodušní sekvence“. Dary Ducha svatého jsou: *moudrost, rozum, rada, síla, umění, zbožnost a bázeň Boží*.

1. První dar podle tohoto seznamu je tedy *moudrost*. Nejde však o pouhý lidský důvtip, který je plodem poznání a zkušenosti. Bible podává, že Šalomoun ve chvíli své korunovace na izraelského krále prosil o dar moudrosti (srov. 1 *Král 3,9*). Moudrost je milost *dívat se na každou věc Božíma očima*. Je zkrátka viděním světa,

viděním situací, okolností, problémů a všeho Božíma očima. To je moudrost. Někdy hledíme na věci podle svého zalíbení či podle stavu svého srdce, tedy s láskou či nenávisť, se závistí... To však není Boží vidění. Moudrost v nás působí Duch svatý, abychom viděli všechny věci Božíma očima. To je dar moudrosti.

2. Vyplývá to samozřejmě z *důvěrnosti s Bohem*, z niterného vztahu k Bohu, ze vztahu dětí s Otcem. Máme-li tento vztah, Duch svatý nás obdarovává moudrostí. Jsme-li ve společenství s Pánem, Duch svatý jako by proměňoval naše srdce a dával mu vnímat veškerou svoji vřelost a náklonnost.

3. Duch svatý tedy činí křesťana „moudrým“. Nikoli však v tom smyslu, že má odpověď na všechno, ví všechno, ale v tom smyslu, že »zná« *Boha*, ví, jak jedná Bůh, pozná, co je Boží a co nikoli, má moudrost, kterou dává našim srdcím Bůh. V tomto smyslu má srdce moudrého člověka *chuť a příchut' Boží*. Je velice důležité, aby v našich společenstvích byli takovíto křesťané. Všechno v nich mluví o Bohu a stává se krásným a živým znamením Jeho přítomnosti a Jeho lásky. A to je něco, co si nelze vytvořit a co si nemůžeme opatřit sami ze sebe. Je to dar, který Bůh dává těm, kteří se poddávají Duchu svatému. Máme v sobě, ve svém srdci Ducha svatého; můžeme Mu naslouchat a můžeme Mu nenaslouchat. Nasloucháme-li Duchu svatému, učí nás této cestě moudrosti, obdarovává nás moudrostí, která je viděním Božíma očima, slyšením sluchem Božím, milováním srdcem Boha, souzením věcí Božím soudem. Toto je moudrost, kterou nám dává Duch svatý a všichni ji můžeme mít. Jenom o ni musíme prosit Ducha svatého.

Pomyslete na maminku, které je doma s dětmi. Když dělá jednu věc, už myslí na druhou, jde od jedné věci ke druhé a řeší problémy s dětmi. Když se maminky unaví a křičí na děti, je to moudrost? Je moudré - ptám se vás - křičet na děti? Co říkáte je moudrost nebo ne? Ne! Když však maminka vezme dítě a něžně mu něco vytkne slovy: »To se nedělá, proto a proto...« a trpělivě mu vysvětluje, je toto moudrost? Ano! A to nám v životě dává Duch svatý. Potom např. v manželství, když se manželé hádají, potom se na sebe ani nepodívají nebo se dívají jen úkosem. Je to moudrost Boží? Ne! Když však řeknou: »Dobře, bouře přešla, udobřeme se« a vykročí dál v pokoji. Je toto moudrost? Ano! Toto je dar moudrosti. Kéž přijde do našich domovů, kéž přijde k nám všem!

A toto se nedá naučit. Je to dar Ducha svatého. Proto máme prosit Pána, aby nám daroval Ducha svatého a dal nám dar *moudrosti*, oné *moudrosti Boží*, která nás učí dívat se Božíma očima, vnímat srdcem Božím, mluvit Božími slovy. A s touto

moudrostí pojdme vpřed, tvořme rodinu, církev a všichni se posvěcujme. Prosme nyní o milost moudrosti. A prosme o tento dar Matku Boží, která je Trůnem moudrosti. Kéž nám dá Ona tuto milost.

Zdroj: <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=19975>

3. Příloha

Světová ekonomika a chov krav

Autor: redakce - Published At: 20.02.2014 10:50

Zdá se vám světová ekonomika složitá? A máte dvě krávy? Tak už složitá není.

Socialismus

Máte doma v chlívků dvě krávy a jednu darujete sousedovi.

Komunismus

Máte doma v chlívků dvě krávy, ale obě vám vezme stát. Výměnou dostanete mléko.

Fašismus

Máte dvě krávy, které si vezme stát, a proto si musíte mléko kupovat.

Byrokracie

Máte doma v chlívků dvě krávy a obě si vezme stát. Jednu z hospodárných důvodů zastřelí a druhou podojí, ale mléko se vyhodí.

Tradiční kapitalismus

Máte doma v chlívků dvě krávy. Jednu prodáte a koupíte si býčka. Vaše stádo se rozrůstá a hospodářství roste. Všechno prodáte a odejdete do penze, kde budete žít z důchodu.

Kapitalismus globálního finančního kasina

Máte dvě krávy. Tři z nich prodáte vlastní veřejné společnosti kótované na burze. Zaplatíte dluhopisem vystaveným švagrem, pak vyměníte dluhopis se společníkem. Za to dostanete čtyři krávy s bonusem daňové úlevy na pátou krávu. Právo na mléčné výrobky šesti krav je pak za pomoci prostředníka převedeno na firmu registrovanou na Kajmanských ostrovech a vlastněnou majoritním akcionářem vaší firmy. Ten vzápětí prodá všech sedm krav firmě zpět. Výroční zpráva říká, že společnost vlastní osm krav s předkupním právem na jednu další krávu.

Americká obchodní společnost

Máte dvě krávy. Jednu prodáte a druhou donutíte k produkování mléka jako od čtyř krav. Pak si najmete konzultanta k analyzování otázky, proč kráva zdechla.

Francouzská obchodní společnost

Máte dvě krávy. Jdete stávkovat, organizovat pouliční nepokoje a blokovat cesty, protože chcete krávy tři.

Italská obchodní společnost

Máte dvě krávy, ale nevíte, kde jsou. Tak se rozhodnete, že půjdete na oběd.

Švýcarská obchodní společnost

Máte 5 000 krav, ale žádná z nich vám nepatří. Účtujete si od jejich majitelů poplatek za nájem a chov krav.

Čínská obchodní společnost

Máte dvě krávy a 300 lidí na dojení krav. Prokazujete se plnou zaměstnaností a vysokou produktivitou skotu. Zatknete novináře, který podá zprávy o reálné situaci v zemi.

Indická obchodní společnost

Máte dvě krávy a uctíváte obě.

Britská obchodní společnost

Máte dvě krávy a obě jsou šílené.

Irácká obchodní společnost

Všichni si myslí, že máte hodně krav. Oznámíte, že nemáte žádné krávy. Nikdo vám nevěří, tak vás začnou obviňovat nesmyslnými kecy a vojensky napadnou vaši zem. Stále nemáte žádná stáda krav, ale po humanitárním bombardování už patříte mezi demokratické státy.

Australská obchodní společnost

Máte dvě krávy. Podnikání jde docela dobře. Tak zavřete kancelář a jdete na pár piv.

Novozélandská obchodní společnost

Máte dvě krávy. Jedna vypadá z levé strany velmi atraktivně.

Irská obchodní společnost

Máte dvě krávy. Jedna z nich je kůň.

Řecká obchodní společnost

Máte dvě krávy, na které jste si vypůjčili z francouzských a německých bank. Všechny je sníte.

Banky si zavolají o mléko, ale žádné jim nemůžete doručit, a proto zavoláte MMF.

MMF vám zapůjčí dvě krávy.

Všechny je sníte.

Banky a MMF se ptají po svém mléku a chovu krav.

Začnete pít kávu.

4. Príloha

Pracovné agentúry

www.hofmann-personal.cz

www.manpower.cz

www.prace-liberec.cz

www.edymax.com

www.atgroup.sk/at-personalni-agentura

www.trenkwalder.cz

www.kvstrading.cz

www.sortinglive.com

www.hpersonal.cz

www.sortingpro.com

www.odyssea-lb.cz

www.otass.cz

www.firmy.cz/detail/639615-nlt-liberec-iii-jerab

www.prace-liberec.cz

www.james.cz

www.gallsro.cz

www.pracevliberci.cz

www.profesia.cz

www.indexnoslus.cz

www.pavmart-psv.cz

www.randstad.cz

www.jobleader.cz

www.zclotas.cz

www.firmy.cz/detail/2697114-s-comp-centre-cz-s-r-o-liberec-iii-jerab

www.firmy.cz/detail/2694312-job-impulse-liberec-vi-rochlice

www.firmy.cz/detail/2694016-geraton-liberec-iii-jerab

www.aabyss.czwww.externalwork.cz

5. Příloha

Nezaměstnanost z pohledu některých českých politiků

Autor: Ingrid Puskajlerová - Published At: 07.04.2014 11:17

Z hlediska sociální pracovnice mne děsí Machův nápad totálně deregulovat trh práce, zrušit Úřady práce a nechat v zemi řídit pracovní agentury. Zavedením korporátního otroctví vytvoříme prostor pro diktaturu jedno procenta a přitom si zničíme stát.

Před týdnem se účastnili pořadu Politické spektrum na ČT tito hosté: Michal Kroh, Strana práv občanů, Zemanovci; Štefan Tišer, předseda Strany rovných příležitostí; Petr Mach, předseda Strany svobodných občanů. Tématem dne byla alarmující nezaměstnanost České republiky a pokles průměrné mzdy o 1,8 % na 26 637 Kč. Mimochodem, pokud by tato "průměrná mzda" existovala i reálně, nejspíše by se dnešní stav žalostné ekonomiky nemusel vůbec řešit.

1. Petr Mach určitě nechce koncentrák, ale vlastně...

Nejzajímavějším příspěvkem byl příspěvek pana Macha. Vyjmenujme Machovy ozdravné mechanismy pro nezaměstnanost. Jeho názory opravdu stojí za citaci.

Petr Mach napsal (a):

„Sebrat dávky lidem, které některé občany demotivují a zavedme daň s negativním znaménkem neboli motivační sociální dávku, která se pružně zmenšuje, jak si člověk nachází práci a přitom člověku čistý příjem roste. Uvolnit trh práce – ústní dohoda pro práci, tzv. dohoda na jeden den, na dva dny, aby tato práce nebyla zatěžována zdravotním, sociálním, aby šla jednoduše vypovědět a přijmout. Zrušit Úřady práce (ÚP), tedy já bych ty ÚP zrušil. Nikdy nikomu práci nenašli, lidé ji našli v pracovních agenturách. Snížit daně všem, omezit byrokracii a divili bychom se, jak by se ekonomice dařilo.“

Machův tzv. "ozdravný mechanismus" představuje přímo brutální útok na základy sociálního a právního státu. Z hlediska sociální pracovnice mne děsí jeho nápad totálně deregulovat trh práce, zrušit ÚP a nechat v zemi řídit pracovní agentury. Zavedením tohoto korporátního otroctví vytvoříme prostor pro diktaturu jedno procenta, a přitom si zničíme stát. Jako vedlejší efekt dojde k tomu, že přeřadíme střední vrstvu do vrstvy chudé a tuto pošleme přímo na hřbitov. Pardon, předtím ještě do pracovní ozdravovny, které se kdysi říkalo "koncentrák".

2. Stát rezignoval na svou odpovědnost a nechá se okrádat

Pracovní úvazky na dohodu, to je páně Machovo „na jeden, dva dny“, jsou mimo jiné uzavírány na černo, bez vyplacení oprávněné mzdy. Jsme svědky případů přímého okrádání klientů, kdy firmy či agentury vůbec nezaplatí. Podle páně Macha vlastně ani platit nemusí, vždyť smlouva byla "per hubam", tak co. To je právo džungle, a ne právní stát. Navíc platí, že sociální a zdravotní pojištění se státu neodvádí. Tudíž se státní kasa vyprazdňuje a stát, aby svoji kasu naplnil, automaticky likviduje sociální práva všem občanům, hlavně těm, na které si může došlápnout a kteří nemají možnost vyvézt svůj majetek do daňových rájů.

Mach má jediné pravdu v tom, že při krachu veřejných služeb si lidé často naleznou zaměstnání sami, například přes internetové portály nebo přes pracovní agentury. Nastal masivní rozmach pracovních agentur, vinou nečinnosti státu. Jen ve městě Liberec jich je minimálně 27. Kdyby to nebyl výnosný kšeft, tak by jich pravděpodobně tolik nebylo. Výnosný je nejspíše proto, že to stát umožňuje a že nechá lidi pracovat fakticky načerno.

3. Realita pracovních agentur

Dnešním faraonem, který novodobé otroctví již zavedl, je pracovní agentura. Nezaměstnaní, jako poslušní občané sedí u telefonu a doufají, kdy jim nějaký/á personalista/ka zavolá. Když se čekání skončí a člověk uzavře s pracovní agenturou smlouvu, pracuje zaměstnanec k příkladu za 50 nebo 60 Kč/hod., zbytek jde do kapsy manažerům a chytrému řediteli. A po třech měsících, aby agentura nemusela zvyšovat plat, prodlužovat smlouvu a vázat se směrem k zaměstnanci, chytře zaměstnance propustí a zaměstná jiného nezaměstnaného. Tu platí slova Macha,

aby šla dohoda o práci hodně jednoduše vypovědět a přijmout. Občanovi tak nezůstává, než jít do další pracovní agentury a otrocky pracovat, dokud to jeho psychika vydrží.

Neblahým důsledkem je samozřejmě chudoba, neschopnost platit nájem, účty atd. Občanu hrozí sociální vyloučení, život po ubytovnách nebo azylových domech, jak se to dnes děje. A chytrý stát místo aby pracovním agenturám udělal přítrž, je jen podporuje, řeší pořád neexistující sociální koncepci bydlení a sám se dobrovolně vzdává miliardových příjmů z daní. Machovy ozdravné mechanismy pro nezaměstnanost jsou přinejmenším neozdravné.

4. Závěr z tristní debaty

Na co alespoň Mach správně upozornil, je, že se vláda chystá platit sociální pojištění lidem nad 50 let, pokud je firma zaměstná. Následkem bude tedy opět svěření moci dané firmě, která nebude jednat spravedlivě, ale podle toho, zdali je zaměstnanec 49 let a 10 měsíců anebo 50 let.

Chytrá česká vláda bude místo vybírání pojištění platit toto sociální pojištění. Odkud na to vezme? No pochopitelně z našich daní, to jest od těch z nás, kteří je platíme. A jen tak mimochodem poskytne prostor k dalšímu rozvoji moci oligarchie. Státní kasa bude opět prázdná, a ještě zadluženější. Tím vznikne onen neoliberaly oslavovaný „udržitelný rozvoj“ na úkor chudých občanů. Těch je jaksí nejvíce a proto se musí pro udržitelný rozvoj také nejvíce obětovat. Jedno procento má vyšší úkoly.

Politik Michal Kroh vidí jako jedno z řešení nezaměstnanosti, „znovu nastartovat hospodářský růst.“ Proč se valná většina nejen českých, ale i zahraničních politiků ohání slovíčkem jen a jen „růst“? Kdyby ekonomika stála pevně na nohou a nezaměstnanost by klesala, zhroutila by se ekonomika státu a všechen celosvětový finanční trh, jen proto, že by ekonomika tzv. "nerostla"? A kam má ekonomika růst? Do nebe? A co lidi na okraji, kterých stále přibývá? Ti do ekonomiky nepatří? Pohled na některé české politiky je opravdu tristní. Přála bych jim jako sociální pracovnice, aby byli chudí a navíc nezaměstnaní. Třeba by jim leccos došlo.

Zdroj: <http://e-republika.cz/article2527-Nezam-stnanost-z-pohledu-n-kterych-eskych-politik>

6. Příloha

Aktuální informace Ústavu zdravotnických informací a statistiky České republiky

Praha 27. 3. 2014

2

Demografická situace v České republice v roce 2013

Demographic situation in the Czech Republic in 2013

Souhrn

Upozornění na zveřejnění „rychlé informace“ o demografické situaci v České republice v roce 2013 pod názvem „Počet obyvatel po deseti letech klesl“ a publikace „Stav a pohyb obyvatelstva v ČR (1. až 4. čtvrtletí 2013)“ Českým statistickým úřadem na jeho internetových stránkách www.czso.cz. Přiložena je tabulka „Obyvatelstvo (absolutně, relativně, meziroční změny)“, obsahující základní demografické ukazatele za Českou republiku za roky 2012 a 2013.

Summary

The „New Release“ on demographic situation in the Czech Republic in 2013 under the name “Population decreased after ten years” and publication “Population of the Czech Republic in 1st-4th quarter 2013” were released by the Czech Statistical Office on website: www.czso.cz. We enclose table „Population (absolute and relative figures, year-to-year changes)” containing basic demographic indicators for the Czech Republic in 2012 and 2013.

Předkládaná aktuální informace má za cíl upozornit zájemce o demografická data, že Český statistický úřad zveřejnil 21. března 2014 na svých internetových stránkách předběžné údaje o demografické situaci v České republice v roce 2013, a to formou rychlé informace pod názvem „Počet obyvatel po deseti letech klesl“ (<http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/coby032114.docx>). Současně byla vydána publikace „Stav a pohyb obyvatelstva v ČR (1. až 4. čtvrtletí 2013)“ (<http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/4001-13>). Publikace obsahuje předběžné výsledky přirozeného a mechanického pohybu obyvatelstva za ČR, oblasti, kraje a okresy a bilanci počtu obyvatel ve městech České republiky.

V rychlé informaci naleznete stručné zhodnocení demografické situace v roce 2013, včetně porovnání s rokem 2012. Z této rychlé informace přikládáme tabulku obsahující údaje o pohybu obyvatelstva (absolutně, relativně a meziroční změny).

Po desetiletém období růstu se v roce 2013 počet obyvatel České republiky podle předběžné statistické bilance snížil, a to o 3,7 tisíce osob. Pokles byl důsledkem záporného přirozeného přírůstku (-2,4 tisíce) i záporného přírůstku stěhováním (-1,3 tisíce). K 31. 12. 2013 měla Česká republika 10 512 419 obyvatel.

Živě se narodilo 106,8 tisíce dětí, což je o 1,8 tisíce méně než v roce předchozím. Po stagnaci v roce 2012 tak pokračoval klesající trend počtu narozených dětí, který započal v roce 2009. Úhrnná plodnost činila 1,46 dítěte na 1 ženu během jejího reprodukčního období. Průměrný věk matek při porodu se zvýšil o 0,1 roku a dosáhl 29,9 roku. Opět vzrostl podíl dětí narozených mimo manželství, a to o 1,6 procentního bodu na 45,0 %.

V roce 2013 poklesl i počet sňatků. Bylo uzavřeno 43,5 tisíce manželství, což představuje opět historické minimum od roku 1918. Naproti tomu se zvýšila rozvodovost, bylo rozvedeno 27,9 tisíce manželství, což představuje meziroční nárůst 1,5 tisíce. Podíl manželství končících rozvodem vzrostl z 44,5 % na 47,8 % v roce 2013.

Bylo registrováno 37,4 tisíce potratů, tj. o 0,3 tisíce méně než v předchozím roce. K úbytku došlo pouze u umělých přerušení těhotenství.

Počet zemřelých se zvýšil o téměř tisíc osob, na 109,2 tisíce osob. Ve věku do 1 roku života zemřelo 265 dětí, kojenecká úmrtnost klesla na 2,5 promile. Naděje dožití při narození vzrostla u mužů o 0,2 roku na 75,2 let, u žen se zvýšila o 0,2 na 81,1 let.

Vypracovala: Ing. Miloslava Chudobová

Obyvatelstvo (absolutně, relativně, meziroční změny)

Ukazatel	Počet absolutně (rok)			Počet na 1 000 obyvatel	
	2012	2013 ^{p)}	rozdíl 2013 ^{p)} - 2012	2012	2013 ^{p)}
Sňatky	45 206	43 499	-1 707	4,3	4,1
Rozvody	26 402	27 895	1 493	2,5	2,7
Živě narození	108 576	106 751	-1 825	10,3	10,2
- z toho mimo manželství *)	47 088	48 000	912	43,4	45,0
Zemřelí	108 189	109 160	971	10,3	10,4
- z toho do 1 roku **)	285	265	-20	2,6	2,5
Potraty celkem	37 733	37 443	-290	3,6	3,6
- z toho umělá přerušení těhotenství	23 032	22 542	-490	2,2	2,1
Přistěhovalí	30 298	29 579	-719	2,9	2,8
Vystěhovalí	20 005	30 876	10 871	1,9	2,9
Přirozený přírůstek	387	-2 409	-2 796	0,0	-0,2
Přírůstek stěhováním	10 293	-1 297	-11 590	1,0	-0,1
Celkový přírůstek	10 680	-3 706	-14 386	1,0	-0,4
Počet obyvatel k 31. 12.	10 516 125	10 512 419	-3 706	x	x
Střední stav obyvatelstva	10 509 286	10 510 719	1 433	x	x

Poznámky:

^{p)} předběžné údaje

*) relativní údaj udává podíl živě narozených mimo manželství (%)

***) relativní údaj je na 1 000 živě narozených

7. Příloha

Tomáš Sirovátka, Petr Mareš: Chudoba, deprivace, sociální vyloučení: nezaměstnaní a pracující chudí

Tabulka 1. Struktura příjmově znevýhodněných podle jejich postavení na trhu práce (v %)

	stálé zaměst- nání	dočasné zaměst- nání	nezaměst- naný krátkodobě	nezam. opakovaně či dlouhodobě	neaktivní	celkem
celkem (N)	38,6 (859)	15,9 (353)	8,4 (187)	27,7 (617)	9,4 (209)	100 (2,225)
v tom: (sloupcové rel. č.)						
muž	50,9	46,6	31,4	50,2	8,3	44,4
žena	49,1	53,4	68,6	49,8	91,7	55,6
-29 let	28,4	38,2	45,7	41,6	59,8	38,0
30-44 let	47,7	40,2	31,4	38,6	34,0	40,8
45 a více let	23,9	21,5	22,9	21,8	6,2	21,2
základní vzdělání	7,5	13,0	21,3	24,5	29,7	16,3
střední vzd. bez maturity	52,4	59,2	45,7	50,5	46,4	51,8
střední vzdělání s maturitou	31,8	22,1	28,2	21,8	22,5	26,3
vysokoškolské vzdělání	8,4	5,7	4,8	3,2	1,4	5,6
úplná rodina s dětmi	43,3	32,3	27,8	24,8	46,4	35,4
neúplná rodina s dětmi	30,3	33,7	42,8	27,4	48,3	32,7
úplná rodina bez dětí	15,9	18,1	18,7	28,2	2,9	18,7
osaměle žijící osoba	10,6	15,9	10,7	19,6	2,4	13,2
zdrav. potíže omezují možnosti zaměstnání	6,6	8,0	27,6	16,8	9,2	11,6
deklaruje romské etnikum	4,7	4,0	7,4	10,5	18,7	7,7

Zdroj: Survey Sociální exkluze, data prosinec 2004, N = 2,225.

Skrytá nezaměstnanost: v daných případech nezaměstnaným blokuje přístup k sociálním dávkám a k aktivním programům politiky zaměstnanosti; sice jen 3 % nezaměstnaných není či nikdy nebylo registrováno na úřadu práce, identifikujeme ale víc než 8 % těch, kteří byli z registrace vyřazeni úřadem práce, a tak existuje asi 11 % neregistrovaných nezaměstnaných. Vedle toho identifikujeme též 12 % nezaměstnaných, kteří mohou být označeni jako *discouraged* (přijali by práci, ale aktivně ji nehledají), a to nejčastěji proto, že nevěří, že by práci našli, anebo z osobních či rodinných důvodů. A konečně jen 2 % nezaměstnaných uvádí, že placenou práci spíš nechtějí.

Opakovaný výskyt nezaměstnanosti: nejenže je nezaměstnaných osob víc než třetina, většina aktuálně nezaměstnaných (více než tři čtvrtiny z nich) bylo dlouhodobě nebo opakovaně nezaměstnanými. Opakovaná nezaměstnanost je četnější charakteristikou než dlouhodobá nezaměstnanost: jen třetina aktuálně nezaměstnaných je dlouhodobě nezaměstnanými (tj. déle než rok), zatímco celá polovina jsou opakovaně nezaměstnaní. A hlavně: podíl opakovaně a/nebo dlouhodobě nezaměstnaných v souboru příjmově znevýhodněných je víc než trojnásobně vyšší než podíl krátkodobě a poprvé nezaměstnaných.

8. Příloha

Registrovaná nezaměstnanost k 31.12. od roku 1993 [1]

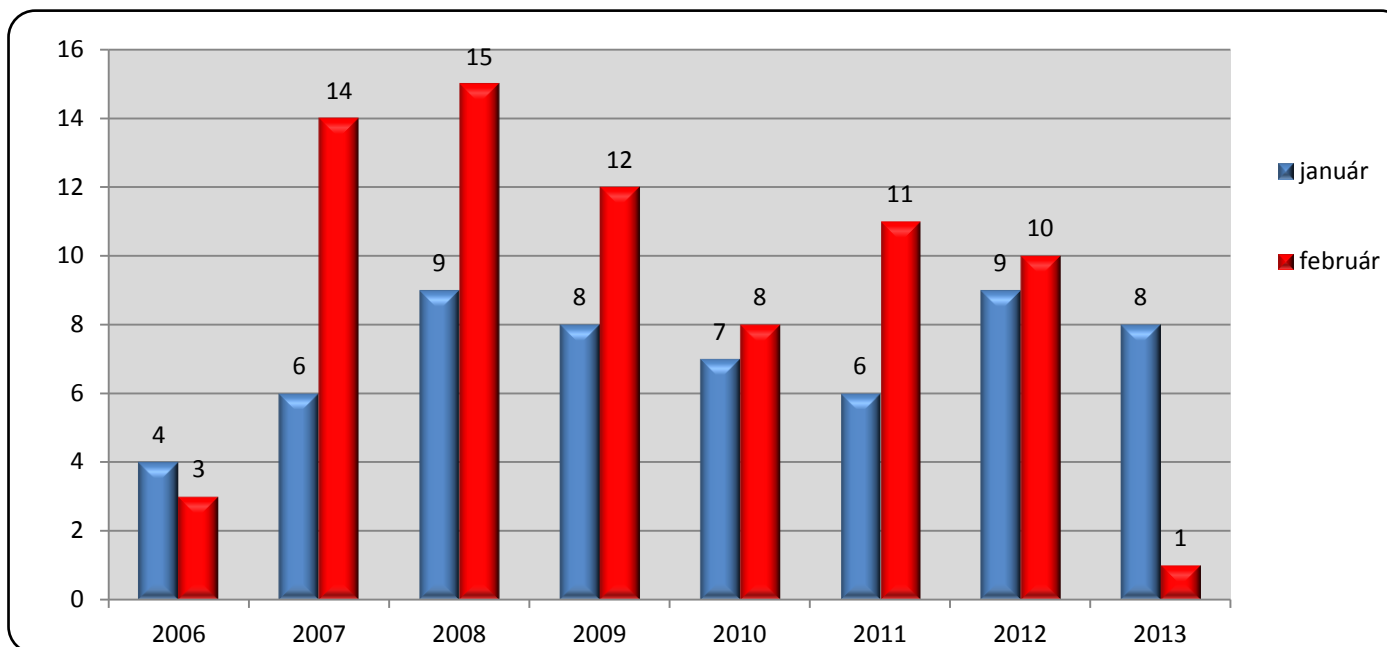
Území Česká republika					
	Evidování uchazeči o zaměstnání	Míra registrované nezaměstnanosti - metodika do r.2004 (v %)	Míra registrované nezaměstnanosti (v %)	Podíl nezaměstnaných osob (v %)	Volná pracovní místa
1993	185 216	3,5	.	.	53 938
1994	166 480	3,2	.	.	76 581
1995	153 041	2,9	.	.	88 047
1996	186 339	3,5	.	.	83 976
1997	268 902	5,2	.	.	62 284
1998	386 918	7,5	.	.	37 641
1999	487 623	9,4	.	.	35 117
2000	457 369	8,8	.	.	52 060
2001	461 923	8,9	.	.	52 084
2002	514 435	9,8	.	.	40 651
2003	542 420	10,3	.	.	40 188
2004	541 675	10,3	9,5	.	51 203
2005	510 416	.	8,9	6,6	52 164
2006	448 545	.	7,7	5,7	93 425
2007	354 878	.	6,0	4,5	141 066
2008	352 250	.	6,0	4,5	91 189
2009	539 136	.	9,2	7,1	30 927
2010	561 551	.	9,6	7,4	30 803
2011	508 451	.	8,6	6,8	35 784
2012	545 311	.	9,4	7,4	34 893
2013	596 833	.	.	8,2	35 178

Zdroj:

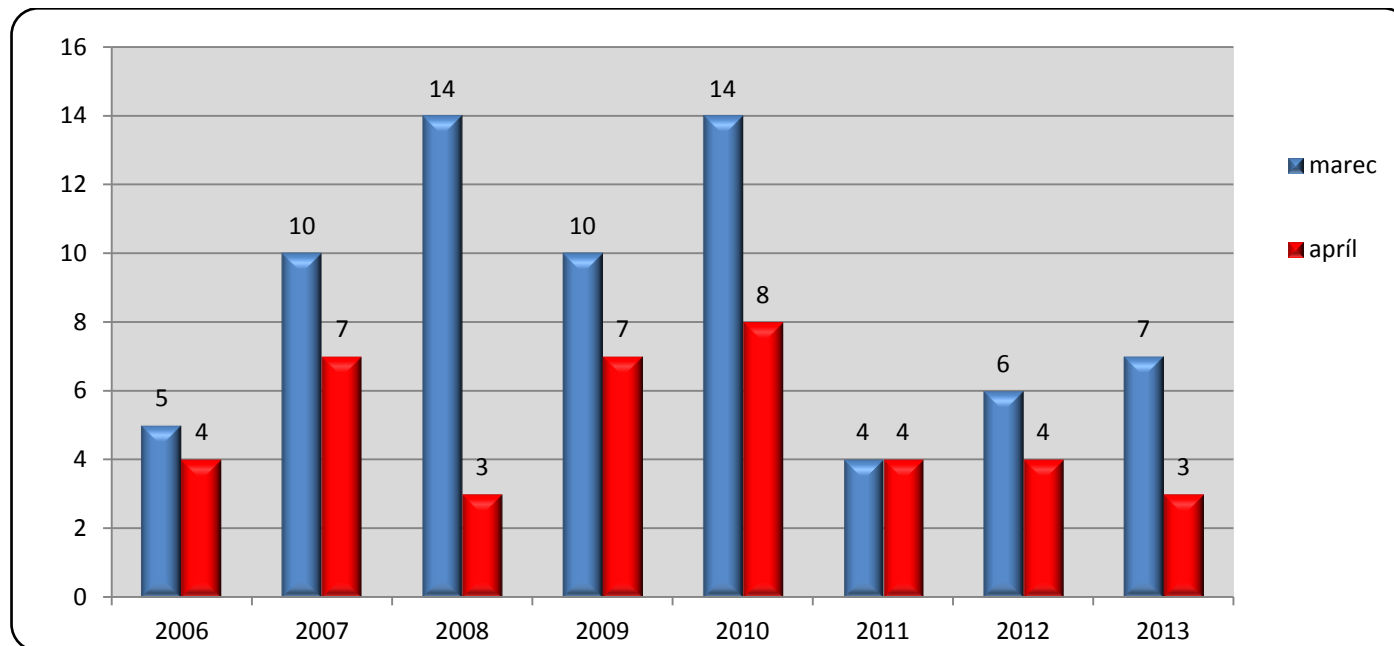
http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=PRA1020CU&&kapitola_id=3

9. Príloha

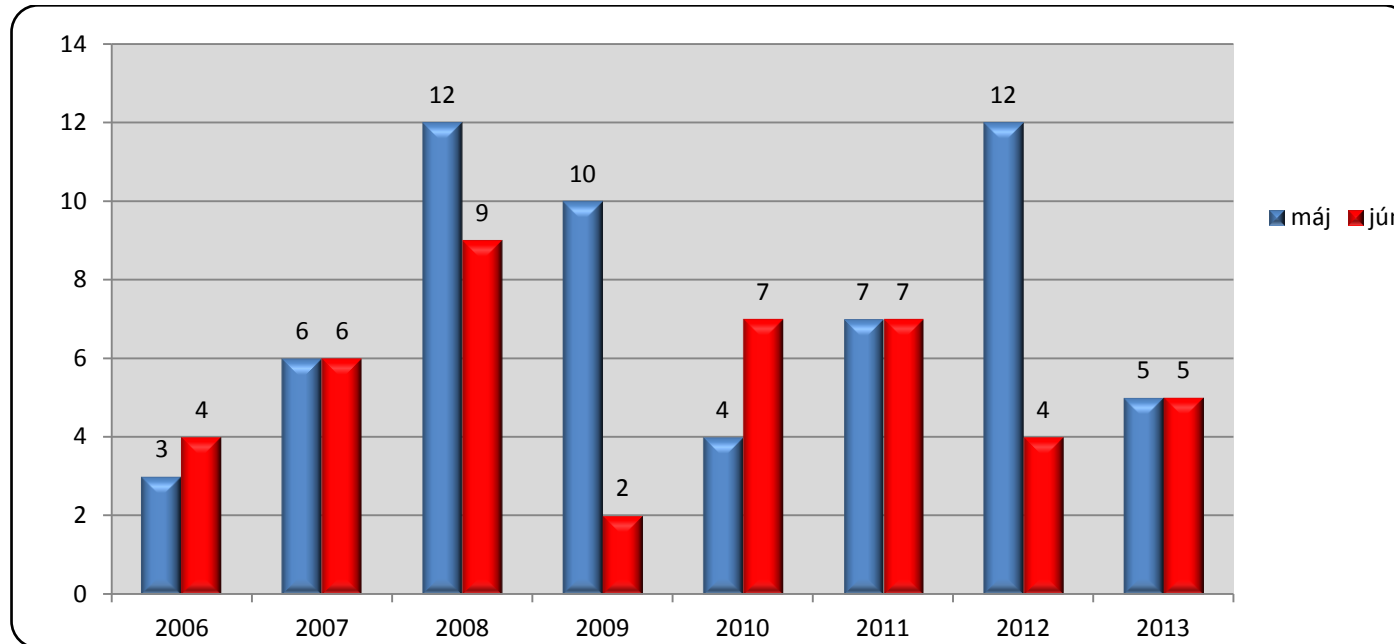
Absolútny graf č. 1: Počet podporených klientov AD Speramus

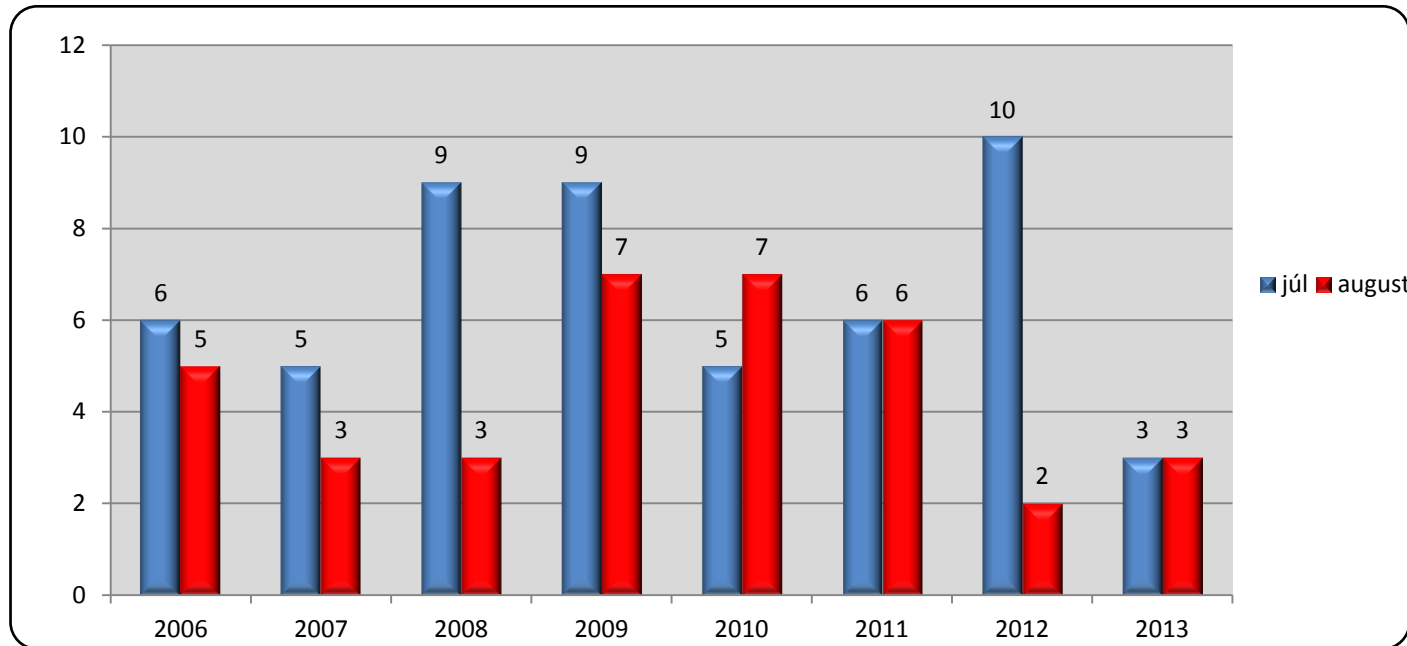
Absolútny graf č. 2: Počet podporených klientov AD Speramus

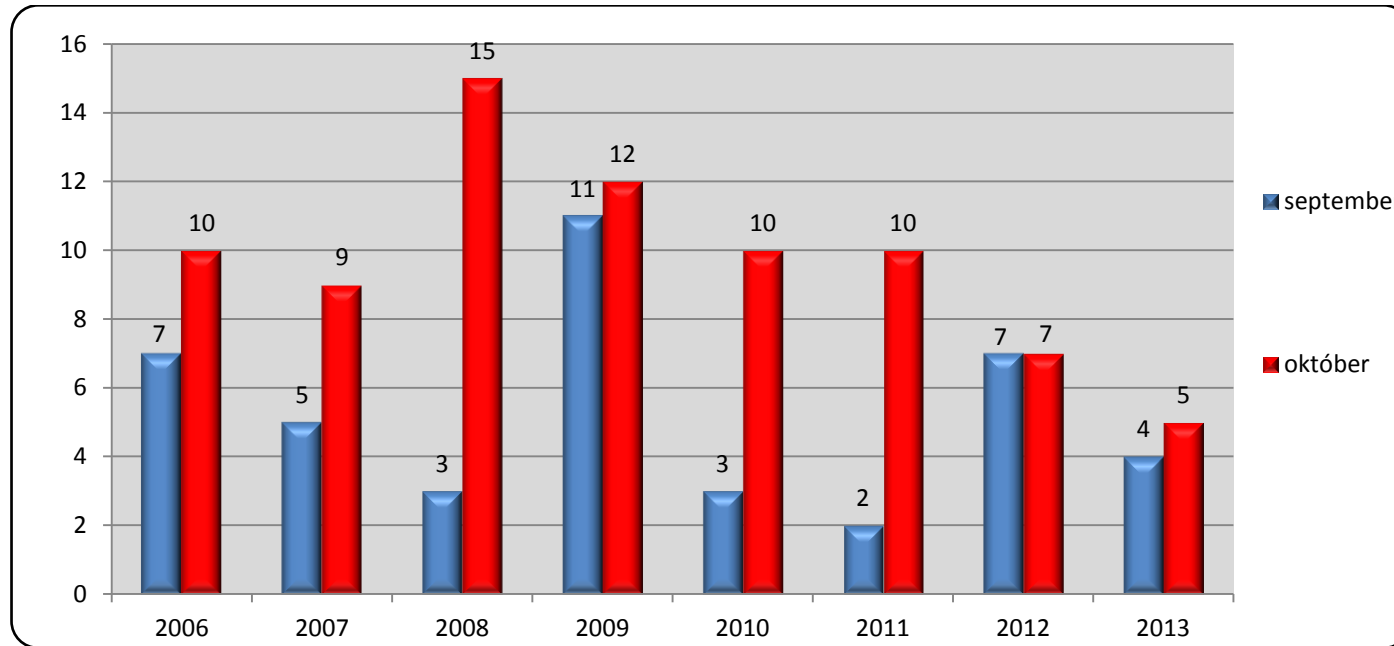
Absolútny graf č. 2: Počet podporených klientov AD Speramus

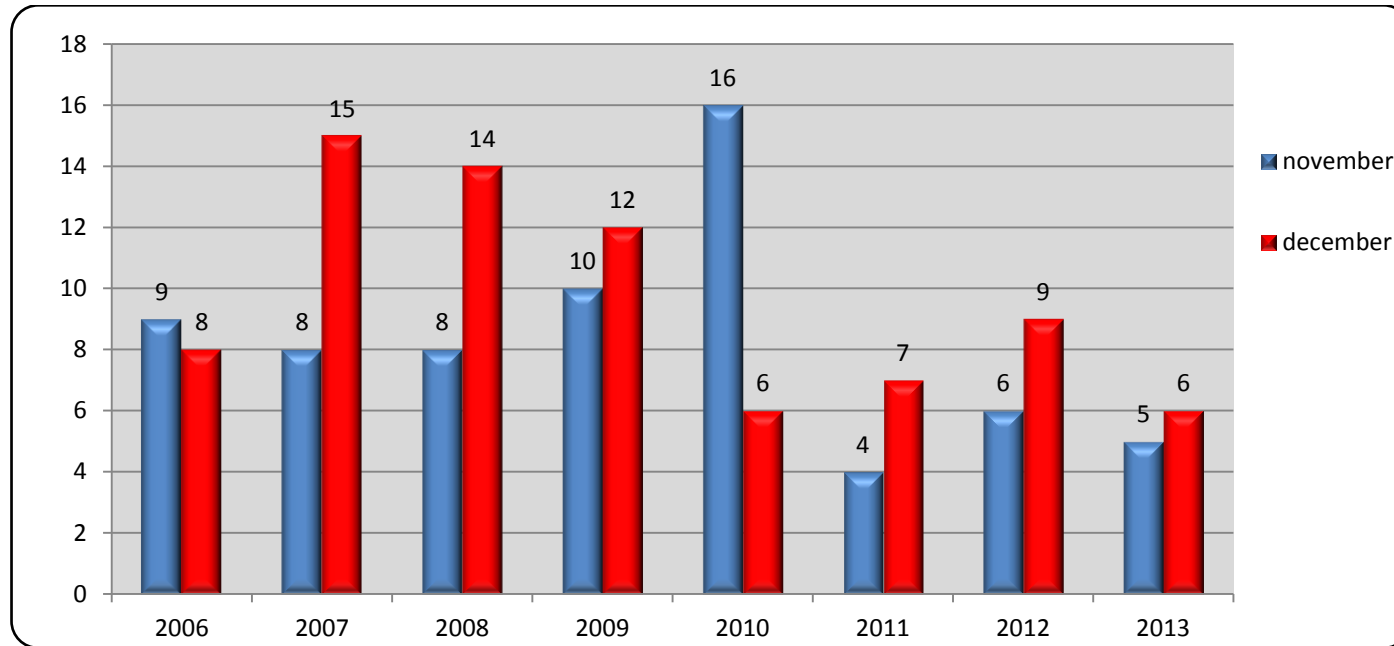
Absolútny graf č. 3: Počet podporených klientov AD Speramus

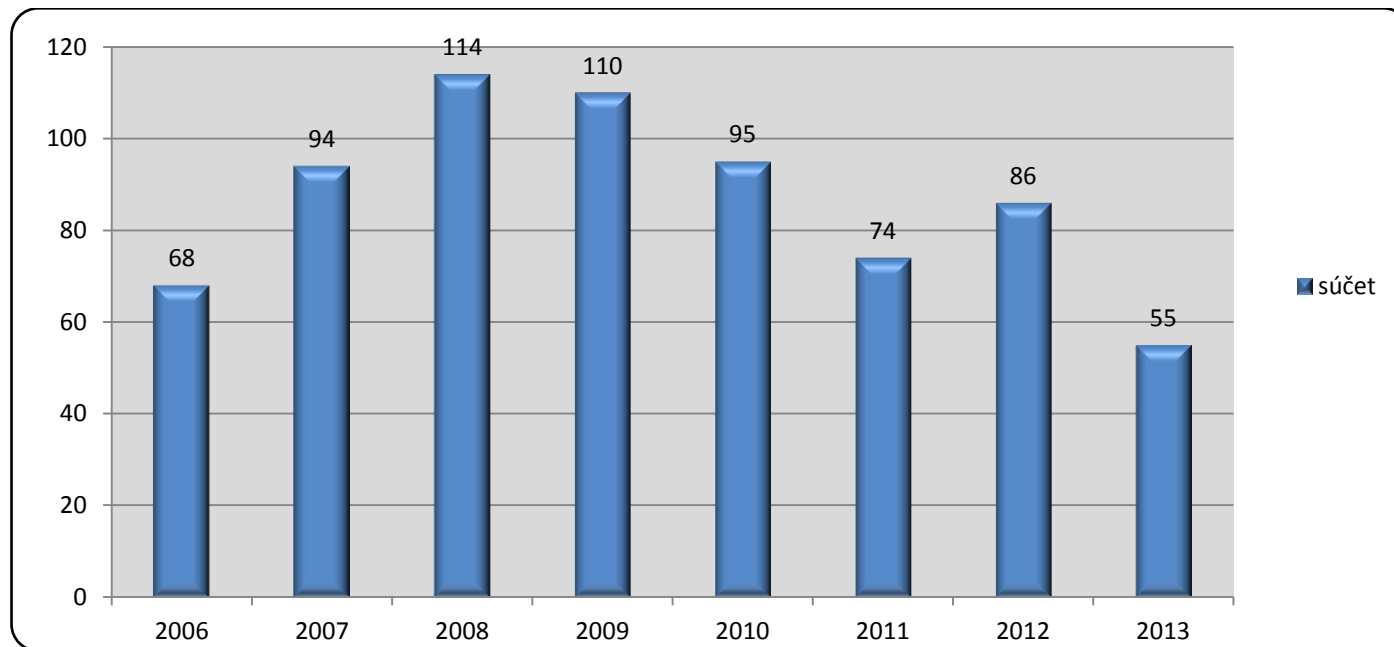
Absolútny graf č. 4: Počet podporených klientov AD Speramus

Absolútny graf č. 5: Počet podporených klientov AD Speramus

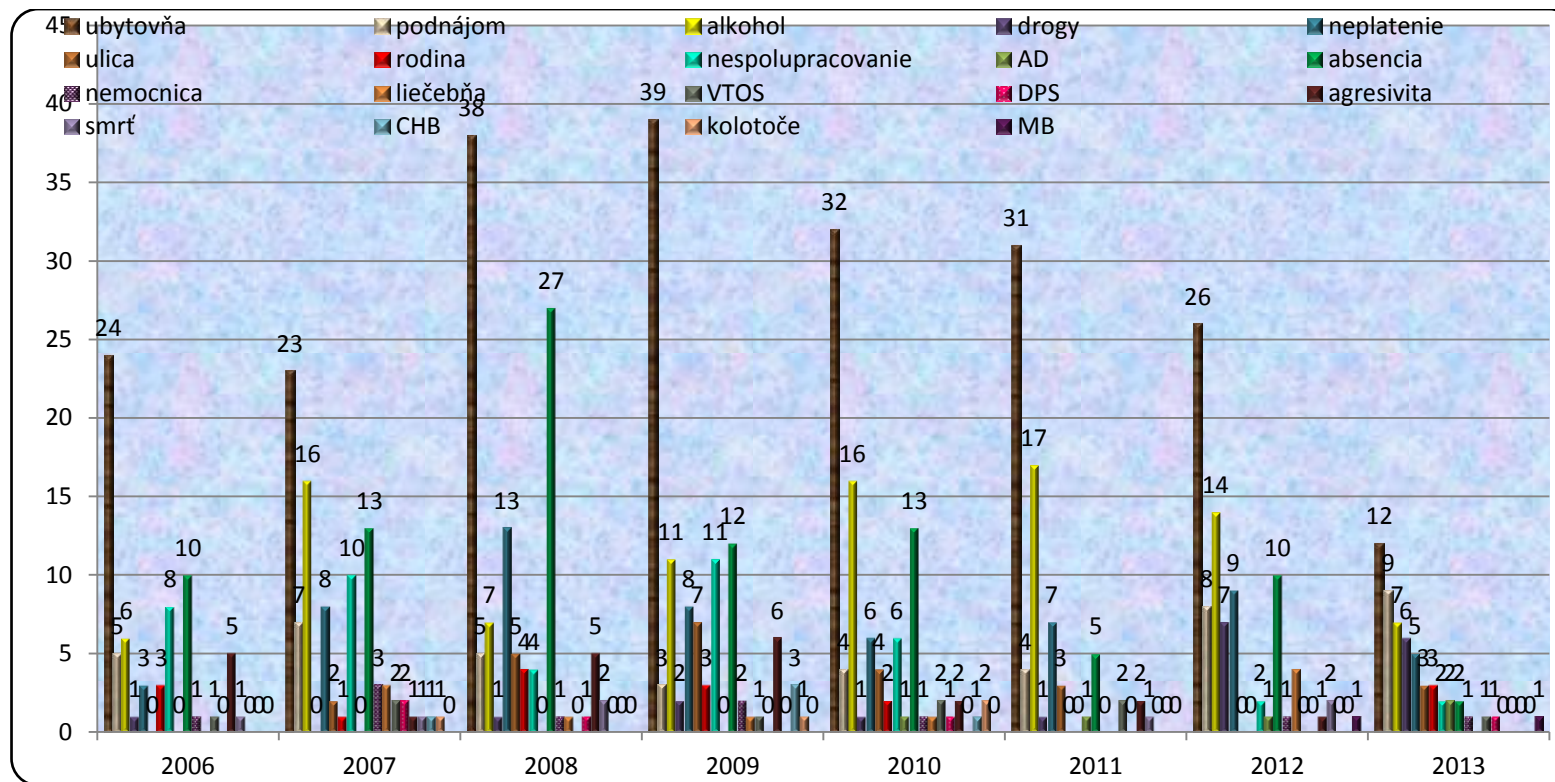

Absolútny graf č. 6: Súčet podporených klientov AD Speramus 2006 – 2013

10. Príloha

Absolútny graf č. 1. Spôsob ukončenia pobytu v AD

Relatívny graf č. 1. Spôsob ukončenia pobytu v AD

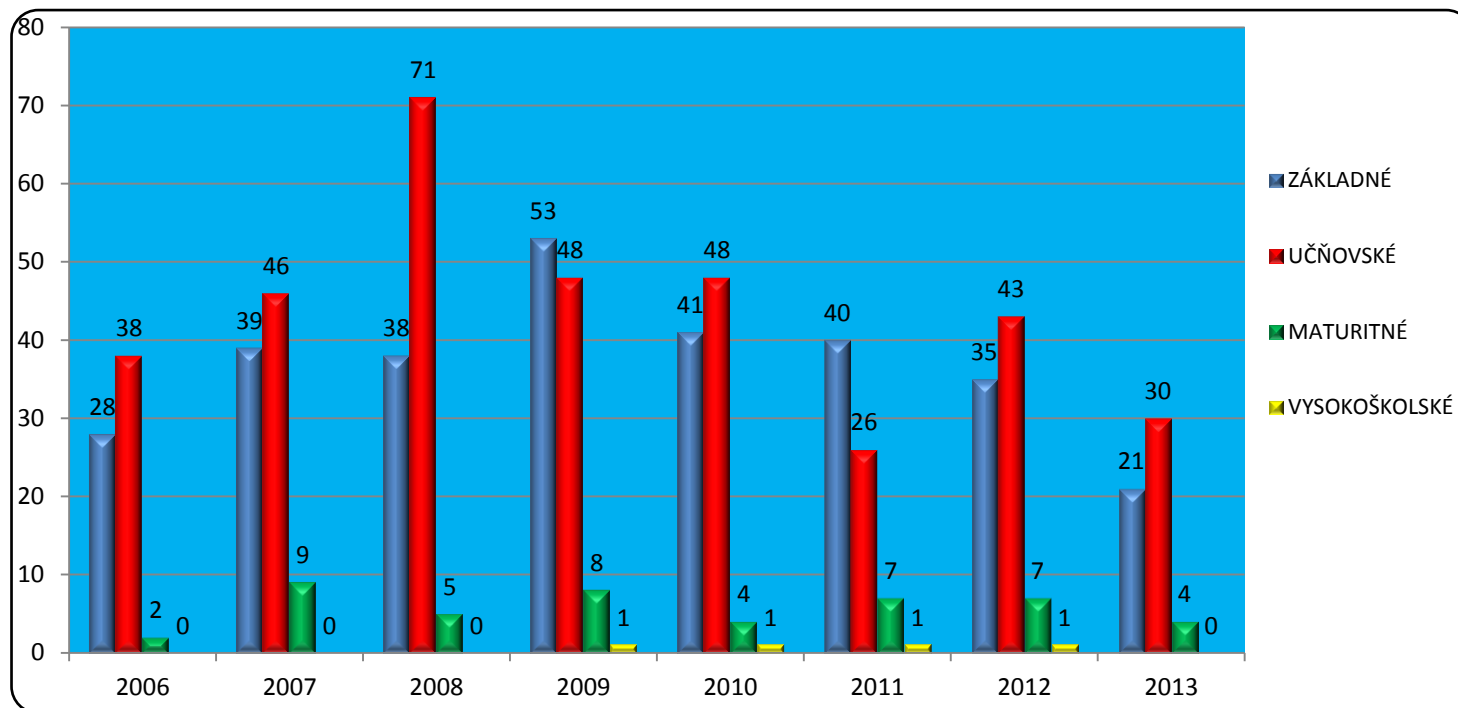
- je uvedený vzhľadom k rozsiahlosti len v tlačovej podobe
- ubytovňa – počet klientov priemerne klesá o 1, 5536 %
- podnájom – počet klientov priemerne stúpa o 0, 3036 %
- MB - mestský byt – počet klientov priemerne stúpa o 0, 0827 % (bez spojnice)
- alkohol – počet klientov priemerne klesá o 0, 2226 %
- DPS - dom s pečovatelskou službou – vzorka nie je vypovedajúca
- VTOS - výkon trestu odňatia slobody – počet klientov priemerne 0, 0117 %
- nemocnica – počet klientov priemerne stúpa 0,0618 % (bez spojnice)
- absencia – počet klientov priemerne klesá o 0, 3597 %
- AD - azylový dom – počet klientov priemerne stúpa o 0, 103 % (bez spojnice)
- nespolupracovanie – počet klientov priemerne stúpa 0, 1706 %
- rodina – počet klientov priemerne stúpa o 0, 2109 %

- ulica – počet klientov priemerne klesá o 0, 2255 %
- neplatenie – počet klientov priemerne klesá 0, 1014 %
- drogy – počet klientov priemerne stúpa o 0, 439 %
- agresivita – počet klientov priemerne klesá o 0, 032 %
- kolotoče – vzorka nie je vypovedajúca
- CHB - chránené bývanie – vzorka nie je vypovedajúca
- smrť – vzorka nie je vypovedajúca liečebňa - počet klientov priemerne klesá o 0,0274 % (bez spojnice)

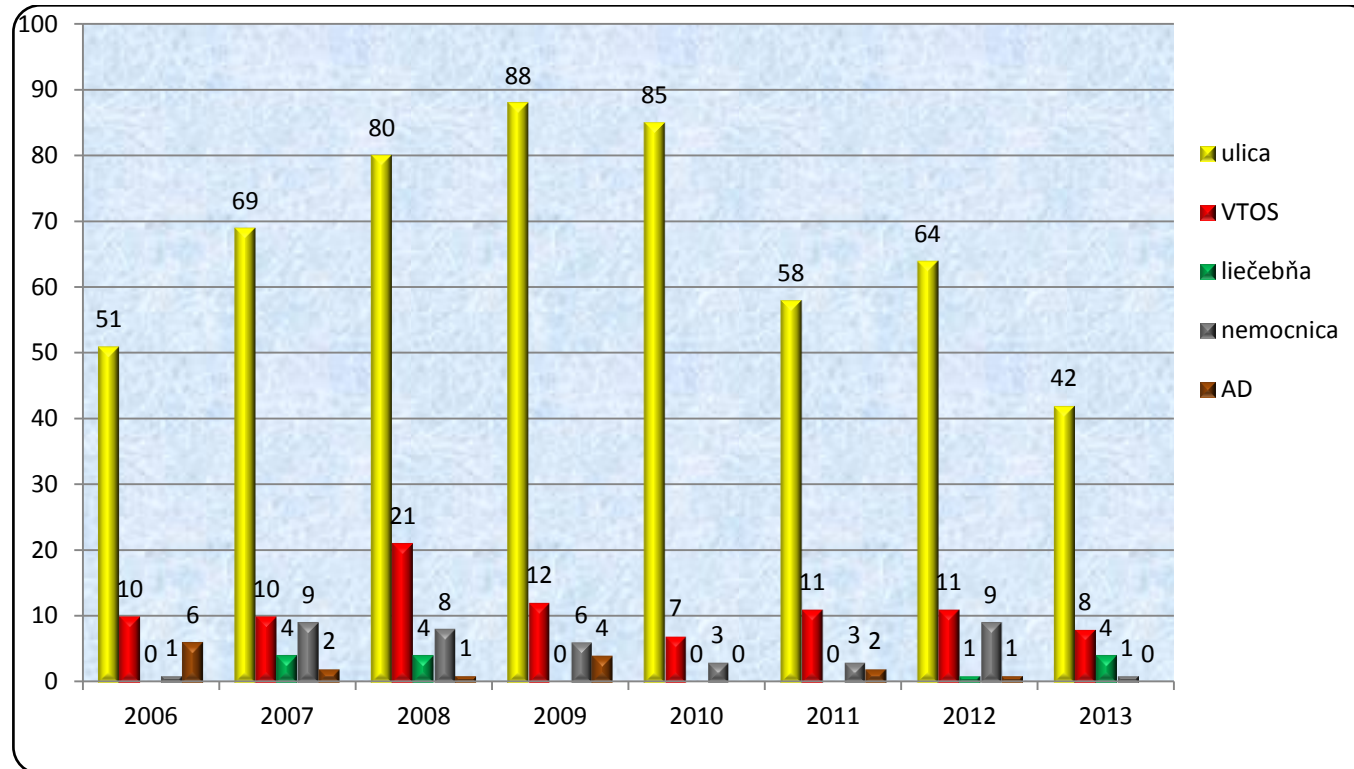
11. Príloha

Absolútne grafy v číslach

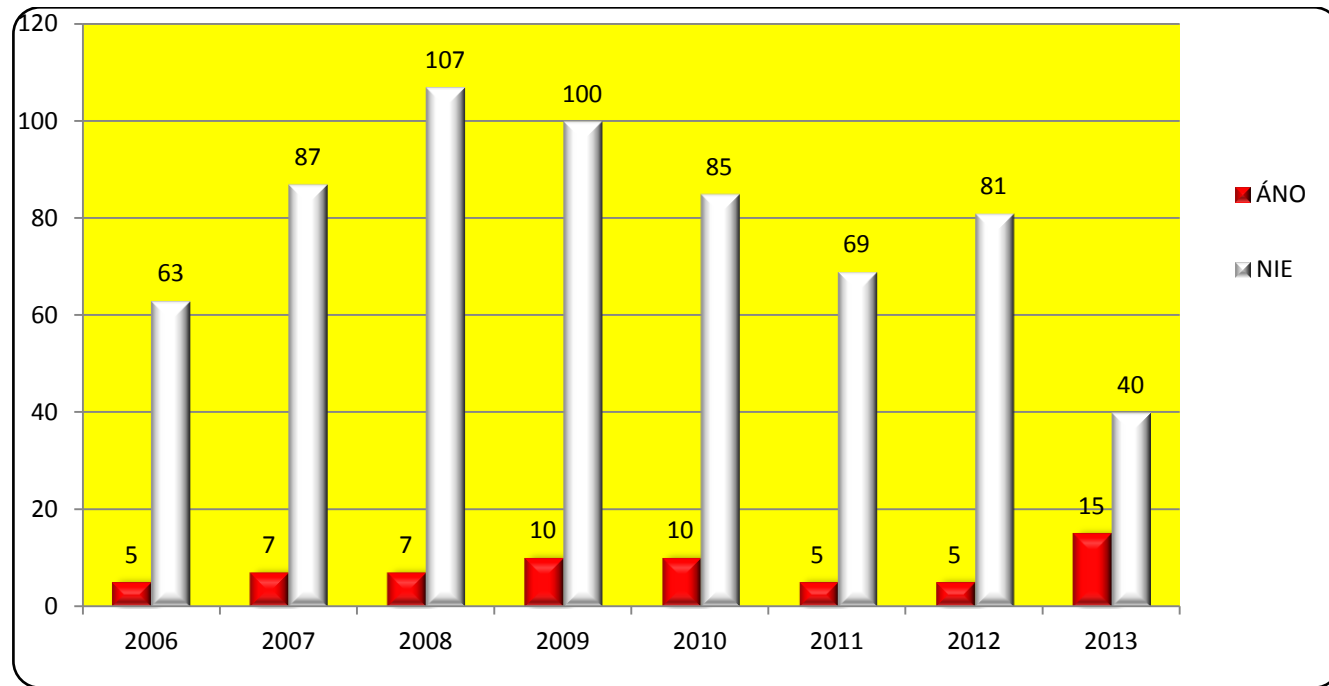
Absolútny graf č. 1. Vzdelanie

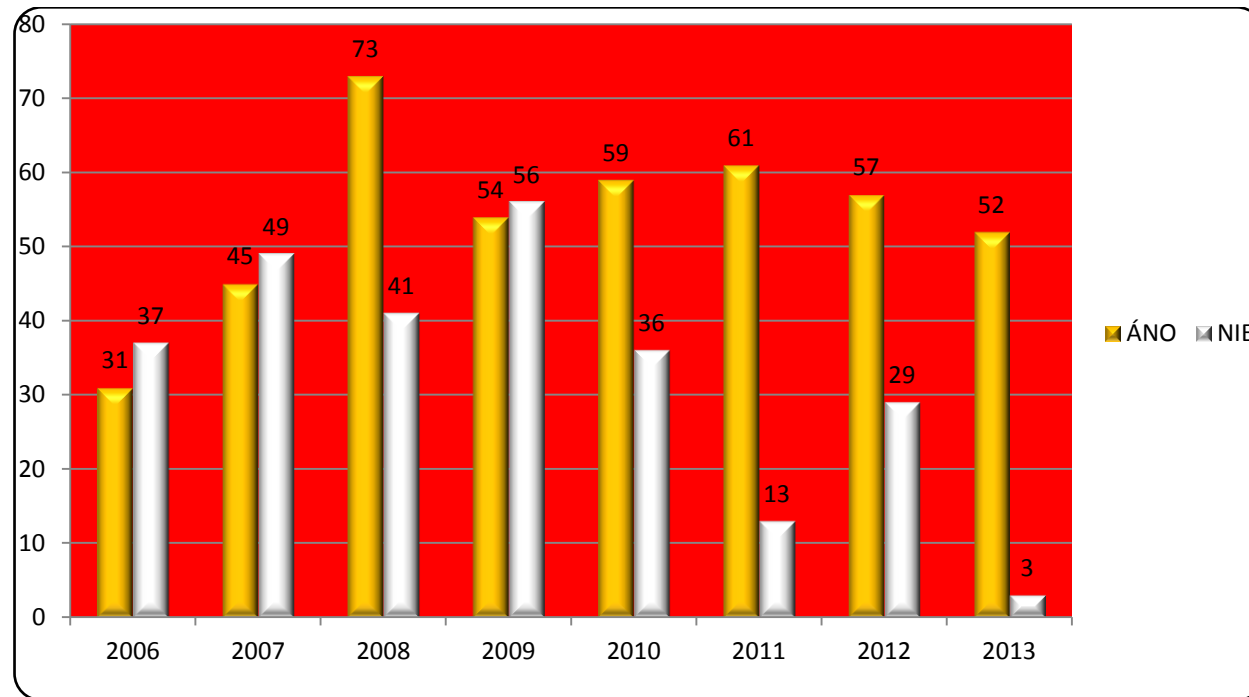
Absolútny graf č. 2. Dôvod príchodu

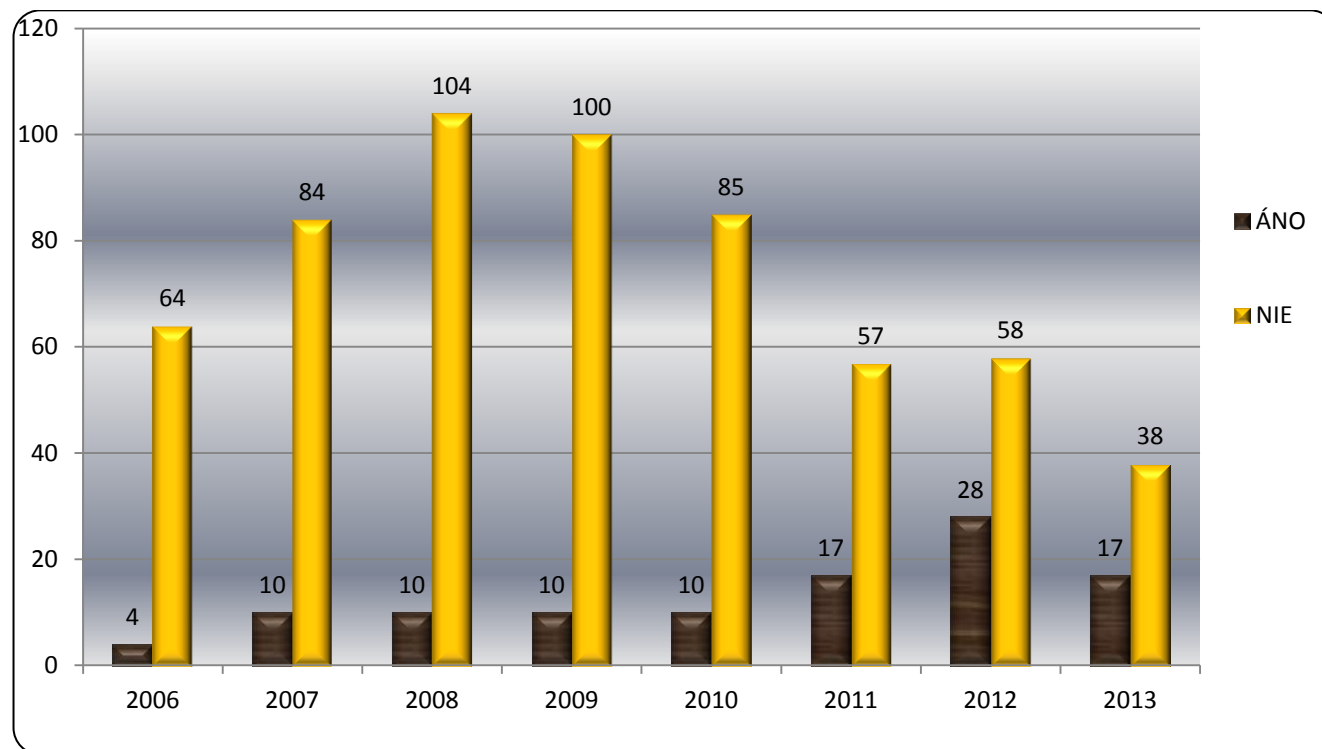
Absolútny graf. č. 3. Duševná porucha

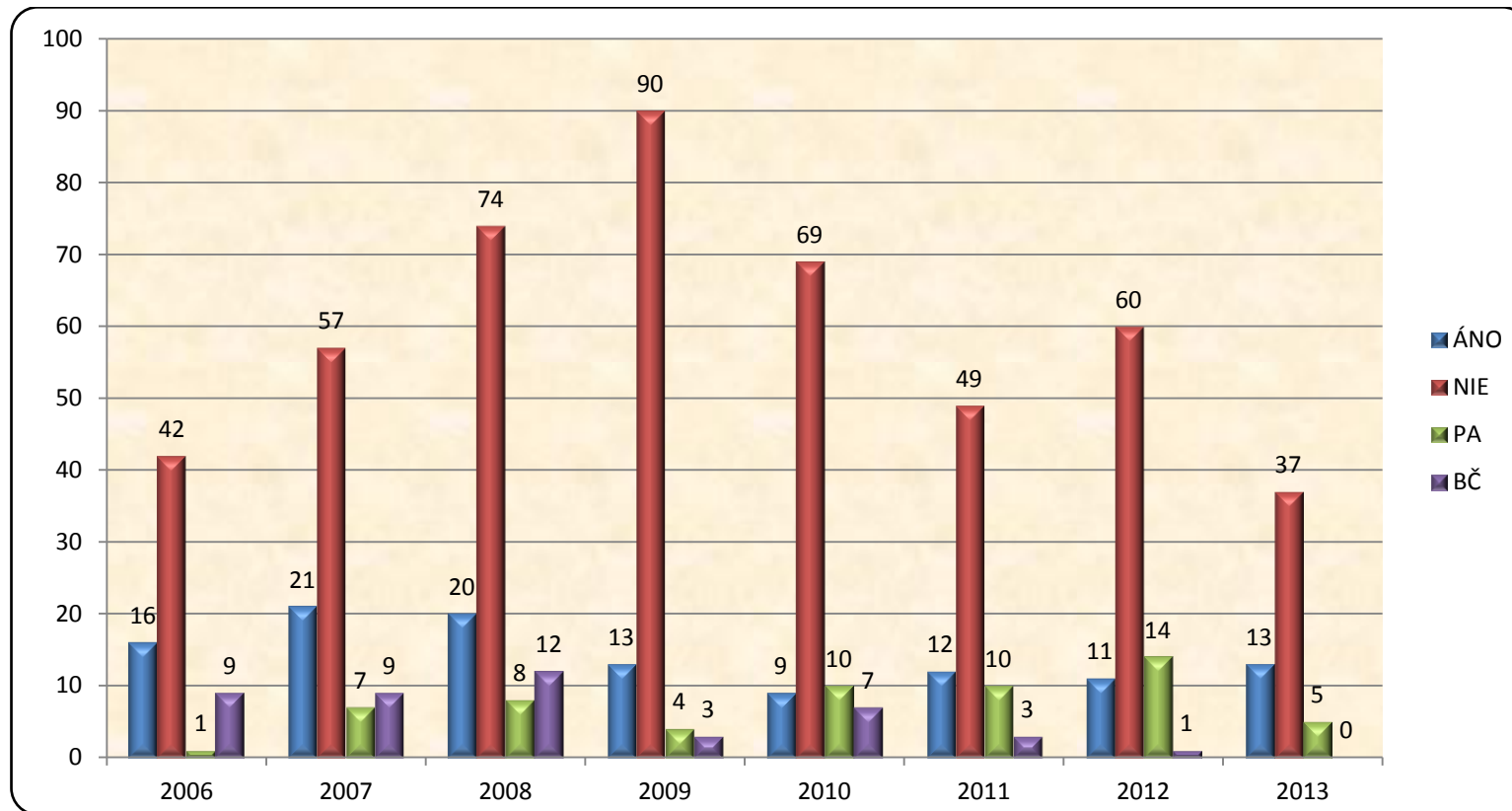
Absolútny graf č. 4. Zadĺženie

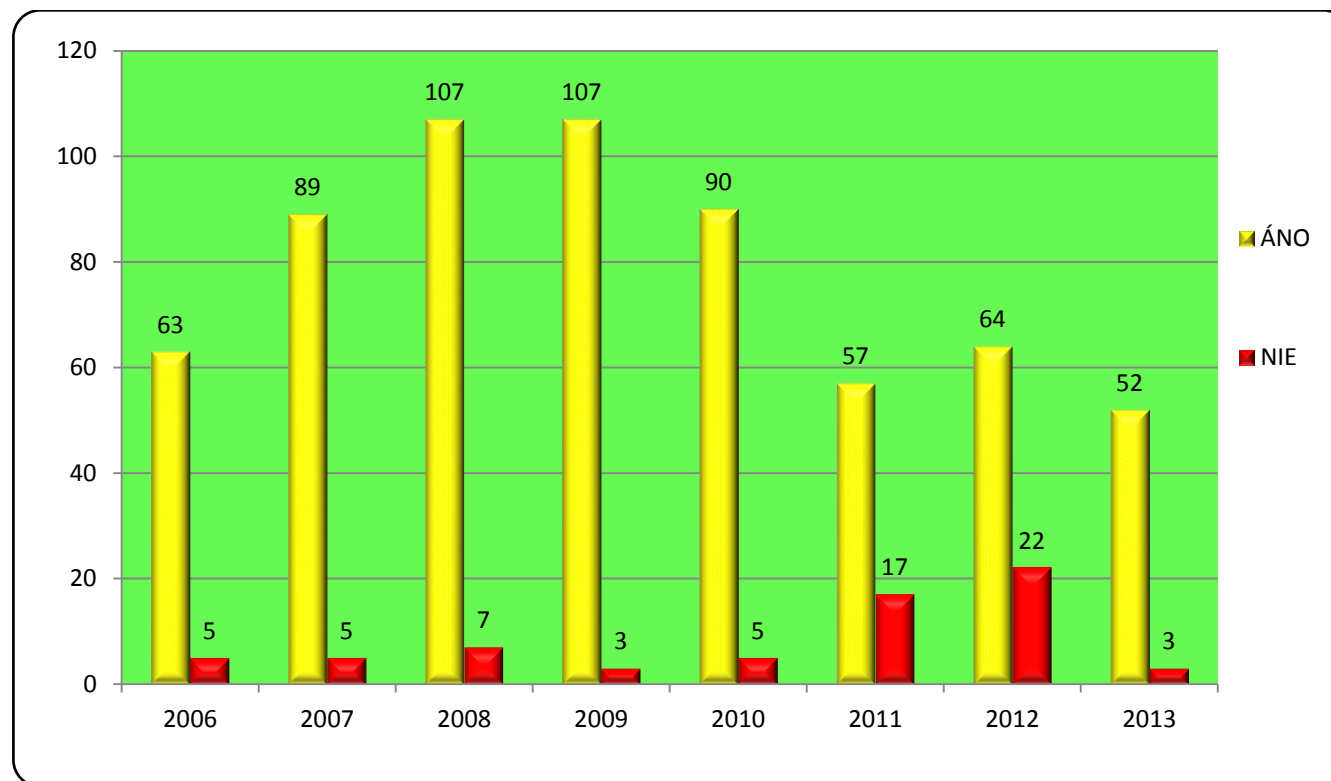
Absolútny graf č. 5. Exekúcie

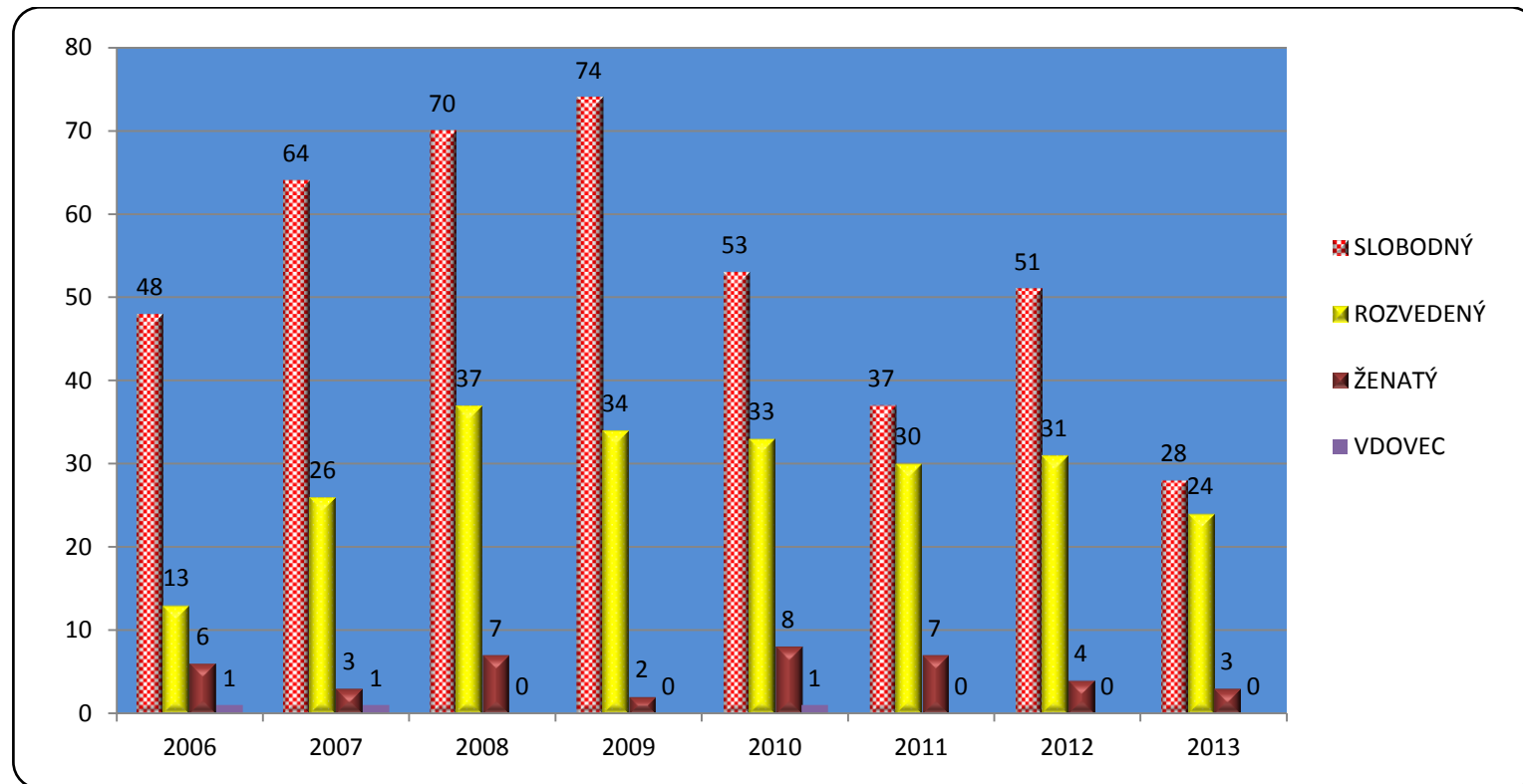
Absolútny graf č. 6. Zamestnanie

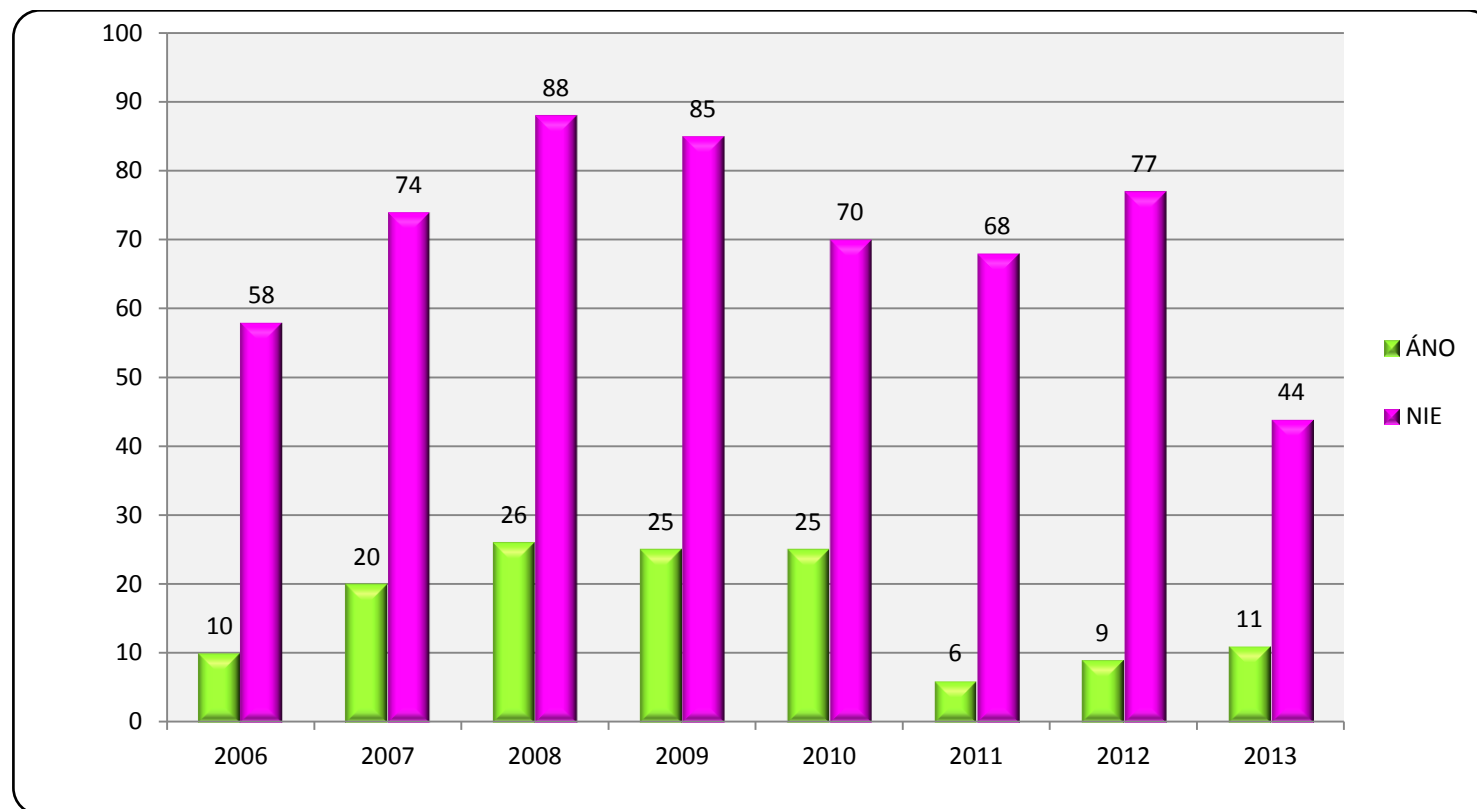
Absolútny graf č. 7. Rodina

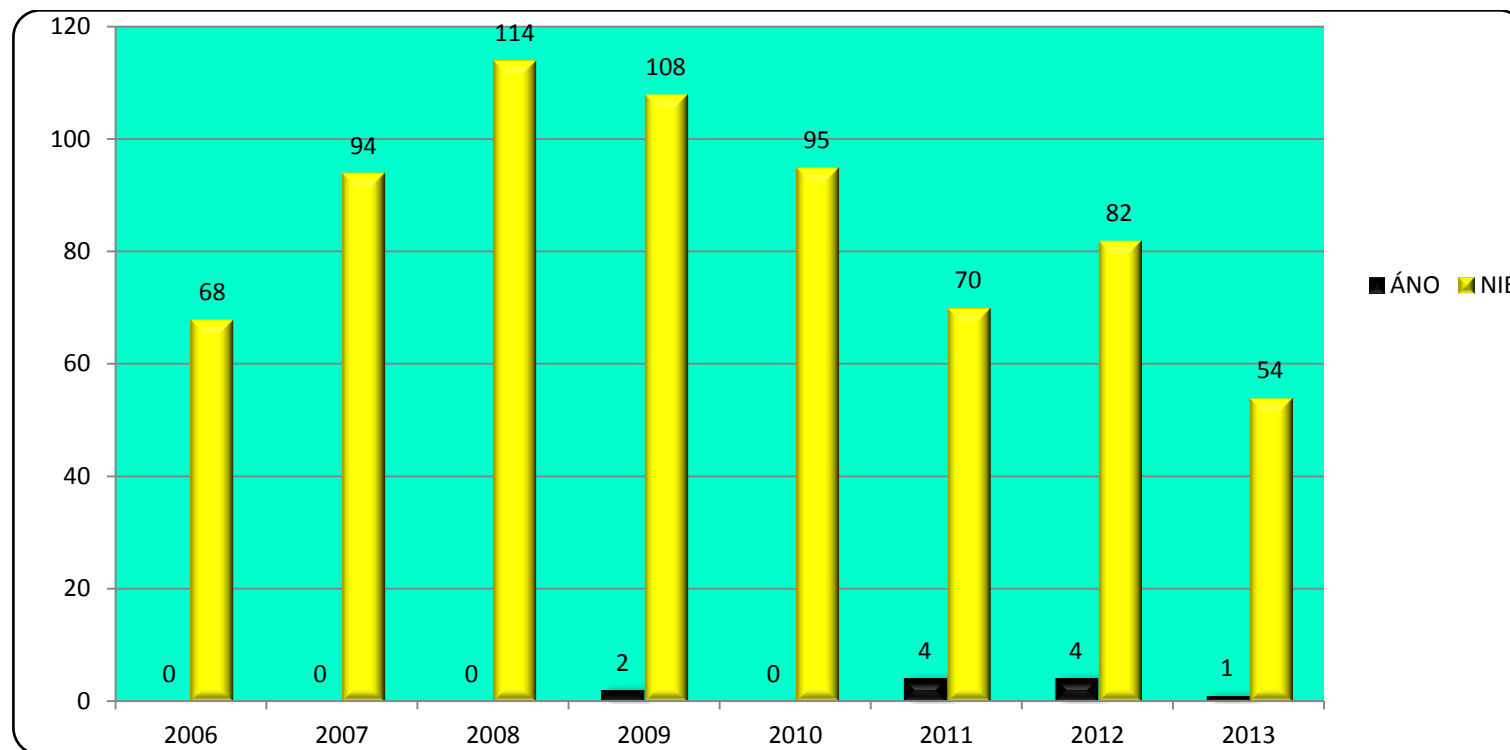
Absolútny graf. č. 8. Rodinný stav

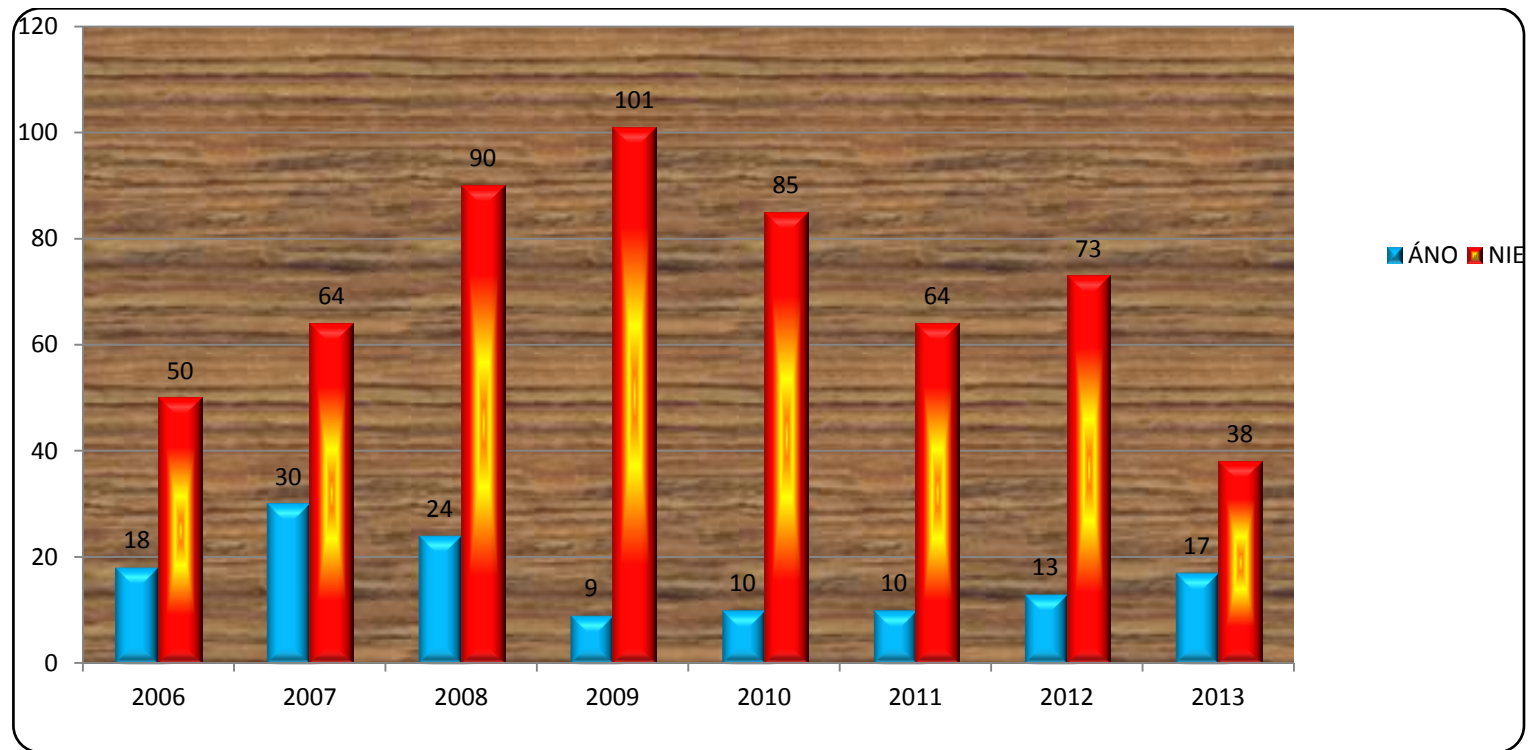
Absolútny graf č. 9. Rodinný kontakt

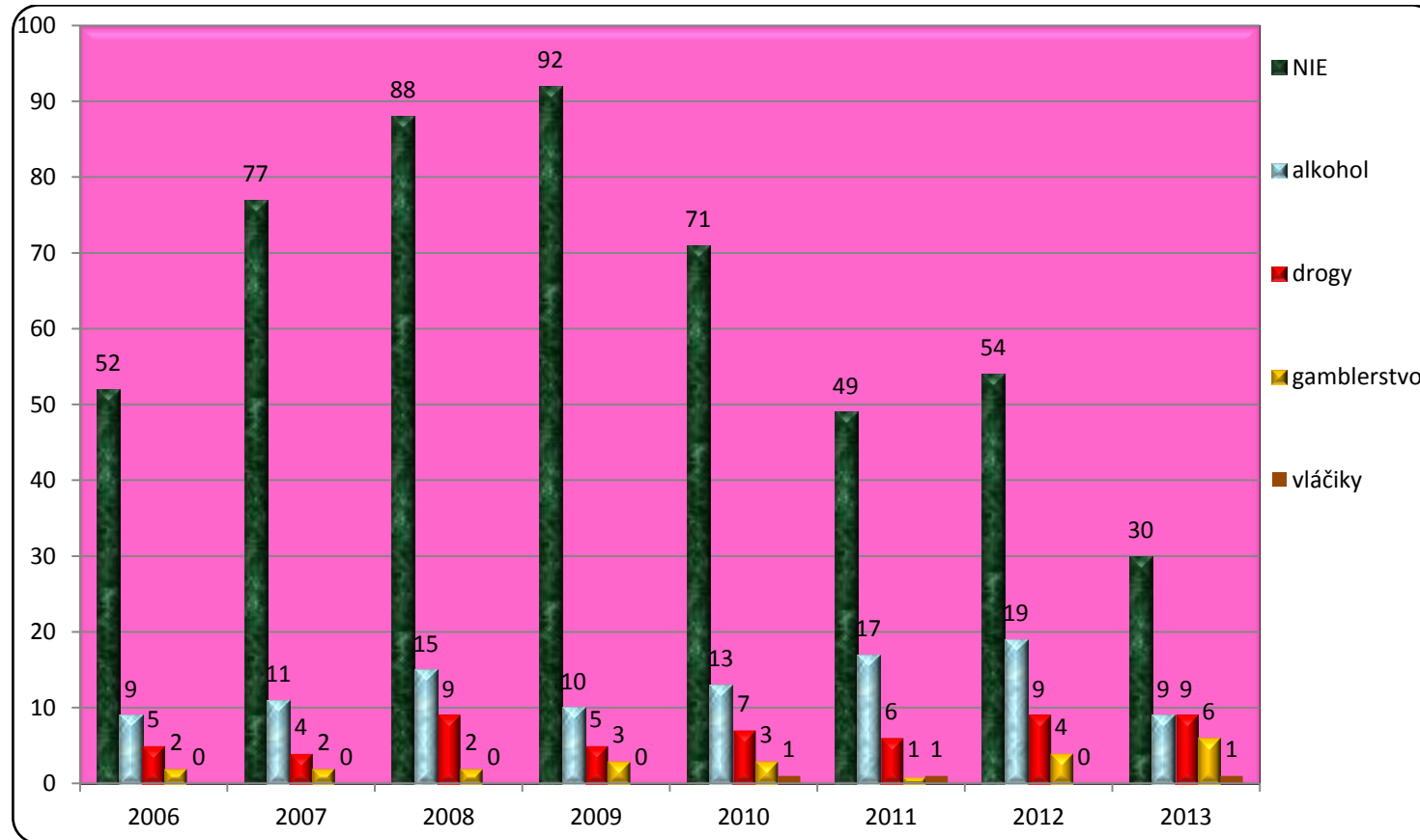
Absolútny graf č. 10. Terénni pracovníci

Absolútny graf č. 11. Dôchodok

Absolútny graf č. 12. Závislosť

Absolútny graf č. 13. Veková štruktúra

